

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Τμήμα Γεωγραφίας

ΠΜΣ Ανθρωπογεωγραφίας, Ανάπτυξης και Σχεδιασμού του Χώρου

Αστικές Χώρο- Κοινωνικές Ανισότητες: Η Περίπτωση της Β Δημοτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης

Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία

Φοιτήτρια: Κατή Καλλιόπη

Επιβλέπων Καθηγητής: Ιωσηφίδης Θεόδωρος

Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 2020

Περιεχόμενα

Περίληψη/Summary.....	3
Ευχαριστίες.....	4
1) Εισαγωγή	5
2) Χωρο-κοινωνικές ανισότητες και χωρο-κοινωνικός διαχωρισμός: Θεωρητικές προσεγγίσεις	8
2.1 Κοινωνική ανισότητα: Ορισμοί και ερμηνευτικές διευκρινήσεις.....	8
2.2 Χωροκοινωνική ανισότητα και χωροκοινωνικός διαχωρισμός: Ορισμοί, κατηγορίες και διαφοροποιήσεις	9
2.3 Ιστορική και θεωρητική ανασκόπηση: Κοινωνικές ανισότητες και το δικαίωμα στην πόλη.....	12
3. Πλαίσιο πολιτικών καταπολέμησης κοινωνικών ανισοτήτων: δείκτες ανισότητας και πρακτικές ενσωμάτωσης/καταπολέμησης σε παγκόσμια και εθνική κλίμακα.....	17
3.1 Στατιστικά δεδομένα και δείκτες ανισότητας/φτώχειας.....	17
Παγκόσμια δεδομένα.....	17
Ευρωπαϊκό επίπεδο	20
Ελλάδα.....	26
3.2 Πολιτικές καταπολέμησης χωρο-κοινωνικών ανισοτήτων σε Ευρωπαϊκή κλίμακα.....	27
3.3 Πολιτικές καταπολέμησης χωρο-κοινωνικών ανισοτήτων στην Ελλάδα	32
4. Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας	37
4.1 Ερευνητική υπόθεση και στόχοι έρευνας.....	37
4.2 Σχεδιασμός έρευνας και ερευνητικά εργαλεία	38
Συνεντεύξεις.....	39
Έρευνα πεδίου και συμμετοχική παρατήρηση	41
Αυτοψία.....	42
4.3 Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, τριγωνοποίηση και στρατηγική ανάλυσης.....	43
5. Μελέτη περίπτωσης: Η Β' Δημοτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης	45
5.1 Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης	45
5.1.1 Δήμος Θεσσαλονίκης- Χωροταξικά στοιχεία και κοινωνικά χαρακτηριστικά	45
5.1.2 Β' Δημοτική Κοινότητα: Εξέλιξη του αστικού και κοινωνικού τοπίου και αυτοψία	49
5.2 Ανάλυση Συνεντεύξεων.....	56
Ερώτηση 1	56
Ερώτηση 2	57
Ερώτηση 3 & 4.....	59

Ερώτηση 5	61
Ερώτηση 6	63
Ερώτηση 7	65
Ερώτηση 8	67
Ερώτηση 9	68
Ερώτηση 10	69
Ερώτηση 11	70
6) Συμπεράσματα/Ανασκόπηση	71
Βιβλιογραφία	77
Παράρτημα.....	82
Οδηγός Συνέντευξης	82
Απαντήσεις-Απομαγνητοφωνήσεις συνεντεύξεων	83
Συνοδευτικοί χάρτες συνέντευξης	110

Λέξεις κλειδιά: *Urban socio-spatial disparities, urban spatial inequalities, χωρικές ανισότητες, χωρο-κοινωνικές ανισότητες, socio-spatial inequalities, χωρική δικαιοσύνη, spatial justice, χωροκοινωνικός διαχωρισμός, urban segregation, socio-spatial segregation*

Περίληψη/Summary

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελεί μία προσπάθεια κριτικού αναστοχασμού της αλληλεπίδρασης του κοινωνικού περιβάλλοντος στο αστικό τοπίο, μέσα από τη μελέτη των χωροκοινωνικών ανισοτήτων της Β' Δημοτικής Κοινότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης. Η εργασία ξεκινά με μια βιβλιογραφική ανασκόπηση, στην οποία αποσαφηνίζει βασικές έννοιες και το θεωρητικό πλαίσιο σχετικά με τις χωροκοινωνικές ανισότητες, ενώ στη συνέχεια αναλύει το δικαίωμα στην πόλη ως πρακτική ανασχεδιασμού του αστικού τοπίου. Στην επόμενη ενότητα παρατίθενται ποσοτικές προσεγγίσεις μέσω δεικτών σε διαφορετικές χωρικές κλίμακες σχετικά με τον υπολογισμό των χωροκοινωνικών ανισοτήτων, ενώ αμέσως μετά περιγράφονται οι σημαντικότερες πολιτικές κοινωνικής ενσωμάτωσης για την Ευρώπη και την Ελλάδα. Η επόμενη ενότητα αφορά τη διαμόρφωση της μεθοδολογίας ποιοτικής έρευνας για την εργασία και την περιγραφή των περιορισμών και δυνατοτήτων που προσφέρει σε αυτή τη μελέτη περίπτωσης, ενώ στην 5^η ενότητα γίνεται η εισαγωγή στην ανάλυση, όπου αρχικά αποτυπώνεται η υφιστάμενη κατάσταση μέσα από βιβλιογραφικές αναφορές και τα αποτελέσματα της συμμετοχικής παρατήρησης και των αυτοψιών. Έπειτα ακολουθεί η ανάλυση των συνεντεύξεων ατόμων που αλληλοεπιδρούν καθημερινά με την περιοχή μελέτης (κάτοικοι και εργαζόμενοι) και η τριγωνοποίηση των δεδομένων, ενώ στο τελευταίο κεφάλαιο των συμπερασμάτων αναλύονται οι απαντήσεις στην ερευνητική υπόθεση, σημειώνονται οι περιορισμοί της έρευνας λόγω του ιδιότυπου χαρακτήρα της περιοχής, και προτείνονται κατευθύνσεις προκειμένου να βελτιωθεί το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων της περιοχής, βασιζόμενοι πάντοτε στις προτάσεις αυτών.

The following thesis represents an effort in critically reflecting on the correlation between the social environment and the urban landscape, through the study of the socio-spatial inequalities of the 2nd Borough of the Municipality of Thessaloniki. The study begins with a bibliographical retrospective on fundamental definitions and the theoretical framework of socio-spatial segregation, and afterwards moves on to analyze the Right to the City as a re-designing practice of the urban landscape. In the

next chapter a quantitative approach through indicators in different scales on measuring segregation is mentioned, followed by the description of the main state policies regarding social integration in Europe and in Greece. The fourth chapter is about the forming of a social research methodology, and the description of the limitations and the possibilities that offers this particular case study, while on the 5th chapter an introduction to analysis is made, where the current situation of the area is presented through bibliographical references and the results of the autopsy and the participatory research. Afterwards, the analysis of the total of interviews from workers and inhabitants of the area is recorded, and a triangulation of data is also conducted, while on the last chapter of conclusions the answers of the research foundational queries are explained, limitations of the research process are mentioned due to the particular character of the area, and guidelines are suggested in order to enhance the quality of life for the locals, always based on their suggestions.

Ευχαριστίες

Η ολοκλήρωση αυτής της εργασίας δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την πολύτιμη συμβολή πολλών ανθρώπων: των κατοίκων και εργαζόμενων (πρώην και νυν) της περιοχής, οι οποίοι γενναιόδωρα μου χάρισαν τον χρόνο και την εμπειρία τους για τη γειτονιά της Β' Δημοτικής Κοινότητας, και περίτρανα μου απέδειξαν ότι αυτή η γειτονιά αποτελεί ένα από τα πιο μυστηριώδη, ενδιαφέροντα και ζωντανά μέρη της Θεσσαλονίκης, και έχει πολλά να προσφέρει στους ανθρώπους της· την οικογένεια και τους φίλους μου, οι οποίοι υπομονετικά με στήριξαν και με βοήθησαν περισσότερο από κάθε άλλη φορά στο να εκπληρώσω τους στόχους μου· και τον επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο Ιωσηφίδη, του οποίου η καθοδήγηση υπήρξε καθοριστική για την πορεία αυτής της εργασίας.

1) Εισαγωγή

Εάν θα έπρεπε κανείς να ορίσει ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο στο οποίο γεννήθηκε η επιθυμία μου για να διδαχθώ, να αναλύσω και να μοιραστώ τις πολύπλοκες και ενδιαφέρουσες πτυχές της Β' Δημοτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης, αυτό θα ήταν μάλλον ο Δεκέμβριος του 2018, όταν ξεκίνησα να εργάζομαι στην περιοχή ως ερευνήτρια και υπεύθυνη αξιολόγησης σε ένα πολιτιστικό πρόγραμμα με κοινωνικό πρόσημο στην περιοχή. Το πρόγραμμα αυτό είχε ως έναν από τους βασικούς άξονές του τη γνωριμία με την Κοινότητα, την ανάδειξη της μέσα από πειραματικές καλλιτεχνικές δράσεις, και τη σύσφιξη των κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των κατοίκων της αρχικά, και με τους κατοίκους των υπόλοιπων περιοχών του ΠΣΘ σε δεύτερη φάση. Συνεπώς, εκείνη τη χρονική περίοδο μου δόθηκε απλόχερα η ευκαιρία να γνωρίσω πολύ καλύτερα την άγνωστη μέχρι τότε για εμένα περιοχή. Παρόλα αυτά, το ενδιαφέρον μου για το συγκεκριμένο κομμάτι του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Θεσσαλονίκης προϋπήρχε από τον καιρό της φοίτησής μου στη σχολή Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και γεννήθηκε κατά την εκπόνηση της πρώτης διπλωματικής μου εργασίας. Μελετώντας το σύνολο του ΠΣΘ τότε, παρατήρησα πως η Β' Δημοτική Κοινότητα ήταν μία περιοχή που στον στρατηγικό σχεδιασμό πάντα διέθετε τα ελλιπέστερα στοιχεία από όλες τις υπόλοιπες, κάτι το οποίο αμέσως συνέδεσα με την εμπειρία που είχα η ίδια ως πολίτης της Θεσσαλονίκης: συνοψιζόταν σε μία φράση: «Η περιοχή που κάνουμε ότι δεν υπάρχει.» Ως λογικό επακόλουθο, στο νου μου το κομμάτι αυτό του αστικού ιστού ήταν μία κενή, αδιάφορη σε εμένα και στους υπόλοιπους πολίτες της μητρόπολης έκταση, χωρίς ταυτότητα, χωρίς κατοίκους, χωρίς παροχές και υπηρεσίες, χωρίς ευοίωνες προοπτικές, στιγματισμένη από την νομότυπη και παράτυπη πορνεία αλλά και τα υπόλοιπα φαινόμενα παραβατικότητας που ακουγόταν περιστασιακά.

Μαθαίνοντας ωστόσο αναπόφευκτα την περιοχή, και γνωρίζοντας σιγά σιγά τους ανθρώπους της, η εικόνα μου για την Β' Δημοτική Κοινότητα άλλαξε δραστικά. Τα προηγούμενα στοιχεία που αναφέρθηκαν επάνω δεν αναιρέθηκαν, ωστόσο η επαφή και ενεργή αλληλεπίδραση άλλαξε την προοπτική μου. Μιλώντας και

περιπατώντας στους δρόμους της επήλθε η κατανόηση πως σε καμία περίπτωση δεν είναι αυτός ο αστικός χώρος χωρίς ταυτότητα, καθώς σημεία φαινομενικά κενά έβριθαν από ζωή και φωνές ατόμων πολύ διαφορετικών μεταξύ τους, ο καθένας από τους οποίους είχε διαφορετικούς λόγους και ιστορίες για το γιατί επέλεξε αυτή την περιοχή ως κατοικία του. Οι ιστορίες αυτές αποτυπωνόταν τόσο ξεκάθαρα στο τοπίο που συνεπώς στους περιπάτους αυτούς έγινε ολοφάνερο και κάτι επιπλέον· ο οι εξαιρετικά μεγάλες αντιθέσεις στις κοινωνικές ομάδες που συναντώνται διαμορφώνουν την ταυτότητα της Κοινότητας σαν μία περιοχή με απολύτως αισθητές χωρο-κοινωνικές ανισότητες και πολύπλοκες κοινωνικές σχέσεις, τις οποίες έκρινα επιτακτικό να ξεκινήσω να αναλύω και να αποτυπώνω όσο πιο ολιστικά γίνεται.

Η Β' Δημοτική Κοινότητα, η περιοχή Γιαννιτσών, Σφαγείων, Φιξ (ανάλογα το ποιον θα ρωτήσεις, ο καθένας έχει πολύ διαφορετικές μνήμες και εμπειρίες συνδεδεμένες μαζί της) προκειμένου να σταματήσει να θεωρείται σαν μία περιοχή χωρίς προοπτικές, θα πρέπει να μπει στο στόχαστρο του στρατηγικού σχεδιασμού της πόλης δυναμικά. Αυτό θα επιτευχθεί μόνο εάν μελετηθούν εις βάθος οι κοινωνικές, χωροταξικές και οικονομικές συνθήκες που οδηγούν στα μεγάλα σε κλίμακα και ένταση φαινόμενα διαχωρισμού που παρατηρούνται σε αυτή. Αυτό επιχειρεί να εκκινήσει αυτή εργασία· σκοπός αυτής δεν είναι η επίλυση όλων των προβλημάτων της Β' Δημοτικής Κοινότητας, κάτι τέτοιο δεν είναι ρεαλιστικό, εφικτό ή θεμιτό, για να είμαστε ειλικρινείς. Ένα άτομο δεν μπορεί να κατανοήσει πλήρως την πολυπλοκότητα και την ιδιομορφία του αστικού χώρου εμπειρικά, πόσο μάλλον να προσφέρει πανάκεια σε κάθε πρόβλημα που προκύπτει σε αυτή. Στόχος λοιπόν αυτής της προσπάθειας είναι να αποτελέσει μία αφετηρία ουσιαστικού διαλόγου μεταξύ ερευνητών και αρμοδίων, ώστε μακροπρόθεσμα οι απόψεις και τα προβλήματα που εκτίθενται παρακάτω να αποτελέσουν ένα κομμάτι μιας ευρύτερης, πλήρως εμπειριστατωμένης έρευνας που ιδανικά θα αναδιαμόρφωνε την περιοχή σε μία γειτονιά, με βελτιωμένη ποιότητα ζωής για όλους τους κατοίκους του ανεξαιρέτως. Αυτό σημαίνει πως η μελέτη αυτή πραγματοποιείται ώστε να συνεισφέρει στη δημιουργία ενός στρατηγικού σχεδίου με κοινωνικό πρόσημο και προσανατολισμένο στην καταπολέμηση των διαρκώς αυξανόμενων

ανισοτήτων στην περιοχή, και όχι στη δημιουργία μίας εξευγενισμένης βιτρίνας ανάπτυξης και πλούτου, που θα ωφελεί μόνο τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα, αποκλείοντας τους κατοίκους από το δικαίωμά τους στον αστικό χώρο με τον οποίο αλληλοεπιδρούν καθημερινά.

2) Χωρο-κοινωνικές ανισότητες και χωρο-κοινωνικός διαχωρισμός: Θεωρητικές προσεγγίσεις

Προκειμένου να κατανοήσει κανείς το φαινόμενο του χωρο-κοινωνικού διαχωρισμού, καλό είναι να αποσαφηνιστούν αρχικά κάποιες βασικές έννοιες και να τεθεί ένα θεωρητικό πλαίσιο, έτσι ώστε να γίνονται απολύτως κατανοητές οι διαστάσεις του φαινομένου, αλλά και οι οπτικές του ερευνητή πάνω σε αυτό, και κατ' επέκταση η προσέγγισή του στη μελέτη περίπτωσης.

2.1 Κοινωνική ανισότητα: Ορισμοί και ερμηνευτικές διευκρινήσεις

Αρχικά, ξεκινώντας κανείς να μιλήσει για κοινωνικές ανισότητες οποιουδήποτε είδους, θα πρέπει να κατανοήσει κάποιες βασικές παραμέτρους της. Ως κοινωνική ισότητα ορίζεται ως «...η κατάσταση στην οποία οι άνθρωποι έχουν άνιση πρόσβαση σε πολύτιμα αγαθά, υπηρεσίες, και θέσεις της κοινωνίας» (Kerbo, 2003¹σελ.11, όπως παρατίθεται σε Blackburn, 2008). Η κοινωνική ανισότητα κυρίως σχετίζεται με διαφορές που αφορούν διαστάσεις της κοινωνικής διαστρωμάτωσης, όπως τις διαφορές στην ισχύ, στην τάξη, στην κατάσταση «status», στο εισόδημα, στον τρόπο ζωής κλπ.

Παρ' όλο που με κάθε χρόνο που περνά οι διαφορές αυτές μεταξύ κοινωνικών ομάδων γιγαντώνονται, η συντριπτική πλειοψηφία των ατόμων που σχετίζονται με το φαινόμενο ή μελετούν κάτι συναφές, ιδιαίτερα εάν αυτοί ανήκουν σε ανώτερα κοινωνικά στρώματα επιλέγει να τις αγνοήσει, με το επιχείρημα πως η κοινωνική ισότητα είναι ακατόρθωτη. Ωστόσο, το γεγονός ότι δεν μπορεί να υπάρξει απόλυτη ισότητα δεν σημαίνει ότι η κοινωνική ανισότητα δεν μπορεί να μειωθεί δραματικά. Στο σημείο αυτό πολλές φορές παρατίθεται το γνώρισμα της διαφορετικότητας ως αντιστρόφως ανάλογο της ισότητας. Το επιχείρημα αυτό βέβαια δεν έχει λογική βάση, καθώς, παρά το γεγονός ότι η ύπαρξη ανισότητας προϋποθέτει την ύπαρξη κάποιων διαφορών εκ των προτέρων, δεν θα πρέπει να συγχέεται και η έννοια της ταύτισης με την ισότητα (Blackburn, 2008). Με άλλα λόγια, μία κοινωνία με ίσους κοινωνικά πολίτες δεν είναι απαραίτητο να είναι μία κοινωνία κλώνων.

¹Kerbo, H.R. (2003), *Social Stratification and Inequality: Class Conflict in Historical and Global Perspective*, McGraw-Hill, London.

Οι κυριότεροι τομείς στους οποίους παρατηρούνται φαινόμενα ανισότητας στον σύγχρονο κόσμο αφορούν την εθνότητα/φυλή ενός ατόμου, το γένος/φύλο/σεξουαλικό προσανατολισμό του, αλλά και τον τομέα της απασχόλησης. Οι μεγαλύτερες ωστόσο διαφοροποιήσεις εντοπίζονται στην τελευταία κατηγορία, καθώς η απασχόληση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την οικονομική κατάσταση και τη θέση ενός ατόμου στην κοινωνική πυραμίδα(Blackburn, 2008).

2.2 Χωροκοινωνική ανισότητα και χωροκοινωνικός διαχωρισμός: Ορισμοί, κατηγορίες και διαφοροποιήσεις

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό από τα παραπάνω, η κοινωνική ανισότητα μπορεί να εντοπιστεί και να μελετηθεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους, ο ευκολότερος εκ των οποίων ίσως να αποτελεί η αποτύπωση αυτής στο χώρο. Το ανθρωπογενές περιβάλλον εξάλλου αποτελεί άμεσο προϊόν της ανθρώπινης αλληλεπίδρασης με την φύση και με τους υπόλοιπους ανθρώπους, και καθώς η κοινωνική ανισότητα αφορά ουσιαστικά τον αποκλεισμό και την απομάκρυνση (ηθελημένη ή όχι) ατόμων από άλλες κοινωνικές ομάδες, λειτουργίες ή δραστηριότητες, δεν θα μπορούσε κανείς να μελετήσει το φαινόμενο χωρίς να επικεντρωθεί στην χωρική του διασπορά(Maffini and Maraschin, 2018). Για παράδειγμα, το κομμάτι των οικονομικών ανισοτήτων εντοπίζεται και μελετάται με μεγάλη ευκολία στον ιστό μίας αστικής περιοχής, καθώς παρουσιάζονται έντονες διαφοροποιήσεις στο επίπεδο ζωής των κατοίκων όσον αφορά τις υποδομές, τις τιμές των ακινήτων, τον πράσινο χώρο ή τα τετραγωνικά ανά κάτοικο κλπ. Την αντίληψη αυτή φαίνεται να συνερίζεται και η θεωρία της Σχολής του Σικάγο, καθώς κάνουν φανερό πως κανένα κοινωνικό γεγονός δεν μπορεί να αναλυθεί ενδελεχώς εάν μελετηθεί χωρίς να ληφθεί υπ' όψιν το περιβάλλον του, κοινωνικό ή χωρικό, αλλά και το χρονικό πλαίσιο στο οποίο εξελίσσεται. Μάλιστα, οι θεωρητικοί της Σχολής εντόπισαν τρεις βαθμίδες αλληλεπίδρασης ενός φαινομένου με τις προσωρινές του συνθήκες (temporal context), τονίζοντας πως το προσωρινό του περιβάλλον είναι αυτό που έκανε το κάθε συμβάν μοναδικό, και γι' αυτό δεν είναι δυνατό να μελετάται εκτός αυτού(Abbott, 1997).

Καθώς εισάγεται κανείς λοιπόν σε όρους όπως χωροκοινωνική ανισότητα (socio-spatial inequality) ή ο χωροκοινωνικός διαχωρισμός (socio-spatial segregation), πρέπει να γίνει κατανοητό πως οι δύο έννοιες αποτελούν δύο όψεις του ίδιου νομίσματος, καθώς το ένα φαινόμενο αποτελεί αποτέλεσμα του άλλου. Με το να μειώνει κανείς τις κοινωνικές επαφές μεταξύ διαφορετικών κοινωνικών ομάδων μέσω του αστικού διαχωρισμού προκαλείται έξαρση των προκαταλήψεων και δημιουργεί συνθήκες στις οποίες ανθούν οι συγκρούσεις και η άνιση μεταχείριση, ενώ η δυσκολία πρόσβασης ατόμων σε διάφορες αστικές λειτουργίες διαιωνίζει τις κοινωνικές ανισότητες που σχετίζονται με την κατοικία, την περίθαλψη, την εκπαίδευση και την απασχόληση (Bettencourt et al., 2019).

Ένας αρκετά γενικός (τουλάχιστον όσον αφορά την κλίμακα στην οποία μετράται το φαινόμενο) ορισμός για τον κοινωνικό διαχωρισμό θα μπορούσε να θεωρηθεί «...ο περιορισμός αλληλεπίδρασης μεταξύ ατόμων συμπεριλαμβανόμενου ή όχι του φυσικού χώρου» (Freeman, 1978² όπως παρατίθεται από Maffini and Maraschin, 2018, σελ 1), ενώ μικραίνοντας την κλίμακα, ο χωρικός διαχωρισμός (residential segregation) «...αναφέρεται συνήθως στην χωρική αποσύνδεση (separation) μεταξύ 2 ή παραπάνω ομάδων εντός μίας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής, όπως μία περιφέρεια/πολιτεία, ένας δήμος, ή μία μητροπολιτική περιοχή» (Timberlake and Ignatov, 2014, σελ 1.). Ωστόσο, ο ορισμός που μάλλον περικλείει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το φαινόμενο όπως θα μελετηθεί στην εργασία αφορά τον αστικό κοινωνικό διαχωρισμό (urban segregation), ο οποίος, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κομισιόν αποτελεί την «..ανόμοια κατανομή κοινωνικών ομάδων στον αστικό χώρο, κυρίως βάσει απασχόλησης, εισοδήματος και μορφωτικού επιπέδου, αλλά και λόγω γένους ή εθνικότητας/εθνότητας» (Vandecasteele et al., 2019).

Στον χωροκοινωνικό διαχωρισμό μπορεί να εντοπιστεί πληθώρα διαφορετικών κατηγοριών και προσεγγίσεων, οι οποίες πάντα διαμορφώνονται σε σχέση με την οπτική και τους στόχους του κάθε ερευνητή, αλλά και την ανάγκη του να υπογραμμίσει κάποια συγκεκριμένη διάσταση του φαινομένου. Ξεκινώντας από την πιο αφηρημένη προσέγγιση του Lefebvre, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον του στις

²Freeman, L. Segregation in social networks. *Social Methods Res.* **1978**, 6, 411–429.

παραμέτρους προέλευσής του χωροκοινωνικού διαχωρισμού, αναφέρει πως τέτοιες ανισότητες μπορούν να χαρακτηριστούν ως αυθόρμητες (δηλαδή προερχόμενες από ιδεολογίες ή οικονομικούς παράγοντες όπως το εισόδημα), εθελοντικές (με το να σχηματίζονται ξεχωριστοί χώροι από τις ίδιες τις κοινωνικές ομάδες) ή και προγραμματισμένες (δηλαδή μέσα από το πρίσμα του αστικού σχεδιασμού). Παράλληλα, προσθέτει πως αυτοί οι χαρακτηρισμοί μπορούν να περιγράψουν μία περιοχή και οι 3 ταυτόχρονα, ή μπορεί να περιγράψουν διαδοχικά στάδια στη διαμόρφωσή της. Ο ίδιος την ίδια στιγμή παραθέτει και ορισμένα κριτήρια ανάλυσης των ανισοτήτων που εντοπίζονται, εστιάζοντας στον οικολογικό παράγοντα (δηλαδή σε περιπτώσεις παραγκουπόλεων, εγκαταλειμμένων εγκαταστάσεων και κτιρίων και γενικότερα σε τμήματα παρακμάζοντος αστικού ιστού), στον τυπικό (formal) παράγοντα (δηλαδή αναφερόμενος στην παρακμή των σημείων και των σημασιών/εννοιών που χαρακτηρίζουν μία πόλη, και τον κατακερματισμό της αστικής της ταυτότητας μέσω της αποξένωσής της από βασικά της αρχιτεκτονικά στοιχεία), και τον κοινωνιολογικό παράγοντα (δηλαδή αυτόν που αναφέρεται στις συνθήκες διαβίωσης των πολιτών ενός αστικού κέντρου, στις μειονότητες, σε διαφορετικές κουλτούρες, σε υπό-κουλτούρες κλπ.)(Lefebvre, 1968).

Ο διαχωρισμός των αιτιών που παρατίθεται στις περισσότερες επιστημονικές μελέτες των τελευταίων δεκαετιών φαίνεται να συμπληρώνει (ή να απλοποιεί) τις δηλώσεις του Lefebvre, αναφέροντας συνήθως πως οι χωροκοινωνικές ανισότητες εξερευνούν το πώς ομάδων ανθρώπων χαρακτηριζόμενες από συγκεκριμένα φυλετικά/εθνοτικά, θρησκευτικά, κοινωνικά, οικονομικά στοιχεία και στοιχεία που αφορούσαν το φύλο/σεξουαλικό προσανατολισμό, καταλήγουν να ζουν σε διαφορετικές περιοχές ενός αστικού κέντρου, αναλύοντας το φαινόμενο σε οποιαδήποτε γεωγραφική κλίμακα (από οικοδομικά τετράγωνα μέχρι Περιφέρειες κλπ.) (Maffini and Maraschin, 2018; Timberlake and Ignatov, 2014; Vandecasteele et al., 2019).

2.3 Ιστορική και θεωρητική ανασκόπηση: Κοινωνικές ανισότητες και το δικαίωμα στην πόλη

Σαν λογικό σημείο έξαρσης του φαινομένου των αστικών χωροκοινωνικών ανισοτήτων³ μπορεί να θεωρηθεί το σημείο δημιουργίας των αστικών κέντρων όπως ορίζονται σήμερα, δηλαδή τον 19^ο αιώνα. Ο Harvey αποδίδει το φαινόμενο στην ολοκληρωτική κυριαρχία του καπιταλιστικού συστήματος από την εποχή της Βιομηχανικής Επανάστασης και έπειτα, καθώς με τη σύσταση των πρώτων μεγάλων αστικών κέντρων έρχονται και οι πρώτες ανάγκες για φιλοξενία ατόμων της εργατικής τάξης, ο αριθμός των οποίων ξεπερνά οποιαδήποτε προηγούμενη ζήτηση. Τα μεγαλεπήβολα σχέδια πολεοδόμων για τα επόμενα 50 χρόνια τόσο στην Ευρώπη όσο και στις ΗΠΑ δημιουργούν μητροπόλεις με τεράστια κόστη κατασκευής, με αποτέλεσμα τη πρόκληση κρατικών οικονομικών προβλημάτων και τη δυσχέρεια των χαμηλότερων κοινωνικών στρωμάτων (σε συνδυασμό με το οικονομικό πλήγμα από 2 ΠΠ). Την ίδια περίοδο γεννάται και το φαινόμενο της προαστιοποίησης (suburbanization) σε πόλεις των ΗΠΑ, με συνέπεια την υποβάθμιση και την ερήμωση των αστικών κέντρων, και τον αποκλεισμό μειονοτήτων (κυρίως Αφρο-Αμερικανών) από τις «καλές γειτονιές» των προαστίων(Harvey, 2008).

Σε αυτές τις συνθήκες κοινωνικής αναταραχής έρχεται και επισήμως η εγκαθίδρυση της έννοιας του κοινωνικού διαχωρισμού ως μείζον αστικό ζήτημα και υιοθετείται για πρώτη φορά από τη Σχολή του Σικάγο τη δεκαετία του 1920. Οι θεωρίες των Park και Burgess⁴, σημαντικών εκπροσώπων της Σχολής και της ιδεολογίας της , υποστήριζαν πως η «ομαδοποίηση πληθυσμών και λειτουργιών», ειδικά λόγω φυλής ή εθνικότητας, είναι ένα ιδιαίτερα συνηθισμένο φαινόμενο(Timberlake and Ignaton, 2014; Vaughan and Arbaci, 2011), ενώ ο Park δημιούργησε μία θεωρία βασισμένη σε 3 στάδια μεταναστευτικής εγκατάστασης και εισήγαγε την έννοια του

³ Χωροκοινωνικές ανισότητες υπάρχουν σχεδόν από την εποχή της δημιουργίας των πρώτων οικισμών, απλά εντοπιζόταν σε πολύ μικρότερη κλίμακα από αυτή του αστικού κέντρου, και με μικρότερη ένταση. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η προέλευση της λέξης «γκέτο» εντοπίζεται στη Βενετία του 16^{ου} αιώνα, όπου χρησιμοποιούταν για να περιγράψει την αποκλεισμένη από την υπόλοιπη πόλη συνοικία των Εβραίων πληθυσμών.

⁴ Park, Robert E., Ernest W. Burgess, Roderick D. McKenzie, and Louis Wirth. **1925**. The city: Suggestions for investigation of human behavior in the urban environment. Chicago: Univ. of Chicago Press.

«γκέτο». Η θεωρία αυτή ωστόσο κρίθηκε έντονα, καθώς θεωρήθηκε πως σύγχρε την προσωρινή μορφή των εγκαταστάσεων πληθυσμών σε συγκεκριμένες περιοχές λόγω μεταναστευτικών ροών με την μονιμότερη μορφή γειτονιών μειονοτήτων, οι οποίες ωστόσο αποτελούταν από ντόπιους κατοίκους και παρουσίαζαν τα δικά τους ιδιόζοντα χαρακτηριστικά (Timberlake and Ignatov, 2014).

Η Σχολή του Σικάγο αποτέλεσε σημείο αναφοράς για ένα μεγάλο ποσοστό μελετών πάνω στον χωροκοινωνικό διαχωρισμό σε μεγάλα αστικά κέντρα των ΗΠΑ τις τα επόμενα χρόνια, όπως το Σικάγο και η Νέα Υόρκη (Timberlake and Ignatov, 2014). Παρ' όλα αυτά, μετά την δεκαετία του 1930 η σχολή του Σικάγο χάνει την προηγούμενη δημοφιλία της, καθώς μία θεωρία που υποστηρίζει πως η πόλη είναι ένας χαοτικός οργανισμός σε μόνιμη κρίση δεν κερδίζει έδαφος τις επόμενες δεκαετίες του «Αμερικάνικου Ονείρου» και της λανθάνουσας ευημερίας που φέρνει η μαζική παραγωγή στην κοινωνία και την οικονομία (Savage and Warde, 2005).

Η επόμενη χρονολογικά, και ίσως σημαντικότερη, συμβολή πάνω στη δομή των σύγχρονων πόλεων ωστόσο έρχεται στο τέλος της δεκαετίας του 1960 από τον Henri Lefebvre, ο οποίος επιλέγει να ακολουθήσει τη Μαρξιστική θεωρία με μία στρουκτουραλιστική κριτική προσέγγιση, αναλύοντας εις βάθος θεωρίες για την παραγωγή και την αντίληψη του υπάρχοντος χώρου (Knox and Pinch, 2010; Lefebvre, 1974), δίνοντας διαφορετικές διαστάσεις στον χώρο από ότι οι προγενέστεροί του. Κατά τη μελέτη του ανέπτυξε τρεις διαστάσεις, αυτές του φυσικού, του νοητικού και του κοινωνικού χώρου, προσπαθώντας να δημιουργήσει για πρώτη φορά μία ολιστική χωρική θεωρία που θα περιλαμβάνει και τους τρεις παράγοντες, συνδυάζοντας την ίδια στιγμή μεθοδολογικές προσεγγίσεις ποσοτικές και ποιοτικές (Lefebvre, 1974, 1968). Ο χώρος (φυσικός και ανθρωπογενής) κατά τον Lefebvre αποτελεί ξεκάθαρα κοινωνικό προϊόν λόγω της αναπόφευκτης εμπλοκής των ανθρώπων με αυτό, κάτι που δικαιολογεί πηγαίνοντας τόσο πίσω στο χρόνο ώστε να αναφερθεί στην αρχαία ελληνική έννοια της «Πόλεως (Πόλις)», βασιζόμενος σε έργα του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη. Παράλληλα, ασκεί κριτική στην καπιταλιστική αναδιάρθρωση του χώρου λόγω της έντονης εκβιομηχάνισης, ενώ σε πολλαπλά έργα του θέτει ερωτήματα σχετικά με τη χωρική δικαιοσύνη (spatial justice), καθώς αναφέρεται επανειλημμένα στην ψευδαίσθηση της

ελευθερίας και της διαφάνειας που έχουν οι πολίτες όσον αφορά την θέση και τις ελευθερίες τους στον αστικό χώρο (Lefebvre, 1977, 1974). Τον ίδιο καιρό οδηγείται στο να αναπτύξει τη γνωστότερη ίσως θεωρία του, αυτή που αναλύει το “δικαίωμα στην πόλη” (Right to the City). Η θεωρία αυτή επικεντρώνεται σε μεγάλο βαθμό σε πολιτικές διακυβέρνησης και σχεδιασμού μεγάλων αστικών κέντρων, εντοπίζοντας στο παρασκήνιο αυτών ζητήματα συστημικού διαχωρισμού (segregation), τα οποία αποδίδει στις επικρατούσες νεοφιλελεύθερες πολιτικές και τις ταξικές διαφορές μεταξύ των κοινωνικών στρωμάτων που κατοικούν σε έναν αστικό χώρο, οι οποίες πάντα μεροληπτούν εις βάρος αυτών που βρίσκονται χαμηλότερα στην ιεραρχία (Lefebvre, 1968).

Μέσα στις επόμενες δεκαετίες, η έννοια του χωροκοινωνικού διαχωρισμού και των ανισοτήτων που προκαλεί γίνεται ένα αναπόφευκτα αντικείμενο μελέτης ολοένα πιο περιπλεκόμενο και πολυδιάστατο, με τους ερευνητές να δανείζονται παλαιότερες πρακτικές και συνυφαίνοντας τις διαρκώς με νέα στοιχεία, που αντανακλούν το πνεύμα της εκάστοτε εποχής (Vaughan and Arbaci, 2011). Η νέες τεχνολογίες και η παγκοσμιοποιημένη οικονομία αλλάζουν για άλλη μία φορά δραστικά την κλίμακα μελέτης, εισάγοντας την μετα-στρουκτουραλιστική προσέγγιση, η οποία δεν περιορίζεται στο να καθορίζει το φαινόμενο των ανισοτήτων μόνο μέσω της ταξικής πάλης, αλλά κατανοεί πως το φαινόμενο υποστηρίζεται από πολλαπλά σύγχρονα πολιτιστικά στοιχεία, όπως η γλώσσα, η διαφήμιση, η ποπ κουλτούρα και το αστικό τοπίο⁵ (Harvey, 2008; Knox and Pinch, 2010; Morales et al., 2019). Τις δεκαετίες του 1970 και 80, δηλαδή της εποχής της έξαρσης των χωρο-κοινωνικών ανισοτήτων λόγω της ανακατανομής πλούτου, χαρακτηριστικός εκπρόσωπος θεωρείται και ο Castells, ο οποίος, πατώντας στα χνάρια του Lefebvre, υποστηρίζει πως η πόλη είναι αποτέλεσμα των κοινωνικών σχέσεων που αναπτύσσονται σε ένα χώρο, ενώ δίνει έμφαση στον οικονομικό παράγοντα, αναφέροντας πως αυτός δημιουργεί συγκεντρώσεις χρήσεων γης και

⁵ Δεν πρέπει εξάλλου να παραληφθεί ότι οι χρονικές περίοδοι της δεκαετίας του 1970 και το 2008-09 έχουν ως κοινό παράγοντα τα υπέρογκα δάνεια για μεσιτικές επενδύσεις σε πολλές μητροπόλεις ανά τον κόσμο, φαινόμενο το οποίο, εκτός της προφανούς δημοσιονομικής κρίσης που προκάλεσαν, εκτόξευσαν στα ύψη τις τιμές της αγοράς ακινήτων, εις βάρος πάντα των χαμηλότερων κοινωνικών στρωμάτων και διαιωρίζοντας το μοτίβο εντατικής αστικοποίησης που ξεκίνησε τον 19ο αιώνα (Harvey, 2008).

ανισότητες που ουδέποτε ωφελούν την εργατική τάξη (Castells, 1980). Στο ίδιο κλίμα κυμαίνεται και ο Harvey, ο οποίος επανεξετάζοντας Μαρξιστικές θεωρίες δίνει και αυτός έμφαση στην οικονομική διάσταση του χώρου, ώστε να εξηγήσει τις μεγάλες ανισότητες που εμφανίζονται στην πόλη, «..η οποία είναι υλική, κοινωνική και οικονομική μορφή που διευκολύνει την εξαγωγή και κυκλοφορία της υπεραξίας που παράγουν οι εργαζόμενοι στη σφαίρα της παραγωγής» (Κουρλιούρος, 2011⁶, όπως παρατίθεται σε Κοφινά, 2015, σελ.16)

Η παράφορη εκμετάλλευση των χαμηλότερων κοινωνικών τάξεων από το καπιταλιστικό παραγωγικό σύστημα δημιούργησε, όπως είναι φυσικό, μία σειρά αλυσιδωτών αντιδράσεων ποικίλων σε ένταση και μορφή, με κέντρο τον πολίτη και το δικαίωμά του να ελέγχει την δημιουργία του περιβάλλοντος χώρου του. Τα φαινόμενα απαλλοτρίωσης, οι μαζικές κατεδαφίσεις γειτονιών, η εσκεμμένη διάλυση κοινοτήτων και συστημάτων υπερίσχυαν τις δεκαετίες του 1980 και 1990 σε όλη την υφήλιο και ειδικά στις αναπτυσσόμενες χώρες, και στις χώρες με έντονα φαινόμενα αστικοποίησης. Με το πρόσχημα της αστικής εξυγίανσης και του εξευγενισμού περιοχών οι κυρίαρχοι μεγάλων οικονομικών κεφαλαίων, με την αιγίδα των εκάστοτε κρατικών μηχανισμών οι οποίοι επικροτούν κατά βάση οποιοδήποτε αναπτυξιακό εγχείρημα μεγάλης κλίμακας, επιβάλλουν έργα τα οποία συμφέρουν μόνο οικονομικά συμφέροντα, χωρίς να υπολογίζουν τους κατοίκους τους οποίους (άμεσα ή έμμεσα) εκτοπίζουν.

Σε αυτό το κλίμα εμφανίζεται και η έννοια των κοινωνικών κινημάτων πόλης, ως αντίσταση στην αντιδημοκρατική και άδικη προσέγγιση στον σχεδιασμό του αστικού χώρου και τον χωρο-κοινωνικό διαχωρισμό και την υποβάθμιση που προκαλεί. Τα κοινωνικά κινήματα πόλης γεννώνται μέσα σε συνθήκες κακής ποιότητας ζωής και στέρησης, και γι' αυτό πολλές φορές χαρακτηρίζονται ως οντότητες βίαιες και εξεγέρσεις. Τόσο ο Castells όσο και ο Harvey αναφέρουν στο έργο τους τη σημασία των κοινωνικών κινημάτων πόλης στο να επαναφέρουν έναν δημοκρατικότερο, πιο δίκαιο διαμοιρασμό του αστικού χώρου έτσι ώστε να ικανοποιεί τις δικές τους ανάγκες, και όχι μόνο της ελίτ (Κοφινά, 2015). Τα

⁶ Κουρλιούρος Ηλ, (2011), Διαδρομές στις Θεωρίες του Χώρου: Οικονομική Γεωγραφία της παραγωγικής αναδιάρθρωσης και της άνισης ανάπτυξης, Εκδ. Προπομπός σελ 66

κοινωνικά κινήματα πόλεως σύμφωνα με τον Harvey μπορούν να λύσουν τρεις κατηγορίες αστικών ζητημάτων: 1) αυτά που αφορούν την εξαθλίωση ποιότητας ζωής και τη δημιουργία θυλάκων φτώχειας, 2) περιβαλλοντικά ζητήματα σχετικά με την υποβάθμιση και την υπερκατανάλωση και 3) αναδιαμόρφωση του κυρίαρχου καπιταλιστικού παγκόσμιου συστήματος. Πετυχημένα κινήματα πόλης παρατηρούνται διαρκώς σε διαφορετικά μέρη του κόσμου, ωστόσο ο Harvey κρίνει πως τα κινήματα αυτά, παρά την μεταδοτικότητα και την δημοφιλία που μπορέσαν να αποκτήσουν σε κάποιες περιπτώσεις, δεν έχουν ακόμα φτάσει στο σημείο να ελέγχουν την κατανομή πλούτου στον αστικό χώρο σε παγκόσμια κλίμακα, κάτι που ήταν (γί' αυτόν τουλάχιστον) ο βασικός στόχος τους (Harvey, 2012⁷ όπως παρατίθεται σε Κοφινά, 2015).

⁷ Harvey D (2012), Εξεγερμένες πόλεις: από το δικαίωμα στην πόλη στην επανάσταση της πόλης, Εκδ ΚΨΜ

3. Πλαίσιο πολιτικών καταπολέμησης κοινωνικών ανισοτήτων: δείκτες ανισότητας και πρακτικές ενσωμάτωσης/καταπολέμησης σε παγκόσμια και εθνική κλίμακα

3.1 Στατιστικά δεδομένα και δείκτες ανισότητας/φτώχειας

Προκειμένου να αναγνωρίσει κανείς το μέγεθος της κοινωνικής ανισότητας μέσα στις σύγχρονες πόλεις, καλό είναι να συμβουλευτεί, προτού αναλυθούν οι μελέτες περίπτωσης και το πλαίσιο που ακολουθείται, ορισμένα βασικά ποσοτικά δεδομένα τα οποία, όπως γίνεται φανερό στην πορεία, λειτουργούν σχεδόν πάντοτε συνδυαστικά και συμπληρωματικά με τα ποιοτικά, καθώς γενικεύουν και μεγαλώνουν την κλίμακα σε υποθέσεις που αναλύονται κυρίως μέσω ποιοτικής έρευνας, οι οποίες ενδεχομένως να προσφέρουν δεδομένα απολύτως προσαρμοσμένα στην περιοχή μελέτης, τα οποία δεν αρμόζουν γενίκευσης χωρίς τεκμήρια. Παρακάτω λοιπόν παρουσιάζονται ορισμένοι από τους συνηθέστερους ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες που χρησιμοποιούνται στη μέτρηση κοινωνικών ανισοτήτων, όπως αυτοί ταξινομούνται και χρησιμοποιούνται από την Παγκόσμια Τράπεζα και την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat).

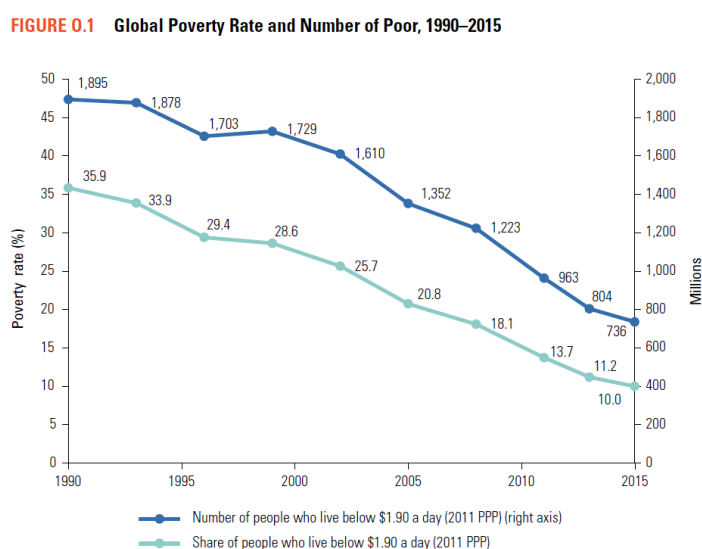
Παγκόσμια δεδομένα

Καθώς το να υπολογίσει κανείς ποσοτικά την φτώχεια και την κοινωνική ανισότητα είναι ένα ζητούμενο με πληθώρα μεταβλητών που το επηρεάζουν, οι δείκτες που έχουν διαμορφωθεί μέχρι σήμερα είναι πολυποίκιλοι και διαφέρουν σε πολυπλοκότητα. Αυτό συμβαίνει καθώς ο καθένας χρησιμοποιείται για να δώσει έμφαση σε διαφορετικές πτυχές που δημιουργούν ανισότητες: λόγου χάρη, ο γνωστότερος ίσως δείκτης, δηλαδή αυτός του ορίου φτώχειας, διαμορφώνεται με διαφορετικά κριτήρια ανάλογα τη χώρα/ήπειρο, την ποιότητα ζωής κλπ (World Bank, 2020a). Σήμερα, σε παγκόσμιο επίπεδο ενδεικτικά αναφέρεται πως το διεθνές όριο ακραίας φτώχειας, που χρησιμοποιείται στις φτωχότερες χώρες του κόσμου, ορίζεται στο \$1.90/ημέρα, ενώ εκτός των ορίων φτώχειας που ορίζονται από κάθε χώρα ξεχωριστά, η Παγκόσμια Τράπεζα υπολογίζει σε άλλες δύο στάθμες το όριο

φτώχειας (\$3.20 ανά μέρα \$5.50 ανά μέρα), σε χώρες με κατά μέσο όρο μικρά/μεσαία εισοδήματα και μεσαία/μεγάλα εισοδήματα αντίστοιχα (Ravallion et al., 1991; World Bank, 2018a). Αυτά τα διαφορετικά κλιμάκια που αποτυπώνουν την απόλυτη/ακραία και σχετική φτώχεια φανερώνουν πως το φαινόμενο εξαρτάται άμεσα από τις κοινωνικές συνθήκες στις οποίες ζει κανείς, καθώς κάτι που θεωρείται αναγκαίο σε κάποια χώρα πολύ συχνά θεωρείται πολυτέλεια σε κάποια άλλη. Ακόμα δηλαδή και εάν κάποιος μπορεί να καλύψει τις βιολογικές του ανάγκες, δεν μπορεί να θεωρηθεί πως διαθέτει καλό επίπεδο ζωής εάν αδυνατεί να ζήσει αξιοπρεπώς σε σχέση με τους ανθρώπους γύρω του.

Το 2015, περίπου το 1/10 του παγκόσμιου πληθυσμού λοιπόν ζει σε συνθήκες ακραίας φτώχειας· το μικρότερο ποσοστό φτώχειας που έχει καταγραφεί ποτέ. Ένα τέτοιο ποσοστό φυσικά είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό σκεπτόμενοι τη δεκαετία του 1990, όταν πάνω από το ένα τρίτο του παγκόσμιου πληθυσμού ζούσε κάτω από το όριο της ακραίας φτώχειας. Η ραγδαία αυτή πρόοδος σίγουρα αποτελεί άμεσο αποτέλεσμα της εξέλιξης της παγκόσμιας οικονομίας και της αύξησης του πλούτου πολλών χωρών, ιδιαίτερα στις πολυπληθείς περιοχές της Ανατολικής και Νότιας Ασίας, και των περιοχών που βρέχονται από τον Ειρηνικό Ωκεανό (World Bank, 2018a).

Γράφημα 1: Διάγραμμα απεικόνισης παγκόσμιας μεταβολής ορίου φτώχειας, 1990-2015 (Πηγή: World Bank, 2018a)

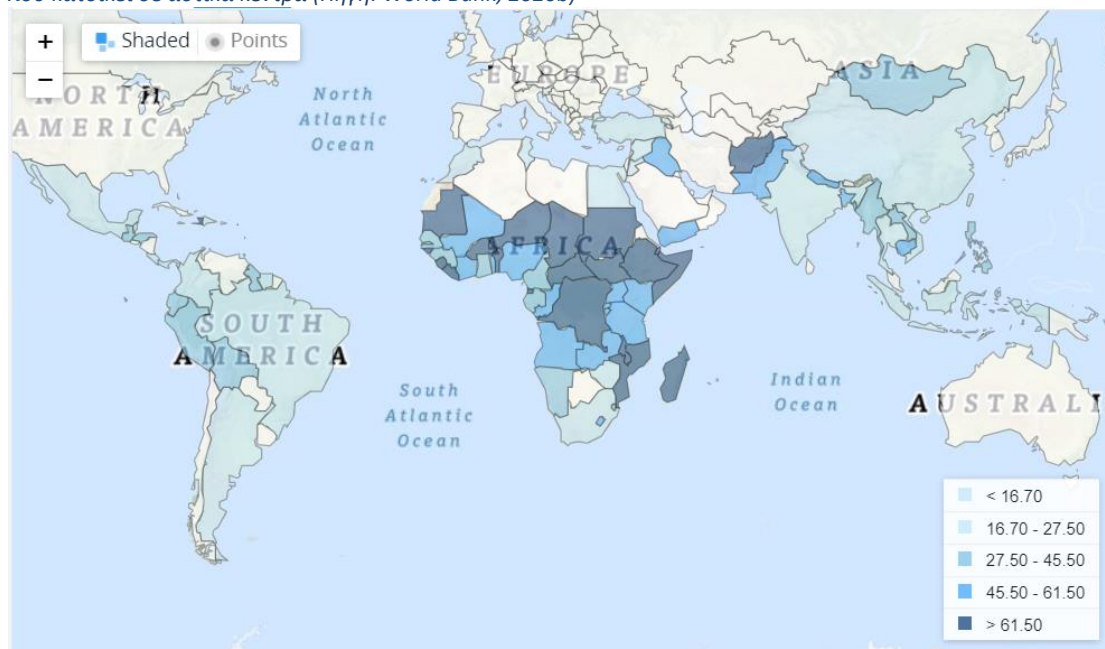

Source: Most recent estimates, based on 2015 data using PovcalNet (online analysis tool), World Bank, Washington, DC, <http://research.worldbank.org/PovcalNet/>.

Note: PPP = purchasing power parity.

Παρά την ευοίωνη εικόνα των τελευταίων δεκαετιών ωστόσο, το φαινόμενο σε καμία περίπτωση δεν έχει καταπολεμηθεί. Ο αριθμός των ατόμων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας παραμένει απελπιστικά ψηλός, και με λίγη προσεχτικότερη ανάλυση γίνεται φανερό πως τα οφέλη που επήλθαν με την παγκόσμια οικονομική άνθηση και την παγκοσμιοποίηση κατανέμονται όλο και πιο άνισα μεταξύ διαφορετικών περιοχών και χωρών. Παρά το γεγονός πως η πλειονότητα του Δυτικού Κόσμου αφήνει σταδιακά την ακραία φτώχεια πίσω του, το φαινόμενο φαίνεται ολοένα και δυσκολότερο να ξεριζωθεί από χώρες που πλήττονται καθημερινά από κρατικούς θεσμούς που δεν προστατεύουν τους πολίτες, και σε αυτές που αντιμετωπίζουν διαρκώς πολεμικές συρράξεις. Τα φτωχότερα νοικοκυριά εντοπίζονται κατά κύριο λόγο λοιπόν σε αγροτικές περιοχές, όπου οι οικογένειες συνηθίζεται να αποκτούν μεγάλο αριθμό παιδιών, ενώ υποφέρουν από μεγάλες ελλείψεις στον τομέα της εκπαίδευσης (World Bank, 2018a). Παρακάτω παρουσιάζονται σε μορφή χάρτη τα τελευταία στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας σχετικά με το ποσοστό ατόμων που ζουν σε παραγκουπόλεις/αυτοσχέδιους οικισμούς:

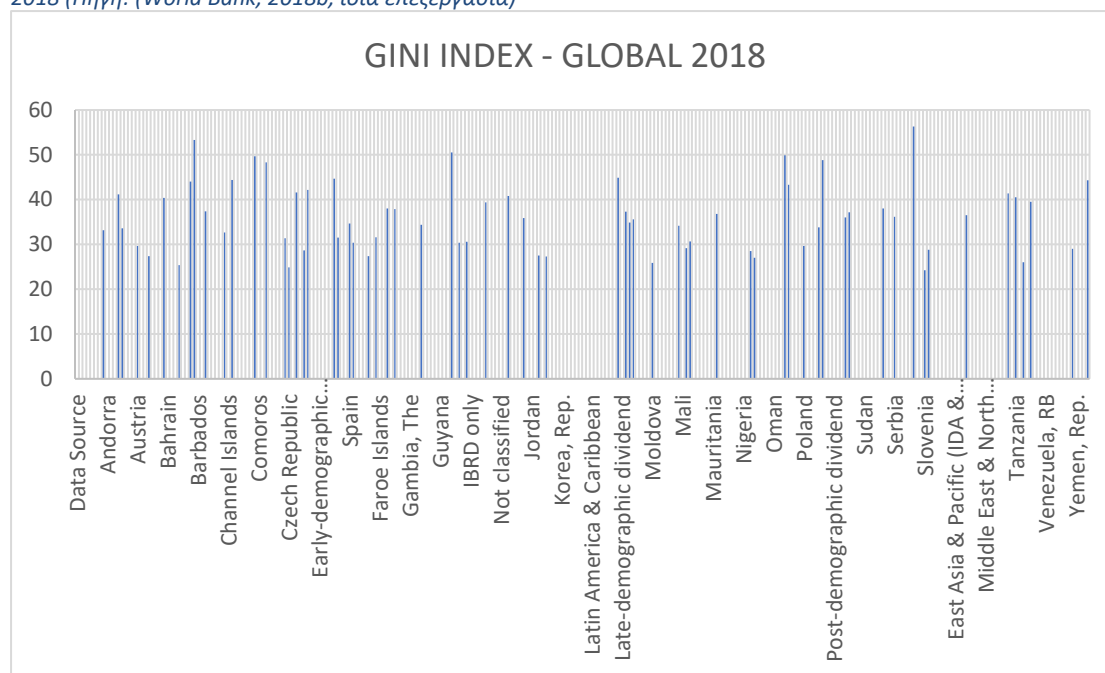
Εικόνα 1: Πληθυσμός που ζει σε αυτοσχέδιες κατοικίες/παραγκουπόλεις (ποσοστό του συνόλου του πληθυσμού που κατοικεί σε αστικά κέντρα (Πηγή: World Bank, 2020b)

Άλλος ένας ιδιαίτερα γνωστός δείκτης μέτρησης οικονομικής (και συνεπώς κοινωνικής) ανισότητας μίας χώρας είναι ο δείκτης Gini, ο οποίος απεικονίζει «..τον βαθμό στον οποίο η κατανομή του εισοδήματος (ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, των

καταναλωτικών δαπανών) μεταξύ ατόμων ή νοικοκυριών σε μια οικονομία αποκλίνει από μια απόλυτα ίση κατανομή»(World Bank, 2018b). Στην τιμή 0 ο δείκτης φανερώνει τέλεια οικονομική ισότητα μεταξύ των πολιτών μίας χώρας, ενώ στο 100 φανερώνεται απόλυτη ανισότητα στην κατανομή εισοδημάτων. Παρακάτω παρουσιάζεται ενδεικτικά η κατανομή των χωρών στον δείκτη Gini ανά την υφήλιο:

Γράφημα 2: Δείκτης Gini με την παγκόσμια κατάταξη των χωρών (καταγραφή όπου υπάρχουν δεδομένα) για το 2018 (Πηγή: (World Bank, 2018b, ιδία επεξεργασία)

Όπως γίνεται κατανοητό, οι ανεπτυγμένες χώρες του Δυτικού Κόσμου (πχ. Αυστρία) σε σύγκριση με χώρες με μεγάλα οικονομικά προβλήματα, πολεμικές συρράξεις κλπ. (πχ. Ναμίμπια, Παναμάς) παρουσιάζουν πολύ χαμηλότερους δείκτες Gini διαχρονικά (ο δείκτης της Αυστρίας δεν έχει καταγραφεί ποτέ πάνω από 31,5 , ενώ η Ναμίμπια έχει ανώτατη καταγεγραμμένη τιμή 63,3) (World Bank, 2018b).

Ευρωπαϊκό επίπεδο

Οι ποσοτικοί οικονομικοί δείκτες είναι αυτοί που συνήθως χρησιμοποιούνται συνηθέστερα προκειμένου να δώσουν μία πολύ γενική εικόνα για το προφίλ μίας χώρας· παρά όλα αυτά, όσο κανείς εστιάζει σε μία συγκεκριμένη περιοχή, οι δείκτες γίνονται πολύ πιο πολυποίκιλοι και περισσότερο ποιοτικοί. Μικραίνοντας την κλίμακα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, αρχικά ο δείκτης Gini φανερώνει το Μαυροβούνιο, τη Ρουμανία, τη Λιθουανία, τη Λετονία και την Βουλγαρία σαν τις χώρες με τις μεγαλύτερες ανισότητες στο εισόδημα, ενώ οι μικρότερες ανισότητες εντοπίστηκαν στην Τσεχία, τη Σλοβενία και τη Σλοβακία(Eurostat, 2020a; World Bank, 2018b). Ένας τέτοιος δείκτης ωστόσο δεν αρκεί για να δώσει κατατοπιστικά συμπεράσματα χωρίς να συνδυαστεί με άλλους, καθώς δίνει μονομερή στοιχεία· παρατηρώντας συνεπώς συμπληρωματικά και τον δείκτη μέσου ισοδύναμου διαθέσιμου

εισοδήματος⁸, καταγράφεται πως οι μεγαλύτερες τιμές συναντώνται στο Λουξεμβούργο, την Αυστρία, τη Γερμανία, τη Δανία, τις Κάτω Χώρες, το Βέλγιο, τη Σουηδία, τη Γαλλία και στη Φινλανδία, καθώς και στην Ελβετία, τη Νορβηγία και την Ισλανδία. Αντίθετα, οι χαμηλότερες τιμές στην Ευρώπη εντοπίζονται στην Ελλάδα, ωστόσο πολύ χαμηλές τιμές εντοπίζονται και σε πολλά άλλα κράτη της Ανατολικής Ευρώπης, δηλαδή στην Κροατία, τη Σλοβακία, την Ουγγαρία, τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, καθώς και στην Τουρκία, το Μαυροβούνιο, τη Βόρεια Μακεδονία και τη Σερβία (Eurostat, 2020a).

Εικόνα 2: Χάρτης απεικόνισης ανισοτήτων εισοδήματος για την ΕΕ (2017) (Πηγή: Eurostat, 2019)

Inequality of income distribution, 2017

(income quintile share ratio)

EU-28 = 5.1

< 4.0

4.0 – < 5.0

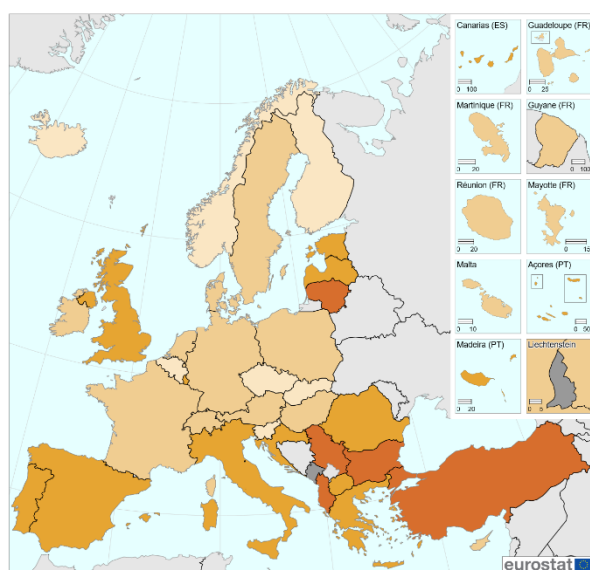
5.0 – < 7.0

≥ 7.0

Data not available

0 200 400 600 800 km

Note: Iceland, Switzerland and Turkey, 2016
Source: Eurostat (online data code: ilc_di11)

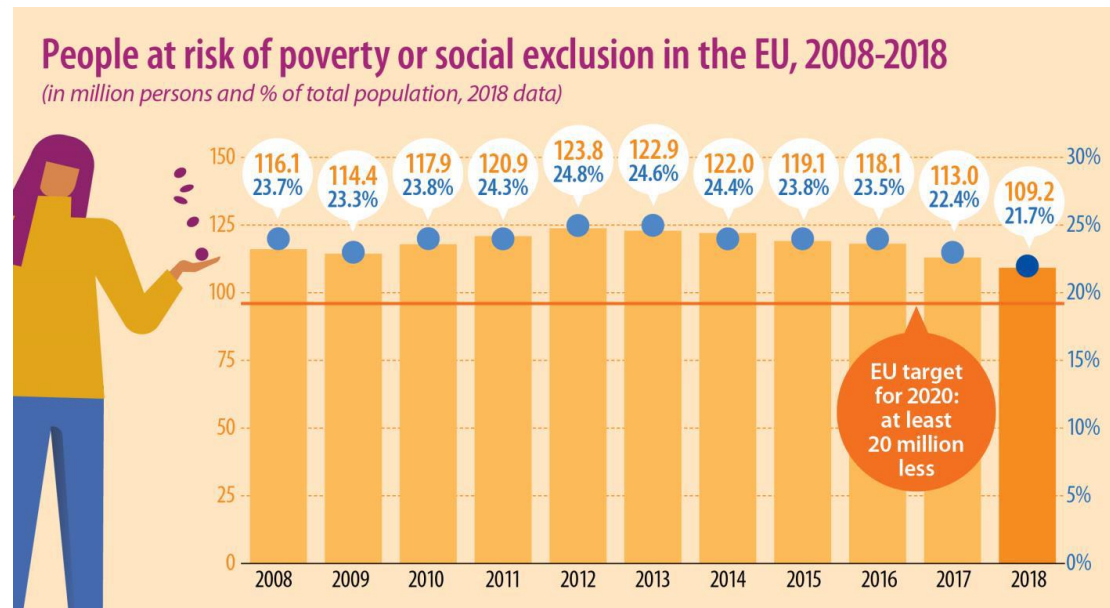

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat
Cartography: Eurostat - IMAGE, 05/2019

Προχωρώντας στους ποιοτικότερους δείκτες ανάλυσης, στο σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το 21,8% του πληθυσμού κινδυνεύει με φτώχεια ή/και κοινωνικό αποκλεισμό, ενώ ο κίνδυνος αυξάνεται στις γυναίκες, τα άτομα κάτω των 18 και τους ανέργους. Με κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού απειλείται και ο πληθυσμός ο οποίος έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση, με το 11% ως μέσο όρο στην ΕΕ, τα μικρότερα ποσοστά στην Τσεχία (4%), ενώ τα μεγαλύτερα ποσοστά όσον αφορά τους πτυχιούχους παρατηρούνται στην Ελλάδα (17%)(Eurostat, 2018a).

Γράφημα 3: Ποσοστό ανθρώπων σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην Ευρώπη, 2008-2018 (Πηγή: Eurostat, 2019b)

⁸ Ως μέσο ισοδύναμο διαθέσιμο ορίζεται το συνολικό εισόδημα ενός νοικοκυριού, μετά από φόρους και άλλες παρακρατήσεις το οποίο παραμένει διαθέσιμο για δαπάνες ή αποταμίευση, διαιρούμενο δια τον αριθμό των μελών του σπιτιού, που μετατρέπονται σε εξισωμένους ενήλικες με διαφορετικούς συντελεστές βαρύτητας ανάλογα με την ηλικία(Eurostat, 2020b).

Όσον αφορά την επίδραση των οικονομικών ανισοτήτων στο βιοτικό επίπεδο και την ποιότητα ζωής για τους κατοίκους της Ευρώπης, χρησιμοποιούνται διαφορετικοί δείκτες οι οποίοι αποσκοπούν στην ανάλυση από διαφορετικές οπτικές, ένας εκ των οποίων είναι και το ποσοστό ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας (at-risk-of-poverty rate) ο οποίος αναφέρθηκε παραπάνω, και περιλαμβάνει και το κομμάτι του κοινωνικού αποκλεισμού ως ακόλουθο της οικονομικής ανισότητας που μετρά. Ένας άλλος παρόμοιος δείκτης αφορά τη ακραία στέρηση απαραίτητων υλικών αγαθών (severe material deprivation rate), η οποία κυμαίνεται από 0,8% για τη Σουηδία στο 31,9% του συνολικού πληθυσμού για τη Βουλγαρία, ενώ και η Ελλάδα τοποθετείται ιδιαίτερα υψηλά, στο 22,4%. Στο ίδιο μοτίβο κινούνται και οι δείκτες μέτρησης οικονομικής στενότητας, ο οποίος μετρούν, ανάλογα την περίπτωση, το ποσοστό του πληθυσμού που έχει τη δυνατότητα να έχει ένα γεύμα με κρέας/ψάρι/ανάλογη χορτοφαγική επιλογή ανά δύο μέρες, να αντιμετωπίσει μία απρόβλεπτη οικονομική ανάγκη κλπ.

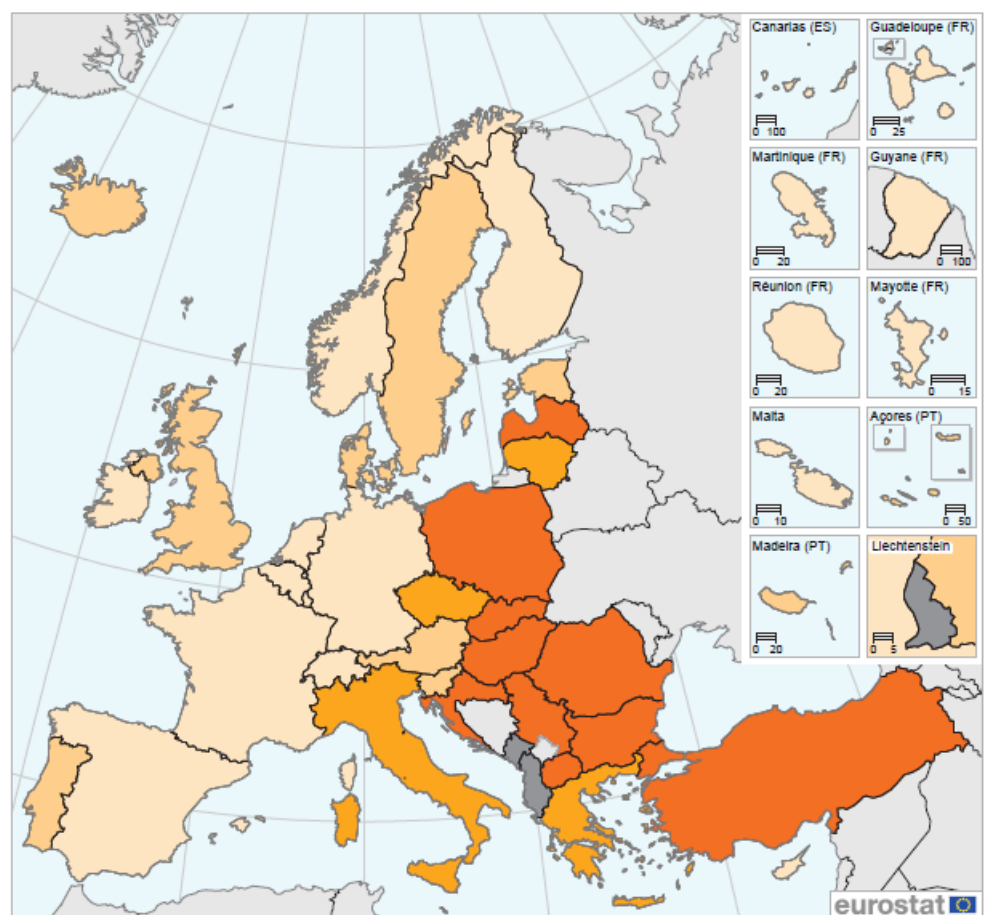
Στο βιοτικό επίπεδο παίζει τεράστιο λόγο φυσικά και η ποιότητα στη στέγαση, η οποία μετριέται μέσω δεικτών που αφορούν τις συνθήκες στέγασης, το περιβάλλον διαβίωσης, αλλά και το κατά πόσο είναι οικονομική/εφικτή η απόκτηση κατοικίας. Όσον αφορά τις συνθήκες στέγασης, εξετάζεται συνήθως το είδος της κατοικίας, το ιδιοκτησιακό καθεστώς, η επάρκεια χώρου και η κατάσταση του μέρους διαμονής· ενδεικτικά αναφέρεται πως για το 2016 το ποσοστό των ατόμων που δεν

μπορούσαν να θερμάνουν επαρκώς την κατοικία τους ήταν ιδιαίτερα υψηλό για πολλές Ευρωπαϊκές χώρες, με τη Βουλγαρία να παίρνει να ηνία στο 61,9% και την Ελλάδα να ακολουθεί στο 52,5%.

Εικόνα 3: Βαθμός υπερπληθυσμού σε κατοικία (%) (Πηγή: Eurostat, 2018b)

Map 3.1: Overcrowding rate, 2016

(%)

(%)

EU-28 = 16.6

< 8.0

8.0 – < 16.0

16.0 – < 32.0

>= 32.0

Data not available

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat
Cartography: Eurostat — GISCO, 05/2018

0 200 400 600 800 km

Note: Ireland, Italy, Luxembourg, Iceland, the former Yugoslav Republic of Macedonia and Turkey, 2015.

Source: Eurostat (online data code: ilc_lvho05a)

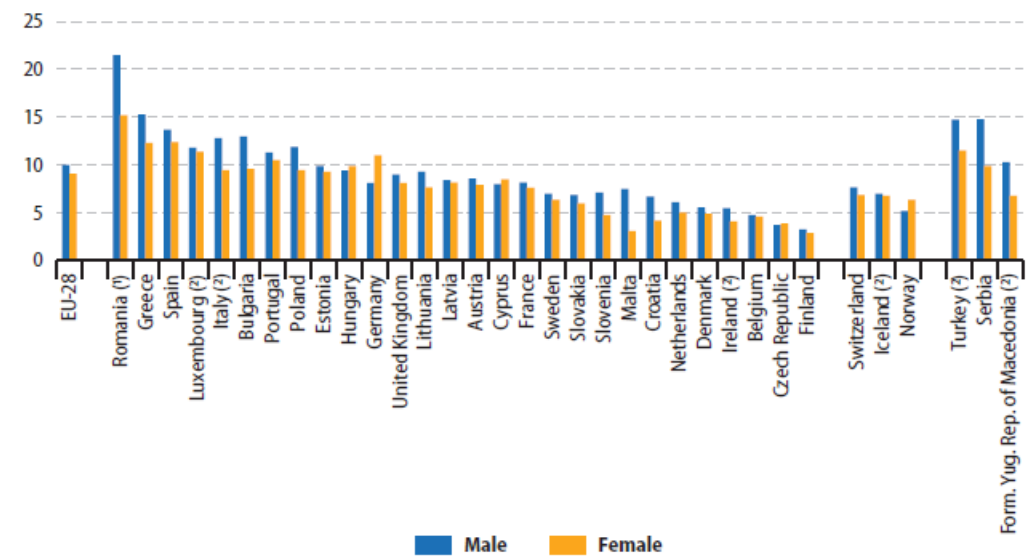
Προχωρώντας στο περιβάλλον διαβίωσης, γίνεται κατανοητό πως αποτελεί έναν πολύ σημαντικό παράγοντα προκειμένου να εντοπίσει κανείς πως οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες αντικατοπτρίζονται στον χώρο. Τα επίπεδα θορύβου, τα περιβαλλοντικά προβλήματα, η εγκληματικότητα και ο βανδαλισμός είναι παράγοντες που λαμβάνονται υπ' όψιν στην ανάλυση του περιβάλλοντος χώρου.

Παράλληλα, στην ανάλυση της δυνατότητας απόκτησης κατοικίας, προκειμένου να σχεδιαστεί μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα, η οποία ωστόσο εξελίσσεται κυρίως ποσοτικά, αναλύονται κυρίως τα έξοδα σπιτιού σε σχέση με τον μισθό και το είδος κατοικίας.

Στη μέτρηση χωροκοινωνικών ανισοτήτων σε μία περιοχή, τη μεγαλύτερη σημασία από όλους τους δείκτες ωστόσο φαίνεται να έχουν αυτοί που αφορούν, ή καταγράφουν αλληλεπιδράσεις με το εξωτερικό περιβάλλον (όπως κάποιοι που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο). Δίνοντας βαρύτητα στο κοινωνιολογικό κομμάτι της ανάλυσης γίνεται φανερό πως ακόμα δύο πολύ σημαντικοί παράγοντες παίζουν ρόλο στην καταπολέμηση του χωροκοινωνικού διαχωρισμού: το κοινωνικό-οικονομικό κομμάτι του υπολογισμού των συνθηκών ζωής μίας περιοχής (και συνεπώς οι διαθέσιμες κοινωνικές παροχές που προσφέρονται από την Πολιτεία), και τα μοτίβα κοινωνικής συμμετοχής και ενσωμάτωσης. Και οι δύο κατηγορίες διαθέτουν, εκτός των ποσοτικών και πληθώρα ποιοτικών δεικτών· λόγου χάρη, στο κομμάτι του υγειονομικού συστήματος αναφέρονται τόσο στο κατά πόσο μπορεί κανείς να αντέξει το κόστος υπηρεσιών υγείας ένας πολίτης, όσο και στην υφιστάμενη κατάσταση υγείας του. Με παρόμοια μεθοδολογία περιγράφονται και οι δείκτες απασχόλησης, οι οποίοι αφορούν τόσο το ρυθμό έντασης εργασίας ανά νοικοκυριό/πολίτη και τον κίνδυνο φτώχειας για εργαζόμενους, αλλά και το ποσοστό των νέων ενηλίκων που μένουν ακόμα με τους γονείς τους ή την επαγγελματική εξέλιξή τους με την πάροδο του χρόνου.

Γράφημα 4: Κίνδυνος φτώχειας για εργαζόμενους άνω των 18, ανά φύλο (Πηγή: Eurostat, 2018b)

Figure 4.7: In-work at-risk-of-poverty rate for population aged 18 and over by sex, 2016
(%)

Note: ranked on the share of the total (male and female) population aged 18 and over in-work and at-risk-of-poverty.

(1) Provisional.

(2) 2015.

Source: Eurostat (online data code: ilc_iw01)

Τέλος, οι διακανονισμοί σχετικά με τη φροντίδα των παιδιών και την εκπαίδευσή τους συνδέονται άμεσα με δείκτες που παράλληλα φανερώνουν στοιχεία σχετικά με τις μισθολογικές διαφορές μεταξύ φύλων (gender pay/wage gap), όπως το ποσοστό των γονέων που κάθεται σπίτι για τα πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού (0-3), τις ώρες τις οποίες περνά ένας γονιός με το παιδί ανά εβδομάδα, και το ποσοστό των παιδιών που λαμβάνανε φροντίδα από επαγγελματία παιδαγωγό.

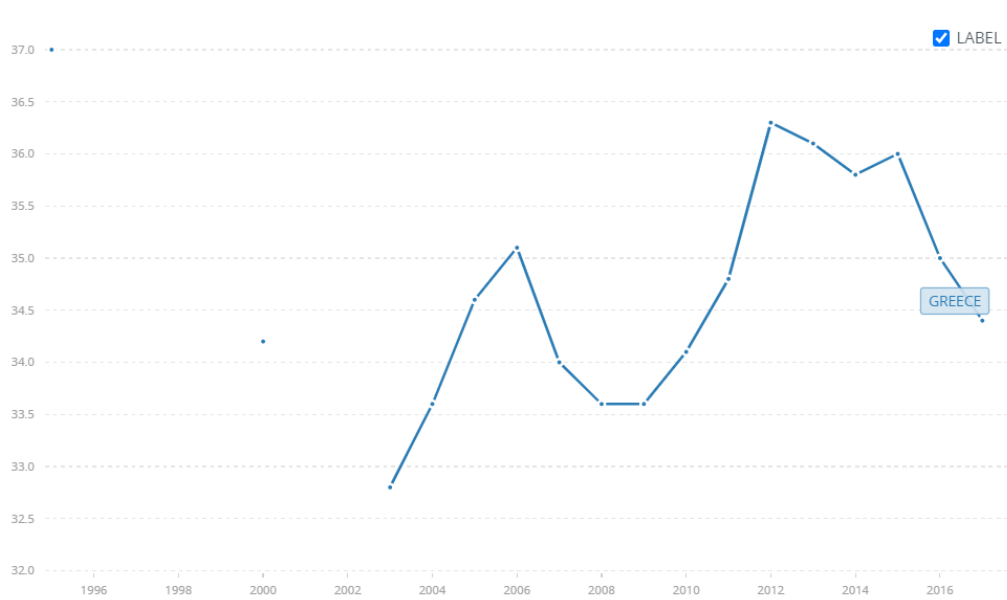
Τέλος, όσον αφορά τα μοτίβα κοινωνικής ενσωμάτωσης, οι δείκτες που καταμετρώνται συνήθως αφορούν το ποσοστό συμμετοχής σε εθελοντικές δραστηριότητες για διαφορετικές δημογραφικές και κοινωνικές ομάδες (active citizenship). Την ίδια στιγμή, εξίσου μεγάλη σημασία έχουν τα κοινωνικά δίκτυα που έχουν αναπτυχθεί μεταξύ των πολιτών, τα οποία υπολογίζονται με δείκτες σχετικούς με το ποσοστό ατόμων που έχουν δίκτυα υποστήριξης ή επαφές με το οικογενειακό, φιλικό ή το περιβάλλον της γειτονιάς τους από κοντά ή μέσω κοινωνικών δικτύων κλπ (Eurostat, 2018b). Η μέτρηση του ζητήματος της κοινωνικής ενσωμάτωσής σίγουρα αποτελεί κάτι ιδιαίτερα επίκαιρο μάλιστα τα τελευταία χρόνια, λόγω της μεγάλης εισροής προσφύγων και μεταναστών στην Ευρώπη περίπου από το 2016 (53,750 αφίξεις, τελευταία ενημέρωση 21/09/2020), αλλά και

της πληθώρας προγραμμάτων και προσπαθειών ενσωμάτωσης αυτών στον κοινωνικό ιστό (UNHCR, 2020a).

Ελλάδα

Παρατηρώντας τα δεδομένα που παρουσιάστηκαν λεπτομερώς παραπάνω, έχει γίνει ήδη κατανοητό πως η Ελλάδα αποτελεί μία Ευρωπαϊκή χώρα με ιδιαίτερα αυξημένο τον κίνδυνο δημιουργίας χωροκοινωνικών ανισοτήτων, λόγω των υψηλών ποσοστών ανεργίας, των χαμηλών εισοδημάτων και του κινδύνου να πέσει κανείς κάτω από το κατώτερο όριο φτώχειας. Στο σύνολο του πληθυσμού της, το 31,8% βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ ανά φύλο διαμορφώνεται στο 32,6% για τις γυναίκες, και στο 30,9% για τους άντρες (Eurostat, 2018a). Όσον αφορά τον δείκτη Gini, η μεταβολή του ανά τα χρόνια φανερώνει αξιοσημείωτη πτώση από το 2012 και έπειτα (αλλά όχι σταθερά μειωμένη), και αντικατοπτρίζει σε πολύ μεγάλο βαθμό τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης μετά το 2008· παρ' όλες τις διακυμάνσεις του όμως, ο δείκτης παραμένει αρκετά υψηλός όλη την προηγούμενη εικοσαετία (World Bank, 2018b).

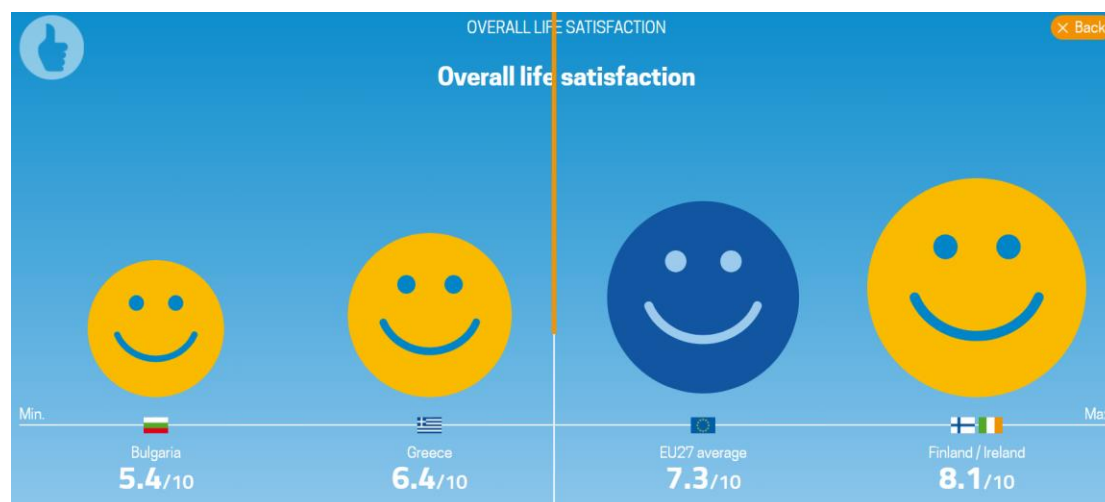
Γράφημα 5: Μεταβολή δείκτη GINI 1996-2018 (Ελλάδα) (Πηγές: World Bank, 2018b, 2018c)

Η ποιότητα ζωής στην Ελλάδα αποδεικνύεται όχι ιδιαίτερα ικανοποιητική· σε έρευνα της Ευρωπαϊκής Κομισιόν τα δυνατά της στοιχεία εντοπίζονται αναμφίβολα στο επίπεδο φαινομενικής υγείας, στο επίπεδο ικανοποίησης των πολιτών με τις

διαπροσωπικές τους σχέσεις και το επίπεδο μόρφωσης, ωστόσο μόλις το πρώτο είναι παραπάνω από τον μέσο όρο για τις χώρες της ΕΕ, ενώ όλοι οι υπόλοιποι δείκτες είναι λιγότερο ή περισσότερο χαμηλότεροί του (με ιδιαίτερα χαμηλούς τους δείκτες εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση, στην αίσθηση ασφάλειας, στην απασχόληση και στην ποιότητα υλικών αγαθών)(Eurostat, 2020c).

Εικόνα 4 Δείκτης συνολικής ικανοποίησης επιπέδου ζωής για την Ελλάδα, σε σύγκριση με την ΕΕ, και τις δύο ακραίες τιμές σύμφωνα με την έρευνα (Βουλγαρία, Φιλανδία/Ιρλανδία) (Πηγή: Eurostat, 2020c)

Κλείνοντας, σημαντικό κομμάτι της επίκαιρης κοινωνικής πραγματικότητάς της χώρας χωρίς αμφιβολία αποτελούν, όπως και στην υπόλοιπη Ευρώπη (αλλά ιδιαίτερα στη Μεσόγειο), οι προσφυγικές/μεταναστευτικές ροές που συρρέουν από χώρες της Βορειοανατολικής Αφρικής και της Μέσης Ανατολής την τελευταία πενταετία. Από το 2014, πάνω από 1,2 εκ. άνθρωποι έφτασαν στη χώρα μας από τις συγκεκριμένες περιοχές αναζητώντας άσυλο (UNHCR, 2020a), και ενώ οι πλειονότητα αυτών έχουν πλέον αποχωρήσει (ή θα αποχωρήσουν σύντομα), 121.000 πρόσφυγες/μετανάστες φιλοξενούνται αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα, εκ των οποίων οι περισσότεροι έχουν ενταχθεί σε ποικίλα προγράμματα στήριξης και ενσωμάτωσης (UNHCR, 2020b).

3.2 Πολιτικές καταπολέμησης χωρο-κοινωνικών ανισοτήτων σε Ευρωπαϊκή κλίμακα

Έχοντας λοιπόν κατανοήσει το πως μετρούνται και κατηγοριοποιούνται τα δεδομένα μπορεί κανείς να περάσει στην ανάλυση πρακτικών ενσωμάτωσης μειονοτήτων για την αποφυγή χωροκοινωνικών ανισοτήτων, επιχειρώντας να αξιοποιήσει όλα τα ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα για τη δημιουργία ολοκληρωμένων πρακτικών στρατηγικού αστικού σχεδιασμού. Πάραυτα, μελετώντας πληθώρα πολιτικών ενσωμάτωσης σε διαφορετικές περιοχές υψηλού γίνεται κατανοητό το εξής: καμία πρόταση δεν αποτελεί πανάκεια που θα οδηγήσει στην πλήρη αρμονία μία κοινότητα, ιδιαίτερα όταν διαχειρίζεται κοινότητες με έντονα θέματα περιθωριοποίησης και κοινωνικού αποκλεισμού, οι οποίες είναι συνεπώς και δυσκολότερες να προσεγγιστούν στα πλαίσια της ποιοτικής έρευνας. Έχοντας αυτό στο νου, είναι επίσης φανερό πως κάποιες πολιτικές, για μία πληθώρα λόγων που θα αναλυθούν παρακάτω, πετυχαίνουν τους στόχους τους πολύ πιο αποτελεσματικά από άλλες.

Η ενσωμάτωσή του όρου «κοινωνικός αποκλεισμός» σε πολιτικές και στόχους της Ευρωπαϊκής Κομισιόν ξεκίνησε από το 1970 και καθιερώθηκε στα τέλη του 1980/ αρχές του 1990, ωστόσο οι προτάσεις αντιμετώπισης του φαινομένου δέχτηκαν ιδιαίτερη κριτική, λόγω του συντηρητικού τους χαρακτήρα και του ελιτισμού που παρουσίαζαν, καθώς απευθυνόταν μόνο σε επίσημους πολίτες της χώρας, οι οποίοι θα έπρεπε να δουν την ενσωμάτωσή τους σαν «καθήκον»(Atkinson, 2000). Αργότερα, έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος Poverty 3 (το οποίο ξεκίνησε το 1989) όμως σταματά να ακολουθεί τα Γαλλικά και Αγγλικά πρότυπα σχεδιασμού και διευκρινίζει πως για μία ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των χωροκοινωνικών ανισοτήτων θα πρέπει όχι μόνο να μελετώνται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του κάθε πολίτη, αλλά και η αλληλεπίδραση του με τους κοινωνικούς θεσμούς της χώρας όπου διεκπεραιώνονται τα δικαιώματά του και συγκεκριμένα:

- 1) Με το νομικό και δημοκρατικό σύστημα, το οποίο είναι υπεύθυνο να προωθεί την εξοικείωση με τους πολιτικούς θεσμούς
- 2) Με την αγορά εργασίας, η οποία θα πρέπει να προωθεί την οικονομική ενσωμάτωση
- 3) Το σύστημα πρόνοιας, το οποίο θα πρέπει να προωθεί την κοινωνική συνοχή

- 4) Και το οικογενειακό και κοινοτικό περιβάλλον, το οποίο θα πρέπει να ενισχύει την ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων (Commings, 1993⁹, όπως παρατίθεται σε Atkinson, 2000).

Στο πλαίσιο αυτό αναφέρεται πως ο κοινωνικός αποκλεισμός επιτυγχάνεται όταν ένα ή παραπάνω από τα παραπάνω συστήματα δυσλειτουργεί, και γι' αυτό ξεκινά να προωθείται η δημιουργία πολύπλευρων στρατηγικών σχεδίων, τα οποία θα διέθεταν ευελιξία, διεπιστημονικές προσεγγίσεις και βιωσιμότητα. Παρ' όλες τις βελτιώσεις ωστόσο, την περίοδο αυτή παρατηρείται μία ιδιαίτερη προτίμηση στις top-down προσεγγίσεις, καθώς θεωρείται πως η εμπλοκή της κοινότητας σε μία τέτοια διαδικασία θα έφερνε πολύ περισσότερα προβλήματα από ότι λύσεις, όπως πχ. σημαντικές καθυστερήσεις, σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων και «πάγωμα» των προγραμμάτων εξαιτίας αυτών (Atkinson, 2000) (μία προσέγγιση βέβαια που ευτυχώς δεν φαίνεται να ακολουθείται ως πρότυπο τις επόμενες δεκαετίες, όπως θα φανεί παρακάτω).

Οι εφαρμογή πολιτικών που δεν επέφεραν την επιθυμητή κοινωνική ευημερία και ενσωμάτωση βέβαια δεν σταμάτησαν εδώ. Την ίδια περίοδο παρουσιάζονται έρευνες που μετρούν τα οφέλη του κοινωνικού διαχωρισμού στις Ευρωπαϊκές κοινότητες, ισχυριζόμενες πως ενισχύουν την δημιουργία δικτύων αλληλεγγύης μεταξύ όμοιων κοινωνικών ομάδων, και πως τυχόν συγκρίσεις της Ευρωπαϊκής με την Αμερικανική πραγματικότητα δεν έχουν καμία βάση, λόγω εξαιρετικά διαφορετικών συνθηκών (Bolt et al., 1998). Παρά το γεγονός ότι σίγουρα η στενές σχέσεις μεταξύ ατόμων βοηθούν στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας μίας ομάδας, αυτό που παραλείπεται σε αυτή την προοπτική είναι ο μεγάλος κίνδυνος αποκλεισμού κοινωνικών ομάδων από τη δημόσια ζωή· ο όρος «γκέτο» εξάλλου ξεκίνησε από την Ευρώπη προκειμένου να περιγράψει τις περιοχές στις οποίες διέμεναν συγκεντρωμένοι οι Εβραίοι της Βενετίας τον 16^ο αιώνα, ενώ αργότερα καθιερώθηκε λανθασμένα από την κοινή γνώμη σαν όρος που περιγράφει φαινόμενα χωροκοινωνικού διαχωρισμού κυρίως στις ΗΠΑ (Vaughan and Arbaci, 2011).

⁹ COMMINGS, P. (Ed.) (1993) Combating Exclusion in Ireland. Brussels: European Commission.

Ένα πρόσφατο παράδειγμα «αποτυχημένης» εφαρμογής πολιτικών ενσωμάτωσης αποτελεί το Άμστερνταμ. Το 1990, η πόλη, σε αντίθεση με την κοινή γραμμή της ΕΕ, κράτουσε μία ιδιαίτερα ευνοϊκή για μειονότητες και μετανάστες στάση στο κομμάτι της προνοιακής στήριξης· με τον καιρό ωστόσο, υιοθετείται μία προσέγγιση η οποία το μόνο που έχει ως αποτέλεσμα είναι η ένταση των προκαταλήψεων των ντόπιων εναντίον σε οποιαδήποτε κοινωνική ομάδα σε ανάγκη. Αυτό συνέβη μέσω μέτρων τα οποία άμεσα επηρέαζαν το επίπεδο ζωής των μειονοτήτων αρνητικά, όπως ο αποκλεισμός τους από δημόσιες διαβουλεύσεις, η κατάργηση οικονομικής βοήθειας αλλά και η παύση των μαθημάτων ολλανδικών για οποιονδήποτε αλλοδαπό, με την πρόφαση ότι είναι ιδιαίτερα κοστοβόρα και αχρείαστα, εφόσον τα άτομα αυτά δεν έχουν καμία πρόθεση ενσωματωθούν στον ολλανδικό τρόπο ζωής. Οι πολίτες του Άμστερνταμ παράλληλα ακολούθησαν μία στάση ιδιαίτερα εχθρική και αντίθετη στην ενσωμάτωση, καθώς το αποτέλεσμα μίας προσπάθειας μίξης του οικιστικού αποθέματος από την πολιτεία ως μέτρο εναρμόνισης της κοινωνικής ζωής της πόλης αντιμετωπίστηκε με τη μετακίνηση των πολιτών με μεγαλύτερη εισόδημα μακριά από τις περιοχές στις οποίες εφαρμόστηκε (Fincher et al., 2014). Η απαθής αντιμετώπιση της πολιτείας συνεχίζεται και τα τελευταία χρόνια με την προσφυγική κρίση, καθώς η φιλοξενία προσφύγων στην πόλη, μετά από υποχώρηση της κυβέρνησης, αντιμετωπίζει ισχυρές αντιδράσεις από τους πολίτες της μητρόπολης (Pieters, 2016).

Παρόμοια με την κατάσταση στο Άμστερνταμ, πληθώρα Ευρωπαϊκών πόλεων παρουσιάζουν σημαντικές ελλείψεις στο κομμάτι της καταπολέμησης των κοινωνικών ανισοτήτων, οι οποίες όλες έχουν ως κοινό παράγοντα τις ανελαστικές προτάσεις και τις προσεγγίσεις που δεν περιλαμβάνουν την άποψη των ατόμων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση (Βερολίνο, Λονδίνο κ.α.) (Fincher et al., 2014). Αυτό όμως δεν σημαίνει πως κάθε πόλη της Ευρώπης ακολουθεί την ίδια τακτική· παραδείγματα προς μίμηση με ολιστικές προσεγγίσεις στον σχεδιασμό με στόχο την κοινωνική συνοχή, ιδιαίτερα την τελευταία δεκαετία, αναδύονται διαρκώς. Οι Roumet & Czischke μάλιστα, αναλύοντας επιτυχημένες πολιτικές ενσωμάτωσης μειονοτήτων, περιγράφουν μέσω 5 σημείων τις προϋποθέσεις για μία ολοκληρωμένη πρακτική. Στα σημεία αυτά χαρακτηριστικά αναφέρονται: 1) η ανάγκη για ξεκάθαρα

κριτήρια και δείκτες, 2) η σημασία των bottom-up πρωτοβουλιών, που εμπλέκουν κάθε ομάδα ενδιαφέροντος στη διαδικασία, 3) η εξάλειψη προκαταλήψεων ρατσιστικών φαινομένων από την ομάδα συντονισμού μέσω της εξοικείωσης των διαφορετικών ομάδων με τη διαφορετικότητα, 4) η με κάθε τρόπο αποφυγή περιθωριοποίησης, και η κοινωνική ανάμιξη πληθυσμών και χρήσεων γης στον αστικό χώρο, και 5) η αναγνώριση των περιορισμών όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των οποιωνδήποτε μέτρων.

Οι κατευθύνσεις αυτές οδηγούν στην έρευνα πολλαπλών περιπτώσεων ομαλής και ολοκληρωμένου σχεδιασμού πολιτικής κατοικίας με στόχο την κοινωνική ενσωμάτωση. Ξεκινώντας από την πόλη της Λομβαρδίας στην Ιταλία, ο οργανισμός Alisei έχοντας στόχο τη μείωση του κόστους αλλά και την επαγγελματική κατάρτιση των πληθυσμών που θα διέμεναν στην περιοχή, αναλαμβάνει την ανοικοδόμηση κατοικιών χαμηλού κόστους προσλαμβάνοντας ως εργάτες τους μελλοντικούς ενοίκους των οικοδομημάτων. Παράλληλα, στην πόλη Manlleu της Ισπανίας, η οποία συγκεντρώνει μεγάλο ποσοστό αλλοδαπού πληθυσμού ψηφίζει την εφαρμογή ενός πολυδιάστατου έργου αστικής αναγέννησης στην προαστιακή συνοικία Erm με στόχο την καλύτερη ποιότητα ζωής για τους κατοίκους της. Οι δράσεις που λήφθηκαν περιλάμβαναν τη μίξη χρήσεων γης και του οικιστικού αποθέματος και την εξυγίανση των κοινόχρηστων χώρων· η σημαντικότερη παρέμβαση με διαφορά ωστόσο αφορούσε την ενεργή συμμετοχή των κατοίκων στη διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης, που είχε ως αποτέλεσμα την σύσφιξη κοινωνικών σχέσεων μεταξύ μελών της κοινότητας αλλά και τη μείωση του χρόνου/κόστους του έργου (Roumet and Czischke, 2007). Κλείνοντας, θα πρέπει να αναφερθεί βέβαια πως καμία από αυτές τις προτάσεις δεν αποτελούσαν ιδανικές λύσεις, «πανάκειες» χωρίς προβλήματα στην υλοποίησή τους και χωρίς ευελιξία από την ομάδα σχεδιασμού· το γεγονός ότι θεωρήθηκαν πετυχημένες δεν είναι λόγω του ότι δεν παρουσίασαν καθόλου μειονεκτήματα, αλλά το ότι παρά αυτά επέφεραν θετικές αλλαγές στις περιοχές εφαρμογής.

Κλείνοντας την ενότητα, η ΕΕ, για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 έχει ως πρωταρχικό στόχο την προώθηση πρωτοβουλιών οι οποίες θα ανατρέψουν το αυξανόμενο φαινόμενο της χωροκοινωνικής ανισότητας στις Ευρωπαϊκές

μητροπόλεις. Τρεις από τις συνεργασίες που αναφέρονται στην Αστική Ατζέντα της ΕΕ αφορούν την αστική φτώχεια, την στέγαση και την ενσωμάτωση των νεοαφιχθέντων μεταναστών και προσφύγων, ενώ 14 δις ευρώ έχουν διανεμηθεί για τη δημιουργία ολοκληρωμένων στρατηγικών σχεδίων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, εκ των οποίων το ¼ αφορά συγκεκριμένα την αντιμετώπιση ανισοτήτων μέσω της απασχόλησης, της ενσωμάτωσης και της εκπαίδευσης, με ιδιαίτερη έμφαση στις μη προνομιούχες γειτονιές (Vandecasteele et al., 2019).

3.3 Πολιτικές καταπολέμησης χωρο-κοινωνικών ανισοτήτων στην Ελλάδα

Μελετώντας την κοινωνική πολιτική της Ελλάδος, κατανοεί κανείς αρκετά γρήγορα πως δεν αποτελούσε σχεδόν ποτέ προτεραιότητα της Ελληνικής κυβέρνησης, καθώς χαρακτηρίζεται από ζωτικές ελλείψεις, οι οποίες απλά χειροτερεύουν με την πάροδο των χρόνων. Η Ελλάδα, όπως και οι περισσότερες χώρες της Μεσογείου, ακολουθούν μία παρόμοια προσέγγιση όσον αφορά το κράτος πρόνοιας, το οποίο σε αυτή την περίπτωση χαρακτηρίζεται «...από τον υψηλό κατακερματισμό και την πόλωση, από την περιορισμένη καθολικότητα στην παροχή των κοινωνικών επιδομάτων, τις υποτυπώδεις κοινωνικές παροχές και την ύπαρξη πελατειακών σχέσεων στη διανομή των κοινωνικών πόρων. Η κοινωνική προστασία των χωρών αυτών παρουσιάζει σημαντικά κενά, τα οποία σε μεγάλο βαθμό καλούνται να αναπληρώσουν η οικογένεια και τα συγγενικά δίκτυα.» (Δάφερμος and Παπαθεοδώρου, 2011, σελ.3). Συνεπώς, το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας των πολιτών αποδεικνύεται ιδιαίτερα μη αποδοτικό στην καταπολέμηση της φτώχειας, κάτι το οποίο μπορεί να ερμηνευτεί με δύο διαφορετικούς τρόπους: Πρώτον, με την διαπίστωση ότι οι πόροι που διατίθενται για κοινωνική προστασία δεν ξοδεύονται καθόλου αποτελεσματικά, ή δεύτερον, στο γεγονός ότι, πέρα των περιστασιακών αυξήσεων των συντάξεων, καμία άλλη κοινωνική μεταβίβαση (επιδόματα κάθε είδους, λοιπή προνοιακή στήριξη) δεν αποτελεί προτεραιότητα για τους αρμόδιους. (Δάφερμος and Παπαθεοδώρου, 2011)

Περνώντας λοιπόν στο κομμάτι της εφαρμογής των κοινωνικών πολιτικών στην κατοικία και τον χωρικό σχεδιασμό γίνεται φανερό πως η κατάσταση δεν είναι πολύ ευνοϊκότερη. Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν πολιτικές σχετικές με την κατοικία οι οποίες σε μικρό βαθμό περιλαμβάνουν και το κομμάτι της κοινωνικής πολιτικής, οι κρατικές δράσεις των τελευταίων δεκαετιών περιορίζονται στο κομμάτι της παροχής βοήθειας μόνο σε πολίτες των οποίων οι περιοχές έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές. Με την άφιξη της δημοσιονομικής κρίσης της τελευταίας δεκαετίας μάλιστα, καταργείται ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (ο οποίος ιδρύθηκε το 1950) και καταργούνται επιδόματα σχετικά με την κατοικία, τη στιγμή που η Ελλάδα βγαίνει πρώτη σε έξοδα ενοικίου σε επίπεδο Ευρώπης. Οι μόνες κρατικές μορφές κοινωνικής στέγασης αυτή τη στιγμή, εξαιρώντας δομές διαχειριζόμενες από ΜΚΟ/εκκλησία/ άλλον μη κρατικό φορέα, είναι οι δομές αστεγίας στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα (Κατή, 2018), αλλά και η πρόσφατη παραχώρηση του προγράμματος κοινωνικής στέγασης για πρόσφυγες ESTIA II από την Ύπατη Αρμοστεία, τον Ιούλιο του 2020 (UNHCR, 2020c).

Αναζητώντας πάραυτα φορείς και έργα προσεγγίζουν συνδυαστικά τον αστικό σχεδιασμό σε σχέση με την επίδρασή του στην κοινωνική διάσταση της πόλης, τα αποτελέσματα είναι πολύ πιο ικανοποιητικά. Από τους ενεργότερους φορείς που μελετούν ζητήματα χωροκοινωνικής ανισότητας εις βάθος σε Ελλαδικό επίπεδο είναι το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), το οποίο αποτελείται από πληθώρα ακαδημαϊκών εξειδικευμένων στην κοινωνική έρευνα, και με πρωταρχικό στόχο να λειτουργήσει «..ως σύμβουλος της πολιτείας, των κοινωνικών εταίρων αλλά και σημαντικών φορέων της κοινωνίας πολιτών σε θέματα κοινωνικής πολιτικής, πολιτικοκοινωνικών τάσεων και κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης σε ένα ευρύτατο φάσμα που περιλαμβάνει τομείς όπως απασχόληση-φτώχεια-κοινωνικός αποκλεισμός, θέματα μεταναστευτικής πολιτικής και κοινωνικών δικαιωμάτων, περιβάλλοντος, ισότητας των φύλων-κοινωνικής συνοχής-εγκληματικότητας, καθώς και της δυναμικής του πολιτικού συστήματος» (όπως περιγράφεται από ΕΚΚΕ, 2020). Ενδεικτικά αναφέρεται η πολυδιάστατη έρευνα του κέντρου με τίτλο «Κοινωνικές επιπτώσεις του αστικού σχεδιασμού και του σχεδιασμού βιώσιμης ανάπτυξης των πόλεων», η οποία αφορά τη μελέτη περιπτώσεων επεμβάσεων

αστικού σχεδιασμού σε διαφορετικές περιοχές της Αθήνας, με στόχο τη μακροχρόνια ανάλυση και αξιολόγηση των έργων σε αλληλεπίδραση με τη ζωή των κατοίκων των περιοχών στις οποίες ανήκουν. Χρησιμοποιώντας πληθώρα μεθόδων ποιοτικής έρευνας, σε βάθος χρόνου η ομάδα είχε ως στόχο τη δημιουργία ενός μοντέλου μετά-ανάλυσης, το οποίο θα μπορούσε να εφαρμοστεί αργότερα προκειμένου να αξιολογήσει παρόμοια έργα αστικών παρεμβάσεων (Αβδελίδης et al., 2017).

Σε συνεργασία με το ΕΚΚΕ και με παρόμοιους στόχους κινείται και ο Κοινωνικός Άτλας της Αθήνας (Athens Social Atlas), ένα έργο με τη μορφή ενός εναλλακτικού τόμου, ο οποίος παρουσιάζει την ιστορία της πόλης μέσα από 15 θεματικές: Ιστορία, Κοινωνική Δομή, Πολιτική, Οικονομία, Εκπαίδευση, Υγεία, Στέγαση, Εθνοτικές Ομάδες, Πολιτισμός, Δομημένο Περιβάλλον, Σχεδιασμός, Συγκοινωνίες, Υποδομές, Γειτονίες και Κοινωνική Οικονομία. Όπως και ο προηγούμενος φορέας, έτσι και το έργο αυτό έχει να παρουσιάσει πληθώρα θεμάτων σχετικά με την κοινωνική κατοικία, τις χωροκοινωνικές ανισότητες της Αθήνας και τη χαρτογραφική τους αναπαράσταση, αλλά και ιστορικές αφηγήσεις οι οποίες οδηγούν στην κατανόηση της κοινωνικής, πολεοδομικής και οικονομικής σύστασης της πρωτεύουσας (Athens Social Atlas, 2020).

Όσον αφορά το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης αλλά και την Ευρύτερη Περιοχή της, δεν παρατηρείται πληθώρα πρωτοβουλιών/έργων με κοινωνικό προσανατολισμό και έμφαση στο αστικό τοπίο και τις διακυμάνσεις του μέχρι σήμερα. Αυτό είναι ιδιαίτερα αξιοσημείωτο δεδομένου ότι στη Θεσσαλονίκη συναντώνται παραδείγματα ακραίου κοινωνικού αποκλεισμού· το βασικότερο εντοπίζεται στην συνοικία του Δενδροποτάμου, που συνορεύει με την περιοχή μελέτης. Στην ιδιόμορφη αυτή έκταση παρουσιάζονται πολλά στοιχεία που συνάδουν με χαρακτηριστικά «γκέτο», όπως αναλφαβητισμός, παραβατικότητα, διακριτά όρια με τις γειτονικές περιοχές, αδυναμία ελέγχου από τις αρχές, κλπ. (Τσιγγανάς, 2010), χωρίς ωστόσο να έχει γίνει καμία ουσιαστική προσπάθεια ενδυνάμωσης της κοινότητας και ενσωμάτωσής της στον υπόλοιπο αστικό ιστό· ως αποτέλεσμα, καθίσταται ως ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα προς αποφυγή όσον αφορά τις πολιτικές καταπολέμησης κοινωνικού αποκλεισμού. Οποιαδήποτε κενά

ωστόσο καλύπτονται, στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό, μέσω των στόχων στρατηγικών σχεδίων μεγάλης κλίμακας, όπως το Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης (ΡΣΘ), το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Θεσσαλονίκης (2014-2019), και το πρόγραμμα Resilient Thessaloniki, το οποίο πραγματοποιείται με τη χρηματοδότηση του Rockefeller Foundation από τον Δήμο Θεσσαλονίκης. Το τελευταίο αφιερώνει ιδιαίτερη προσοχή στη βελτίωση των κοινωνικών υποδομών και την προώθηση του συμμετοχικού σχεδιασμού, καθιερώνοντας τον δεύτερο από τους 4 άξονές του ως τη «Συν-δημιουργία μίας συμπεριληπτικής (inclusive) πόλης που επενδύει στα ανθρώπινα ταλέντα της», μέσω των παρακάτω δράσεων:

- Αναδιαμόρφωση του ρόλου των Δημοτικών Κοινοτήτων
- Εγκαθίδρυση των Δημοτικών Κοινοτήτων ως κοινωνικά εργαστήρια
- Γαλούχηση μίας φιλόξενης Θεσσαλονίκης
- Προώθηση συμμετοχικότητας των νέων
- Αξιοποίηση του νεανικού ανθρώπινου δυναμικού της Θεσσαλονίκης, επένδυση στην επιχειρηματικότητα και ενδυνάμωση οικονομικών δραστηριοτήτων
- Επένδυση στη δημιουργία διαγενεακών συνδέσεων στις τοπικές κοινότητες
- Συν-δημιουργία ανοιχτών φιλόξενων χώρων
- Προτάσεις για πιο «πράσινες» γειτονιές
- Πόλη πιο φιλική προς τα παιδιά

(100 Resilient Cities, 2019)

Μία από τις λίγες προσπάθειες σύνδεσης του αστικού χώρου με το κοινωνικό περιβάλλον σε μικρότερη κλίμακα, και με μεγαλύτερη έμφαση στο κομμάτι του χωρικού σχεδιασμού από το Resilient Thessaloniki, αποτελεί η μελέτη του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου για το Δήμο Παύλου Μελά. Βασικός στόχος του έργου είναι η ουσιαστική καταγραφή και ανάλυση των βασικότερων κοινωνικών ζητημάτων των κατοίκων, προκειμένου τα δεδομένα αυτά να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία μίας ολοκληρωμένης στρατηγικής πρόληψης και αντιμετώπισης κοινωνικών ανισοτήτων από τον Δήμο και τους υπόλοιπους αρμόδιους φορείς. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε βασισμένη σε ποσοτικά δεδομένα κυρίως, εστιάζοντας

κυρίως στις διαστάσεις της φτώχειας και της ανεργίας, οι οποίες αναλύθηκαν σε κλίμακα χωρικού σχεδιασμού με στατιστικά στοιχεία. Το έργο αυτό αποτέλεσε την πρώτη έρευνα που περιελάμβανε σύνθετους δείκτες φτώχειας σε επίπεδο οικοδομικού τετραγώνου, ενώ μπορεί να θεωρηθεί ένα πολύ θετικό παράδειγμα ανάπτυξης πολιτικής για την παρούσα διπλωματική, παρά το γεγονός ότι καταπιάνεται αποκλειστικά ποσοτικά δεδομένα, σε αντίθεση με τον κατεξοχήν ποιοτικό χαρακτήρα αυτής(Τσίμπος et al., 2017).

Στην περίπτωση της Θεσσαλονίκης λοιπόν οι δράσεις που έχουν σχέση αποκλειστικά με την ενσωμάτωση μειονοτήτων στον αστικό ιστό πραγματοποιούνται σχεδόν αποκλειστικά από ΜΚΟ και διεθνείς οργανισμούς (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αυτές/παρόμοιες δράσεις δεν εφαρμόζονται στην υπόλοιπη Ελλάδα): ενδεικτικά αναφέρονται τα προγράμματα ESTIA I & II (UNHCR, 2020c) και REACT (Δήμος Θεσσαλονίκης, 2017a) υπό την αιγίδα της Ύπατης Αρμοστείας, και τα προγράμματα Filoxenia (IOM, 2018) και HELIOS (IOM, 2019) του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης.

4. Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας

4.1 Ερευνητική υπόθεση και στόχοι έρευνας

Όπως γίνεται κατανοητό και από τα παραπάνω κεφάλαια, η έρευνα της οποίας τα αποτελέσματα θα αναλυθούν παρακάτω ακολουθεί τη δομή μίας περιπτωσιολογικής μελέτης. Η μέθοδος αυτή ακολουθείται καθώς θεωρήθηκε η πιο ταιριαστή τόσο στον ιδιότυπο χαρακτήρα της περιοχής μελέτης, όσο και στη βιωματική και συνεπώς πιο προσωπική σχέση της ερευνήτριας με αυτή. Ακόμα, θεωρήθηκε πως αυτή η μέθοδος θα αναδείκνυε ιδανικά τη σύνδεση μεταξύ των ζητημάτων που τέθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια, και των μοναδικών φαινομένων αυτής της συγκεκριμένης περίπτωσης, εντοπίζοντας ίσως μοτίβα τα οποία επιβεβαιώνουν υποθέσεις προγενέστερων ερευνητών.

Η επιλογή της περιοχής αυτής, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οφείλεται:

- Στο μεγάλο διάστημα εργασίας της συντάκτριας ως ερευνήτρια με αντικείμενο την περιοχή μελέτης στα πλαίσια ενός πολιτιστικού προγράμματος,
- Στην πολυτοίκια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αστικού και κοινωνικού τοπίου της Κοινότητας, ιδιαίτερα εφόσον αποτελεί μία κοινότητα παραμελημένη όσον αφορά την έρευνά της από την ακαδημαϊκή κοινότητα ή τους τοπικούς φορείς.

Η ποιοτική μέθοδος έρευνας, τουλάχιστον στην πλειονότητα της ανάλυσης, θεωρήθηκε ως η καταλληλότερη, αφού μέσω των εργαλείων που χρησιμοποιούνται επιτρέπει την εις βάθος περιγραφή της κοινωνικής δομής και ισορροπίας στην περιοχή, η οποία θα συμβάλλει δραστικά στη σύνδεση των διηγήσεων με την υφιστάμενη διαμόρφωση του χώρου, και αργότερα στην χαρτογράφηση αυτού σημειώνοντας τις εντονότερες εστίες ανισότητας. Σύμφωνα με τον Babbie ωστόσο «..η ποιοτική προσέγγιση μοιάζει να είναι πιο ευθυγραμμισμένη με τις ιδιογραφικές ερμηνείες, ενώ οι νομοθετικές ερμηνείες φαίνεται ότι επιτυγχάνονται ευκολότερα μέσω της ποσοτικοποίησης. Μολονότι αυτό ισχύει, οι σχέσεις τους δεν είναι

απόλυτες...Μία πλήρης κατανόηση του ζητήματος απαιτεί συχνά τη χρήση και των δύο τεχνικών» (Babbie, 2011, σελ.65). Εφόσον λοιπόν το αντικείμενο της εργασίας περιλαμβάνει και στοιχεία για τα οποία είναι αρμόδια η Πολιτεία, ο εμπλουτισμός των ποιοτικών στοιχείων με ορισμένα ποσοτικά κρίνεται ως η πιο ολοκληρωμένη λύση.

Η αρχική ερευνητική υπόθεση, η οποία με μικρές τροποποιήσεις διατηρήθηκε μέχρι το τέλος της εργασίας αφορά τον συσχετισμό μεταξύ της κοινωνικής πραγματικότητας στην περιοχή της Β' Δημοτικής Κοινότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης και του αστικού τοπίου, και εάν πράγματι η πληθώρα των ανισοτήτων αποτυπώνεται στο αστικό τοπίο. Πιο συγκεκριμένα, η υπόθεση αυτή παρήγαγε τα παρακάτω ερωτήματα:

- Πως αποτυπώνεται χωρικά η κοινωνική ανισότητα μεταξύ του υπόλοιπου Πολεοδομικού Συγκροτήματος Θεσσαλονίκης και της Β' Δημοτικής κοινότητας?
- Πως αποτυπώνεται χωρικά η κοινωνική ανισότητα εντός των διαφορετικών περιοχών της Β' Δημοτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης? Ποιες είναι οι εντονότερες εστίες?
- Σε ποιους παράγοντες οφείλεται το φαινόμενο?
- Ποιες λύσεις μπορούν να προταθούν μέσω βιβλιογραφίας, συμμετοχικής παρατήρησης, συνεντεύξεων και άλλων μορφών ποιοτικής έρευνας?

4.2 Σχεδιασμός έρευνας και ερευνητικά εργαλεία

Περνώντας στον σχεδιασμό της έρευνας, η δημιουργία και διαμόρφωση των ερωτήσεων της συνέντευξης, οι οποίες είναι και το κρισιμότερο εργαλείο για τη διαμόρφωση των συμπερασμάτων, ολοκληρώθηκε μετά από

α) τη βιβλιογραφική έρευνα που πραγματοποιήθηκε, με στόχο να βρεθούν παρόμοιες μελέτες περίπτωσης αλλά και διαλεκτικές σχετικά με τις χωρο-κοινωνικές ανισότητες και τον αστικό διαχωρισμό (segregation), οι οποίες θα λειτουργούσαν ως θεωρητικά θεμέλια,

β) την ανάλυση μελετών σχετικών με τη δημιουργία και επεξεργασία ποσοτικών δεικτών ανισότητας/φτώχειας, αλλά και των παγκόσμιων, ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών και δράσεων για την καταπολέμηση των φαινομένων, και

γ) τις πολλαπλές διηγήσεις, αυτοψίες, εργαστήρια, συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια κ.α. που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της επαγγελματικής μου ενασχόλησης ως ερευνήτρια στην περιοχή (συμμετοχική παρατήρηση).

Συνεντεύξεις

Ο οδηγός συνέντευξης αποτελούταν από 11 ερωτήσεις σύντομης επεξήγησης¹⁰, ενώ συνοδευόταν από δύο χάρτες οι οποίοι αποστέλλοταν σε μορφή pdf, έναν τύπου Street View και έναν τύπου Google Earth με τα όρια της περιοχής μελέτης¹¹. Οι χάρτες αποστέλλοταν πάντα προκειμένου να προσανατολίσουν καλύτερα τυχόν ερωτώμενους που ενδεχομένως να μη γνώριζαν εξαιρετικά καλά την περιοχή (πχ. εργαζόμενους ή και κατοίκους που δεν κινούνται σε κάθε σημείο της, καθώς η έκτασή της είναι μεγάλη) να εντοπίσουν ευκολότερα κτίρια, όδους κλπ¹².

Οι ερωτήσεις, απλές και κατανοητές στη φύση τους λειτούργησαν σαν κατευθυντήριες της συζήτησης, ενώ ανάλογα με την περίπτωση και τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιούταν η δομή της συνέντευξης αποτελούσε ένα ευέλικτο πρότυπο το οποίο μπορούσε να διαμορφώσει μία αυστηρότερη ή χαλαρότερη ροή λόγου/γραφής. Πιο συγκεκριμένα, αυτό συνέβη καθώς οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν με δύο τρόπους. Ο πρώτος και λίγο πιο παραδοσιακός πραγματοποιήθηκε μέσω τηλεφώνου¹³ και ηχογράφησης της συνομιλίας (αφότου φυσικά είχε ήδη ερωτηθεί το άτομο με το οποίο γινόταν η εκάστοτε συζήτηση) και αφότου του είχε παραδοθεί το συμπληρωματικό υλικό μέσω μηνύματος σε κοινωνικό δίκτυο ή e-mail (χάρτες). Η συνέντευξη ήταν ημι-δομημένη σε αυτή την περίπτωση, αφού οι ερωτήσεις σχεδόν πάντοτε απαντήθηκαν χωρίς να κρατιέται αυστηρή σειρά μέσα από τη ροή του συλλογισμού του ερωτώμενου. Στη δεύτερη

¹⁰ Βλ. Παράρτημα

¹¹ Η επεξεργασία των χαρτών έγινε μέσω του προγράμματος ArcMap 10.4.

¹² Βλ. Παράρτημα

¹³ Η επιλογή του να μη γίνονται οι συνεντεύξεις από κοντά προήλθε από την ιδιόμορφη κατάσταση των τελευταίων μηνών και την ανάγκη τήρησης των μέτρων προστασίας ενάντια στον COVID-19.

περίπτωση ωστόσο, που χρησιμοποιούταν όταν ο ερωτώμενος για οποιονδήποτε λόγο αδυνατούσε να απαντήσει μέσω τηλεφώνου, σαν πρωτόκολλο ορίστηκε η αποστολή σε ένα αρχείο Word των ερωτήσεων με ενθάρρυνση για ανάπτυξη απαντήσεων σε δύο περιόδους ή άνω, αλλά και των δύο συμπληρωματικών χαρτών. Σε αυτή την περίπτωση η απαντήσεις των ερωτώμενων ήταν σίγουρα λιγότερο αυθόρμητες, ωστόσο η μέθοδος αυτή αύξανε την ακρίβεια των απαντήσεων και την ευκολότερη επεξεργασία τους, χωρίς να λαμβάνει κανείς υπόψιν το πλεονέκτημα της μεγαλύτερης άνεσης και ευελιξίας για τον υποκείμενο, το οποίο πολλές φορές οδήγησε σε πιο ολοκληρωμένες απαντήσεις.

Με στόχο πάντα την μεγαλύτερη αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος και λόγω των ιδιαζουσών συνθηκών της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου επιλέχθηκε και χρησιμοποιήθηκε η μη πιθανοτική θεωρητική δειγματοληψία, η οποία συνδύαζε με τη σειρά της διάφορες προσεγγίσεις, όπως η δειγματοληψία κατά κρίση και η δειγματοληψία χιονοστιβάδας. Προκειμένου να γίνουν λίγο πιο κατανοητές οι διαφορές μεταξύ των προσεγγίσεων, η δειγματοληψία κατά κρίση έχει ως βασικό πλεονέκτημα το ότι δύναται να ρυθμίσει την αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος, ενώ συνδέεται άμεσα με την θεωρητική δειγματοληψία, δηλαδή την προσέγγιση όπου οι ομάδες ατόμων συνέντευξης αλλάζουν και αυξάνονται διαρκώς όσο προχωράει ο ερευνητής στην εργασία (Babbie, 2011). Για να είναι όσο το δυνατόν αντιπροσωπευτικότερα τα δείγματα της έρευνας, η προσέγγιση η οποία ακολουθήθηκε στην πλειονότητα των περιπτώσεων ήταν η δειγματοληψία κατά κρίση από προηγούμενες επαφές της ερευνήτριας, ενώ η δειγματοληψία χιονοστιβάδας, δηλαδή η εύρεση κατάλληλων και πρόθυμων ατόμων από τον αρχικό ολιγάριθμο πυρήνα επικοινωνίας που είχε διαμορφωθεί από την αρχή συμπλήρωσε τις υπόλοιπες. Φυσικά, κάθε μέθοδος έχει τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία της, ωστόσο ο συνδυασμός και των 2 πραγματοποιήθηκε για όσο το δυνατόν αντικειμενικότερες παρατηρήσεις, αφότου ακολουθήσει η τριγωνοποίηση των δεδομένων από αυτή αλλά και τις υπόλοιπες μεθόδους, που αναφέρονται παρακάτω. Στο σύνολό τους, 6 από τις συνεντεύξεις έγιναν μέσω δειγματοληψίας κατά κρίση, ενώ 4 πραγματοποιήθηκαν μέσω της δειγματοληψίας μέσω χιονοστιβάδας.

Το βασικότερο ωστόσο ζήτημα της έρευνας, που μειώνει ίσως την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων ως ένα βαθμό, είναι η έλλειψη εκπροσώπων από κάθε μειονότητα που εντοπίζεται στην περιοχή. Καθώς η Β' Δημοτική Κοινότητα είναι μία περιοχή με έντονη την παρουσία μεταναστών/προσφύγων, Ρομά και σεξ-εργατ@ν, η ερευνήτρια έκανε συνειδητές προσπάθειες προσέγγισης των 2 πρώτων είτε μέσω κοινών επαφών, είτε κατά τη διάρκεια της αυτοψίας, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Αυτό ήταν κάτι αναμενόμενο ως ένα βαθμό, καθώς, έχοντας δουλέψει στην κοινωνική έρευνα στην περιοχή μελέτης και πριν, γνώριζα πολύ καλά πως οι ευάλωτες μειονότητες της περιοχής είναι ιδιαίτερα επιφυλακτικές με ζητήματα διάθεσης προσωπικών πληροφοριών σε αγνώστους. Παρ' όλα αυτά, μέρος της εκπροσώπησης των μειονοτήτων αυτών καλύπτεται σε πολύ μικρό βαθμό από μία συνέντευξη με άτομο που εργάζεται σε ΜΚΟ στην περιοχή, το οποίο έρχεται συχνά σε επαφή με ευάλωτες ομάδες της Κοινότητας.

Έρευνα πεδίου και συμμετοχική παρατήρηση

Παρά την αναξιπιστία που πολλές φορές μπορεί να παρουσιάζει η μέθοδος της έρευνας πεδίου, ειδικά όταν πραγματοποιείται από μόνο ένα άτομο, σε αυτή την εργασία θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ο ακρογωνιαίος λίθος. Για περίπου 14 μήνες, λόγω της εργασιακής μου ιδιότητας ως ερευνήτρια και υπεύθυνη αξιολόγησης προγράμματος ήρθα σε επαφή με ένα μεγάλο πλήθος ατόμων στην περιοχή, περπάτησα πολλάκις σχεδόν κάθε δρόμο, και συντέλεσα στη διαμόρφωση πολλαπλών εργαστηρίων και εκδηλώσεων με γνώμονα την Κοινότητα. Όπως γίνεται κατανοητό, η θέση μου δεν μου επέτρεπε να παραμένω ως αμέτοχος παρατηρητής, αλλά και ούτε να ενωθώ με την κοινωνική ζωή της περιοχής μελέτης ως πλήρως συμμετέχουσα στα καθημερινά της δρώμενα, γι'αυτό και ο όρος «συμμετοχική παρατήρηση» θεωρήθηκε πως ήταν ο πιο ταιριαστός για να περιγράψει τη σχέση μου με το αντικείμενο μελέτης. Η ενδιάμεση αυτή θέση μου επέτρεπε να προσφέρω μεγαλύτερη αντικειμενικότητα στις παρατηρήσεις μου ως επιστήμονας, ωστόσο δεν μπορούσε να με προστατεύσει από φαινόμενα αντιδραστικότητας από το κοινό· σύμφωνα με τον Babbie «Αν οι υπό μελέτη άνθρωποι γνωρίζουν ότι τίθενται ύπο παρατήρηση, πιθανόν να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους με διάφορους τρόπους.

Το πρόβλημα αυτό ονομάζεται αντιδραστικότητα.»(Babbie, 2011, σελ.461). Συνεπώς, λόγω των παραπάνω συνθηκών η ερευνήτρια επέλεξε μία φαινομενολογική προσέγγιση στην έρευνά της από την πρώτη μέρα, γνωρίζοντας πως τα αντικείμενα της, αλλά και η ίδια, ερμηνεύουν τα φαινόμενα μέσα από τη δική τους προοπτική, και γι'αυτό τίποτα δεν πρέπει να λαμβάνεται ως αντικειμενική αλήθεια. Για να αυξηθεί η αντικειμενικότητα των παρατηρήσεων ως επακόλουθο, ποσοτικά δεδομένα χρησιμοποιούνται σε πολλά διαφορετικά σημεία της εργασίας, ως αναπόφευκτα και ωφέλιμα εργαλεία υπέρ της αντικειμενικότητας.

Κατά τη διάρκεια αυτού του διαστήματος, και καθώς το εργασιακό μου αντικείμενο περιελάμβανε έρευνα, πραγματοποίησα και πληθώρα συνεντεύξεων και ερωτηματολογίων, τα οποία αφορούσαν ως ένα βαθμό και την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής μελέτης. Σε αυτή την εργασία, μετά από αρκετή σκέψη αποφασίστηκε πως, παρά το γεγονός πως φυσικά δεν μπορώ να αποκαλύψω το πλήρες περιεχόμενο όσων μελέτησα, έχοντας κρατήσει όλες σχεδόν τις 30 συνεντεύξεις με τους κατοίκους και τους επισκέπτες της περιοχής, κομμάτια της ποιοτικής έρευνας που έγινε στα πλαίσια συμμετοχικής παρατήρησης (τα οποία αφορούν αποκλειστικά τη Β' Δημοτική Κοινότητα και δεν αποκαλύπτουν την ακριβή φύση του προγράμματος) θα παρατίθενται, εάν θεωρείται πως επιβεβαιώνουν φαινόμενα/δηλώσεις που προέκυψαν από την έρευνα που έγινε αποκλειστικά για αυτή την εργασία.

Αυτοψία

Η ερευνήτρια, προκειμένου να αποτυπώσει τα φαινόμενα αστικών χωροκοινωνικών ανισοτήτων και να διαμορφώσει την υπόθεσή της βασισμένη σε απτά, επίκαιρα στοιχεία, πραγματοποίησε μία εκτεταμένη αυτοψία της Κοινότητας στις 31/08/2020. Σκοπός αυτής της αυτοψίας ήταν

- η επικαιροποίηση των ποιοτικών δεδομένων που είχε συλλέξει όλο αυτό το διάστημα (Δεκέμβριος 2018- Μάρτιος 2020) μέσω της συμμετοχικής παρατήρησης στην περιοχή,
- ο εντοπισμός ίσως επιπλέον συμβάντων στον χώρο,

- η πιθανή επαφή με ακόμα περισσότερο κόσμο, ο οποίος ενδεχομένως να είχε χρόνο για μία συνέντευξη και
- η αποτύπωση μέσω πρόσφατων φωτογραφιών των σημείων που η ερευνήτρια θεώρησε ως κομβικά για την έρευνα.

Από όλα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, το μόνο το οποίο δεν επιτεύχθηκε καθόλου ήταν η συλλογή δεδομένων από επι τόπου συνέντευξη στο πεδίο, κάτι που όμως αποδόθηκε στην ημέρα (Κυριακή) και τις παρούσες υγειονομικές συνθήκες, και δικαιολογούσε την πολύ μικρή κινητικότητα ατόμων στην περιοχή.

4.3 Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, τριγωνοποίηση και στρατηγική ανάλυσης

Όπως είναι σύνηθες σε πολλές έρευνες, και ιδιαίτερα έρευνες που βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στις ποιοτικές μεθόδους, η τριγωνοποίηση των δεδομένων βοηθάει στο να εξασφαλιστεί η ποιότητα των συμπερασμάτων και παρατηρήσεων. Στην περίπτωση λοιπόν της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας, η συμμετοχική παρατήρηση την οποία είχε την ευκαιρία να εφαρμόσει η ερευνήτρια κατά την εργασία της στην περιοχή έρχεται σε συνδυασμό με ποσοτικά δεδομένα μεγαλύτερης κλίμακας ώστε να διαμορφώσουν μία εικόνα για το ευρύτερο περιβάλλον, ώστε να διευκολύνουν τυχόν συγκρίσεις με γειτονικές περιοχές. Οι δύο παραπάνω μέθοδοι ωστόσο πλαισιώνονται από την αυτοψία και τις συνεντεύξεις, καθώς χωρίς αυτές τα δεδομένα ενδεχομένως να ήταν παρωχημένα, μη εστιασμένα στην περιοχή μελέτης και χωρίς λεπτομέρειες που απαιτούνται, καθώς μόνο οι βιωματικές εμπειρίες μπορούν να αποτυπώσουν τον ξεχωριστό χαρακτήρα της κάθε μελέτης περίπτωσης.

Η τριγωνοποίηση διαφορετικών μεθοδολογιών, παρά το γεγονός ότι αποτελεί την πλέον ολοκληρωμένη μέθοδο σύναψης συμπερασμάτων σε κάθε μορφή έρευνας, ενέχει τις δικές τις δυσκολίες. Η μεγαλύτερη αυτών ήταν πιθανότατα αυτή που συσχετιζόταν με τον παράγοντα του χρόνου· η διαδικασία απομαγνητοφώνησης, κωδικοποίησης και σύγκρισης των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν από όλες τις

διαφορετικές πηγές αποτέλεσε αδιαμφησβήτητα ένα κομμάτι που περιέπλεξε τη διαδικασία συγγραφής και δημιούργησε πίεση χρόνου, ειδικά λόγω του ότι η ερευνήτρια δεν διέθετε τα απαιτούμενα χρονικά περιθώρια ώστε να επικεντρωθεί απερίσπαστα και ευέλικτα στη συγγραφή, αλλά και στην πιθανά πιο ολοκληρωμένη χωρική απεικόνιση των δεδομένων μέσω θεματικών χαρτών (φυσικά, αυτό μπορεί να γίνει πάντοτε, εάν τα δεδομένα θεωρηθούν ενδιαφέροντα/αξιόλογα, σε επόμενο στάδιο) . Ένα τέτοιο φαινόμενο ωστόσο είναι μια συνθήκη πολλές φορές πολύ συνηθισμένη και αναμενόμενη στη διαδικασία πολλών ερευνών, και για αυτό δεν υπάρχει λόγος να αναλυθεί περαιτέρω.

Τέλος, η παρουσίαση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε ώστε να γίνεται όσο το δυνατόν πιο κατανοητός ο λόγος των υποκειμένων της έρευνας, αλλά και το παρασκήνιο το οποίο πλαισιώνει την κάθε δήλωση. Η ερευνήτρια προσπάθησε, στο βαθμό που η εμπλοκή της με την περιοχή μελέτης το επιτρέπει, να κάνει μία αμερόληπτη και αντικειμενική ανάλυση χωρίς να παραβάλλει, τουλάχιστον στο κομμάτι της ανάλυσης, τις προσωπικές της προκαταλήψεις και απόψεις.

5. Μελέτη περίπτωσης: Η Β' Δημοτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης

5.1 Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης

5.1.1 Δήμος Θεσσαλονίκης- Χωροταξικά στοιχεία και κοινωνικά χαρακτηριστικά

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης χωροθετείται στο κέντρο του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Θεσσαλονίκης (ΠΣΘ), με έκταση 19,3 χλμ.(kzervas.gr, 2020)¹⁴, ενώ αποτελείται από δύο Δημοτικές Ενότητες, τη Δ.Ε. Θεσσαλονίκης και τη Δ.Ε. Τριανδρίας (ΥΠ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., 1993, 1987). Με τη σειρά της, η Δ.Ε. Θεσσαλονίκης χωρίζεται σε πέντε Δημοτικές Κοινότητες ή Διαμερίσματα (Α-Ε Δημοτική Κοινότητα) (Δ/νση Επιχειρησιακού Προγραμματισμού, Συστημάτων, Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών, 2014; ΥΠΕΚΑ, 2012), ενώ ο πληθυσμός ανά Δημοτική Κοινότητα διαμορφώνεται ως εξής (δεδομένα 2011):

Α' Δημοτική Κοινότητα: 46.715.

Β' Δημοτική Κοινότητα: 30164.

Γ' Δημοτική Κοινότητα: 26.567.

Δ' Δημοτική Κοινότητα: 80.717.

Ε' Δημοτική Κοινότητα: 131.033.

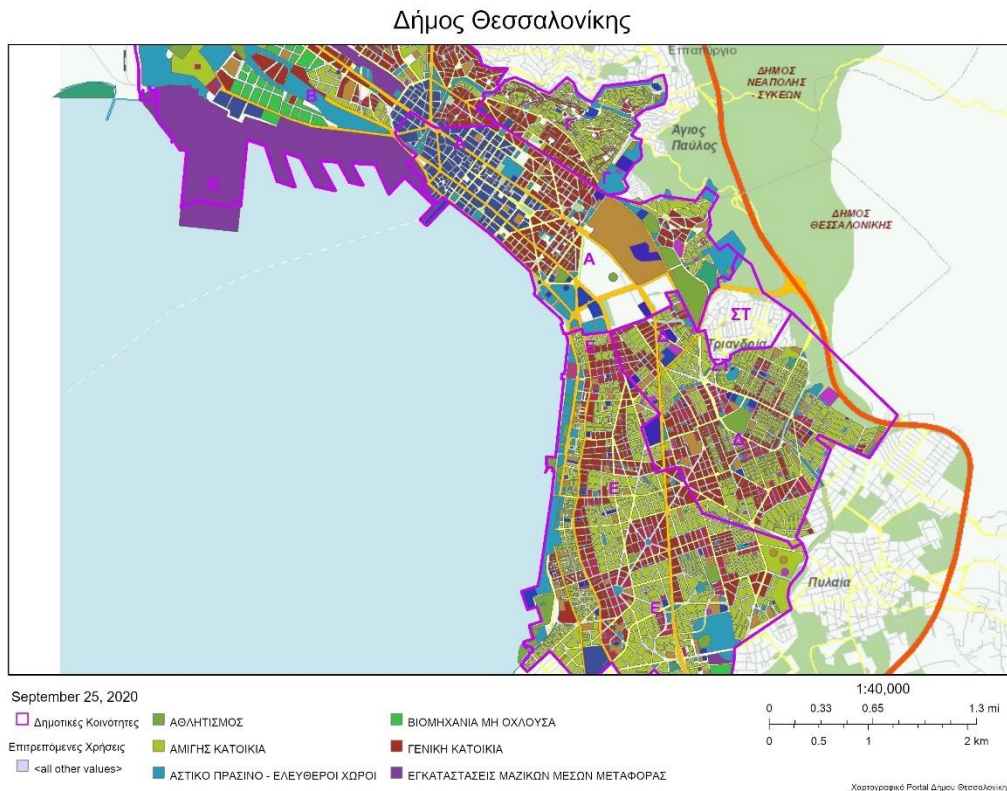
Δημοτική Ενότητα Τριανδρίας (ΣΤ'): 9.986.

(kzervas.gr, 2020)

Οι χρήσεις γης του Δήμου Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με το χαρτογραφικό portal GIS Thessaloniki, παρουσιάζονται στον παρακάτω χάρτη:

¹⁴ Η έκταση του προκύπτει ως το σύνολο των εκτάσεων των 2 πρώην ξεχωριστών Δήμων (Θεσσαλονίκης και Τριανδρίας) οι οποίοι μετά τη συγχώνευση ανάχθηκαν σε Δημοτικές Ενότητες (ΥΠ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., 1993, 1987)

Εικόνα 5 : Χάρτης χρήσεων γης για το Δήμο Θεσσαλονίκης (Πηγή: GIS Thessaloniki, 2020)

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό από τον παραπάνω χάρτη, ο πρωτογενής τομέας είναι αμελητέας σημασίας για τον Δήμο, ενώ η επιτρεπόμενες χρήσεις γης για μη οχλούσα βιομηχανία (δευτερογενής τομέας) εντοπίζονται μόνο στη Β Δημοτική Κοινότητα (παρά το γεγονός ότι, όπως φανερώνεται παρακάτω, μεγάλο μέρος των εκτάσεων αυτών δεν έχει αυτή τη στιγμή καμία χρήση). Η οικονομική δραστηριότητα του Δήμου λοιπόν εξαρτάται σχεδόν αποκλειστικά από τον τριτογενή τομέα, ενώ παράλληλα γίνεται φανερό πως παρά το γεγονός ότι το μεγαλύτερο κομμάτι της αποτελείται από γενική και αμιγής κατοικίας, συναντάται μεγάλη έλλειψη αστικού πρασίνου και κοινόχρηστων χώρων.

Προχωρώντας στις υποδομές του μεταφορικού δικτύου, ο Δήμος Θεσσαλονίκης περιλαμβάνει εντός των ορίων του μία πληθώρα βασικών οδικών αξόνων, τον Λιμένα Θεσσαλονίκης, αλλά και τον Σιδηροδρομικό Σταθμό Θεσσαλονίκης. Ο Δήμος συνδέεται άμεσα με το Αεροδρόμιο Μακεδονία, την Εγνατία Οδό, την ΠΑΘΕ και την Εσωτερική/Εξωτερική Περιφερειακή Οδό Θεσσαλονίκης, ενώ στα όριά του βρίσκεται και ο εμπορευματικός σταθμός της Περιοχής Λιμένα Θεσσαλονίκης

(Δ/νση Επιχειρησιακού Προγραμματισμού, Συστημάτων, Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών, 2014). Ο Δήμος αποτελεί και το επίκεντρο των έργων κατασκευής του Μετρό Θεσσαλονίκης, το οποίο αναμένεται να ξεκινήσει τη λειτουργία του το 2023(Δήμος Θεσσαλονίκης, 2020). Ωστόσο, αναμενόμενα αλλά αξιοσημείωτα είναι κυκλοφοριακά προβλήματα που δυσκολεύουν τις μετακινήσεις τόσο των πολιτών που μένουν, όσο και αυτών που ταξιδεύουν από και προς τον Δήμο καθημερινά (Δ/νση Επιχειρησιακού Προγραμματισμού, Συστημάτων, Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών, 2014).

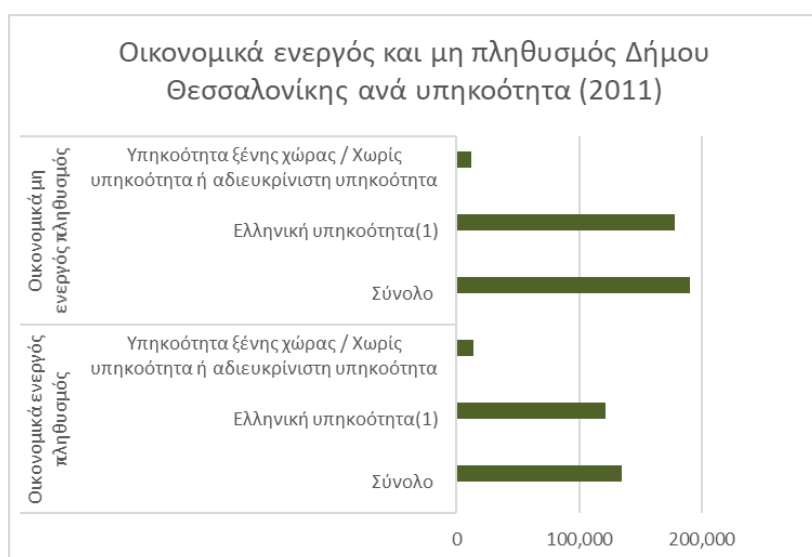
Όσον αφορά το οικιστικό απόθεμα και τις παρεχόμενες υπηρεσίες, ο Δήμος χαρακτηρίζεται από τις υψηλότερες πυκνότητες στο ΠΣΘ, με πολλές περιοχές να παρουσιάζουν μέση πυκνότητα 3 φορές παραπάνω από τα φυσιολογικά όρια για μία αστική περιοχή (100-400) (Αραβαντινός, 1997 όπως παρατίθεται από ΔΗΜΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ, 2015)). Εκτός από κατοικία φυσικά, ο Δήμος Θεσσαλονίκης, λόγω της θέσης του ως πυρήνας του ΠΣΘ, συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό κοινωνικών υπηρεσιών και εγκαταστάσεων. Ο Δήμος συμπεραίνεται περιλαμβάνει στην έκτασή του 8 κτίρια που στεγάζουν Κοινωνικές Υπηρεσίες, και 16 κτίρια στα οποία στεγάζονται παιδικοί σταθμοί. Για το κομμάτι της εκπαίδευσης το κτιριακό απόθεμα του Δήμου περιλαμβάνει 223 κτίρια, εκ των οποίων 77 είναι Νηπιαγωγεία, 71 Δημοτικά Σχολεία, 41 Γυμνάσια και 34 Λύκεια, ενώ την ίδια στιγμή λειτουργεί και ένα Κοινωνικό Πνευματικό Κέντρο με στόχο την προσφορά ενισχυτικής διδασκαλίας παιδιών που ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες (Δ/νση Επιχειρησιακού Προγραμματισμού, Συστημάτων, Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών, 2014). Στις δομές υγείας του Δήμου περιλαμβάνονται 9 δημόσια νοσοκομεία, 3 κέντρα ψυχικής υγείας, 4 κοινωνικά ιατρεία, ένα κοινωνικό οδοντιατρείο και ένα κοινωνικό φαρμακείο (Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας και Δημόσιας Υγείας, 2020).

Τέλος, όσον αφορά το κοινωνικό προφίλ του Δήμου, ως κέντρο της πόλης αποτελεί το σημείο συγκέντρωσης των περισσότερων διαφορετικών κοινωνικών ομάδων, αλλά και των μεγαλύτερων κοινωνικών ανισοτήτων. Παρακάτω παρουσιάζεται ο πληθυσμός του Δήμου σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δεδομένα, αλλά και ο οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός ανά υπηκοότητα:

Πίνακας 1: Πληθυσμός Δήμου Θεσσαλονίκης ανά υπηκοότητα (2011) (Πηγή:ΕΛΣΤΑΤ, 2011, ίδια επεξεργασία)

Περιγραφή τύπου μόνιμης διαμονής	Σύνολο μόνιμου πληθυσμού
ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	325182
Έλληνική υπηκοότητα	299874
Υπηκοότητα ξένης χώρας / Χωρίς υπηκοότητα ή αδιευκρίνιστη υπηκοότητα	25308

Γράφημα 6 Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός Δ. Θεσσαλονίκης ανά υπηκοότητα (2011) (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2011 ίδια επεξεργασία)

Όπως γίνεται φανερό, το γεγονός ότι ο αριθμός του μη ενεργού πληθυσμού είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό του ενεργού είναι αρκετά ανησυχητικός, ωστόσο δεν αντικατοπτρίζει ακριβώς την παρούσα κατάσταση. Αυτό συμβαίνει καθώς στον πίνακα παραπάνω θα μπορούσε να προστεθεί και ο μεγάλος αριθμός εισροών των τελευταίων χρόνων, προερχόμενων από χώρες της Νοτιοδυτικής Ασίας και της Βόρειας Αφρικής, ο οποίος αδιαμφησβήτητα έχει αλλάξει το κοινωνικό προφίλ της πόλης. Ενδεικτικά, τα τελευταία δεδομένα παρουσιάζουν την ευρύτερη περιοχή Θεσσαλονίκης ως χώρο φιλοξενίας για 16.000 πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο, οι οποίοι διαμένουν κατά βάση στα δύο camp των Λαγκαδικίων και των Διαβατών, αλλά και στο κέντρο της πόλης μετά από την παρέμβαση προγραμμάτων στέγασης ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στην πόλη¹⁵ (Kasra et al., 2020).

¹⁵ Τα προγράμματα στέγασης και ενσωμάτωσης που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα αναφέρονται στο κεφάλαιο 3.3 .

5.1.2 Β' Δημοτική Κοινότητα: Εξέλιξη του αστικού και κοινωνικού τοπίου και αυτοψία

Περνώντας στην ανάλυση της περιοχής μελέτης συγκεκριμένα, τα δεδομένα που θα παρουσιαστούν συγκεντρώθηκαν στην πλειονότητά μέσω ποιοτικών μεθόδων έρευνας: της συμμετοχικής παρατήρησης της ερευνήτριας για περίπου 1,5 χρόνο, και της αυτοψίας που πραγματοποιήθηκε τον Αύγουστο του 2020. Παρ' όλα αυτά, για την καλύτερη κατανόηση όλων των χαρακτηριστικών της Κοινότητας οι ποιοτικές αναλύσεις σε αυτό το στάδιο συνδυάζονται με ποσοτικά δεδομένα και βιβλιογραφική έρευνα, όπου αυτά είναι διαθέσιμα.

Η Β Δημοτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης είναι μία από τις 6 στο σύνολο Δημοτικές Κοινότητες του Δήμου Θεσσαλονίκης. Αποτελεί τη δυτική είσοδο της πόλης, ενώ συνδέεται με τους υπόλοιπους Δήμους μέσω των οδών Μοναστηρίου και Λαγκαδά, τον αυτοκινητόδρομο ΠΑΘΕ και την Εγνατία Οδό. Η περιοχή περιλαμβάνει τις συνοικίες Παναγία Φανερωμένη, Ξηροκρήνη, Δικαστήρια, Διοικητήριο, Ιχθυόσκαλα, Λαχανόκηποι και Μπεχτσινάρι, με συνολική έκταση 330 εκτάρια (3,3 τ.χλμ.) και πληθυσμό περίπου 35.000 κατοίκους (ιδιαίτερα αραιοκατοικημένη δηλαδή, ειδικά σε σχέση με το ιστορικό κέντρο) (Δήμος Θεσσαλονίκης, 2017b).

Η περιοχή ανέκαθεν αποτελούσε τη σημαντικότερη είσοδο της Θεσσαλονίκης, ενώ έχει πληθώρα ιστορικού και ενδιαφέροντος παρελθόντος για όλες τις διαφορετικές συνοικίες της. Η πλατεία Βαρδαρίου, που αποτελεί το όριο της περιοχής με την Α' Δημοτική Κοινότητα (Ιστορικό Κέντρο) αποτελεί το σημείο μηδέν από το οποίο ξεκινούν όλες οι μετρήσεις χιλιομετρικών αποστάσεων, ενώ παλαιότερα φιλοξενούσε τη Χρυσή Πύλη, δηλαδή η πύλη ελέγχου που διαχώριζε το κέντρο της πόλης και τους κατοίκους του από επιδρομές αλλά και από τις συνοικίες όπου πραγματοποιούταν οποιαδήποτε παράτυπη δραστηριότητα. Η εκτός των τειχών έκταση ήταν χώρος αγροτικών δραστηριοτήτων και φτωχογειτονιών, ενώ την ίδια στιγμή φιλοξενούσε λειτουργίες όπως χάνια, χαμαιτυπεία και άλλα κέντρα νυχτερινής διασκέδασης· στην έκταση εκείνη άνθισε και η πορνεία (κατά την Τουρκοκρατία, η περιοχή είχε μείνει γνωστή ως dudulak, δηλαδή δρόμος της ηδονής). Αργότερα, από τη μέση του 19^{ου} αιώνα στην περιοχή χωροθετούνται

μεγάλης κλίμακας μεταφορικές υποδομές, όπως το λιμάνι και ο σιδηρόδρομος, και η περιοχή γίνεται ακόμα πιο δημοφιλής τόπος αναψυχής, ιδιαίτερα για τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα (Επιτροπή Πολιτισμού και Εκπαίδευσης της Β' Κοινότητας, 2020; Φουντουλίδου, 2019).

Εικόνα 6: Χάρτης με τις πρώτες επεκτάσεις στα δυτικά της πόλης (1900) (Πηγή: Καραδήμου-Γερόλυμπου, 1997, όπως παρατίθεται σε Φουντουλίδου, 2019)

Θεσσαλονίκη 1900. Για πρώτη φορά απεικονίζονται εκτεταμένες περιοχές στα δυτικά της πόλης.

Η περιοχή στα τέλη του 19^{ου} αιώνα ωστόσο αλλάζει χαρακτήρα σταδιακά, καθώς μετατρέπεται σε μία περιοχή εντατικής εκβιομηχάνισης. Η κατασκευή του σιδηρόδρομου και του λιμένα ήταν το έναυσμα αλληπάληλων οικονομικών εξελίξεων, που με τη σειρά τους επέφεραν τον εκσυγχρονισμό, δίνοντάς στη Θεσσαλονίκη χαρακτήρα ευρωπαϊκής πόλης ακόμα και κατά την οθωμανική περίοδο (Επιτροπή Πολιτισμού και Εκπαίδευσης της Β' Κοινότητας, 2020). Οι αλλαγές αυτές οδηγούν σταδιακά τη δεκαετία 1920-30 (και μέχρι το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου) στην πλήρη εμπορευματοποίηση της σημερινής οδού Μοναστηρίου, στη χωροθέτηση βιοτεχνιών και αποθηκών και την κατασκευή των Σφαγείων και της Νέας Ιχθυόσκαλας στην περιοχή. Η Κοινότητα χάνει ολοκληρωτικά τον χαρακτήρα της ως περιοχή αναψυχής ιδιαίτερα μετά από τη διάλυση της Εβραϊκής γειτονιάς, μίας πυκνοκατοικημένης συνοικίας με πολλά κέντρα

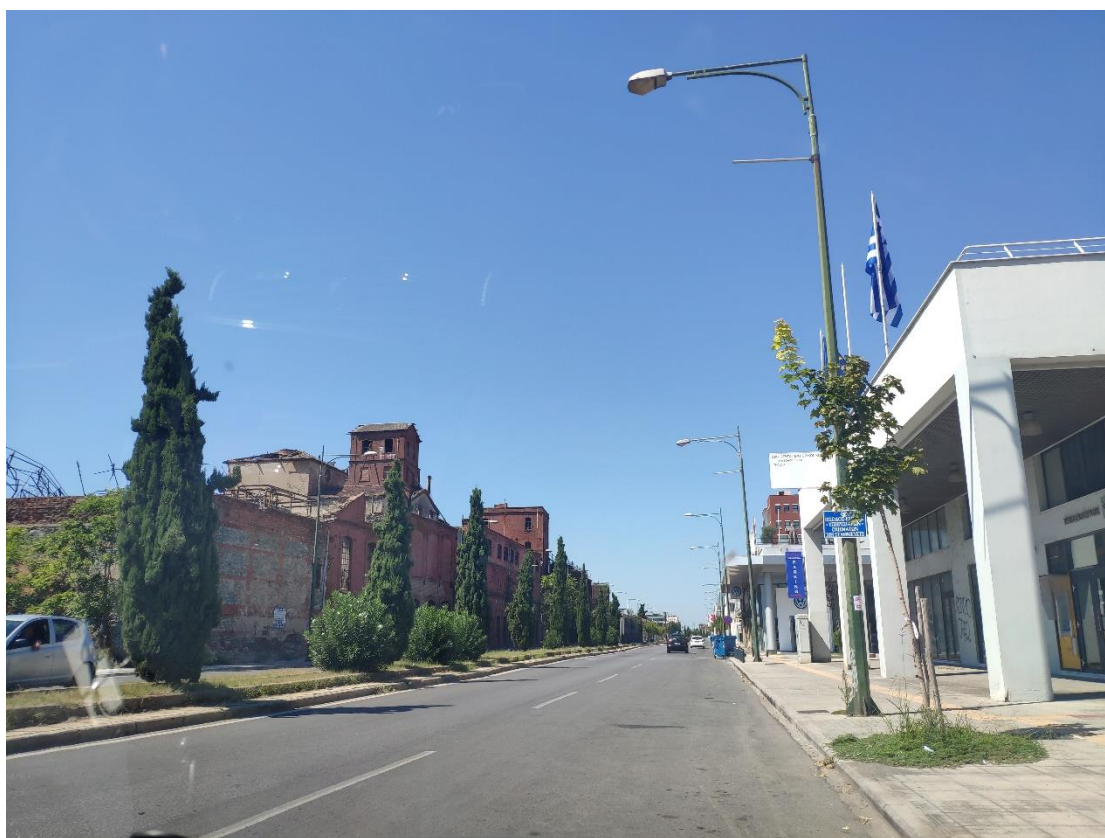
διασκέδασης, η οποία ωστόσο καταστράφηκε μετά τον διωγμό τους το 1943(Φουντουλίδου, 2019). Την περίοδο εκείνη, η ίδια περιοχή «γίνεται τόπος μαρτυρίου για αυτούς που της έδιναν ζωή», καθώς μετατρέπεται σε σημείο συγκέντρωσης Εβραίων, προκειμένου να επιβιβαστούν στα βαγόνια του Σιδηροδρομικού Σταθμού που θα τους οδηγούσαν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης(Επιτροπή Πολιτισμού και Εκπαίδευσης της Β' Κοινότητας, 2020).

Μέσα στις επόμενες δεκαετίες, ο χαρακτήρας της περιοχής παραμένει βιομηχανικός, ωστόσο από το 1990 και έπειτα η δημιουργία του κέντρου διασκέδασης του Μύλου επιφέρει την επαναφορά πολλών μεγάλων κέντρων στην περιοχή (Φιξ, Πύλη Αξιού, Βίλκα κλπ.) σε παλιές βιομηχανικές εγκαταστάσεις, οι οποίες συμπληρωνόταν από τις «πιάτσες» αγοραίου έρωτα στα πεζοδρόμια της Γιαννιτσών και των μικρότερων στενών. Την ίδια περίοδο η περιοχή φιλοξενεί και μεγάλο αριθμό Αλβανών μεταναστών, οι οποίοι λόγω των φτηνών ενοικίων και των ευκαιριών εργασίας διαμένουν στην περιοχή ή μετακινούνται εκεί μέσω πολυπληθών δρομολογίων του ΚΤΕΛ στην Κοινότητα. Ωστόσο το 1993 , όπου καθορίζονται με ΓΠΣ οι χρήσεις γης στην περιοχή ως γενική και αμιγής κατοικία, όσες βιοτεχνίες λειτουργούσαν ακόμα στην περιοχή κλείνουν ή σταματούν πλέον να είναι βιώσιμες, μειώνοντας την κινητικότητα στην περιοχή και οδηγώντας και στην κατάργηση πολλών δρομολογίων ΜΜΜ προς αυτή. Από τη νέα χιλιετία παρατηρείται ακόμα μία αλλαγή: στην περιοχή ανοικοδομούνται πολυτελή ξενοδοχεία, κτίρια γραφείων και εμπορικά κέντρα (City Gate), αλλά και κτίρια όπου φιλοξενούν δημόσιες υπηρεσίες, πιθανότατα λόγω της μικρής απόστασης του κορεσμένου κέντρου, σε συνδυασμό με τις χαμηλές τιμές ακινήτων. Όσα μαγαζιά και βιοτεχνίες έκλεισαν στην περιοχή Γιαννιτσών (και στις γειτονικές οδούς Σαπφούς, Αισώπου, Πίψου) πέρασαν στα χέρια της Κινεζικής κοινότητας· η Γιαννιτσών γίνεται ένα από τα ελάχιστα κομμάτια της κοινότητας που έχουν μεγάλη κινητικότητα όλη την ημέρα, αλλά και κατά τις νυχτερινές ώρες, όπου η παράτυπη πορνεία στα πεζοδρόμια της οδού μόνο πληθαίνει. Παρά την κινητικότητα ωστόσο, την περίοδο αυτή ξεκινά η αποξένωση των διαφορετικών ομάδων μεταξύ τους, αλλά και τα εμφανή στοιχεία χωροκοινωνικής ανισότητας λόγω των εκτεταμένων «κενών» στη δόμηση από εγκαταλειμμένα χτίσματα, τα οποία αντιτίθενται με τα

ακριβά ξενοδοχεία και τα λοιπά μεγάλα συμπλέγματα κτιρίων(Φουντουλίδου, 2019).

Έχοντας όλα τα παραπάνω υπόψιν, ένας περίπατος¹⁶ στην έκταση της Κοινότητας σήμερα φανερώνει πως τα σημάδια της πλούσιας ιστορίας και του περίπλοκου χαρακτήρα της εντοπίζονται ξεκάθαρα στα στενά της. Η έντονη εκβιομηχάνιση και αργότερα εγκατάλειψη/επανάχρηση των κενών κτιρίων με διάφορες χρήσεις (διασκέδαση, αποθήκες κλπ) είναι εμφανής στην περιοχή του Φιξ (Οδός 26^{ης} Οκτωβρίου) και στις οδούς κάθετα στη Γιαννιτσών. Και οι δύο περιοχές εμφανίζουν ακραίες αντιθέσεις στο αστικό τοπίο, όπως γίνεται φανερό παρακάτω:

Εικόνα 7 : Τοπίο της 26^{ης} Οκτωβρίου, στην πρώτη εικόνα απεικονίζεται η πρώην ζυθοποιεία Φιξ (εγκαταλειμμένη σε μέρη της, χρησιμοποιείται σαν πολυχώρος πολιτισμού ανά περίπτωση) στα αριστερά, ενώ στα δεξιά φαίνεται τμήμα κτιρίου με γραφεία και τράπεζες

¹⁶ Η παρακάτω ανάλυση και φωτογραφίες όλες προέρχονται από την αυτοψία της ερευνήτριας στην περιοχή, αλλά και την συμμετοχική παρατήρηση την οποία είχε την ευκαιρία να πραγματοποιήσει δουλεύοντας ως ερευνήτρια σε πρότζεκτ σχετικό με την περιοχή για 1,5 χρόνο.

Εικόνα 8: Τοπίο της 26^{ης} Οκτωβρίου λίγα μέτρα δυτικά του Φιξ (μπροστά στα Παλαιά Σφαγεία)- στην εικόνα φαίνονται καθαρά πινακίδες κέντρων διασκέδασης (αριστερά), τμήμα ενός σχεδόν άδειου πλέον κτιριακού συμπλέγματος γραφείων (δεξιά), ενώ στο βάθος διακρίνεται το πολυτελές ξενοδοχείο Porto Palace.

Εικόνα 9 & 10: Διασταύρωση Οδού Γιαννιτσών και Κωλέττη, δύο αντίθετες όψεις της Οδού: Το εμπορικό κέντρο One Salonika στα αριστερά, εγκαταλελειμμένες αποθήκες ακριβώς απέναντι

Η πορνεία συνεχίζει να αποτελεί μεγάλο κομμάτι της περιοχής, είτε στην τυπική μορφή της στη Οδό Νικηφόρου Ουρανού μέσα σε οίκους ανοχής, είτε στους δρόμους και τα πεζοδρόμια της περιοχής παράτυπα και σε διαφορετικές πιάτσες:

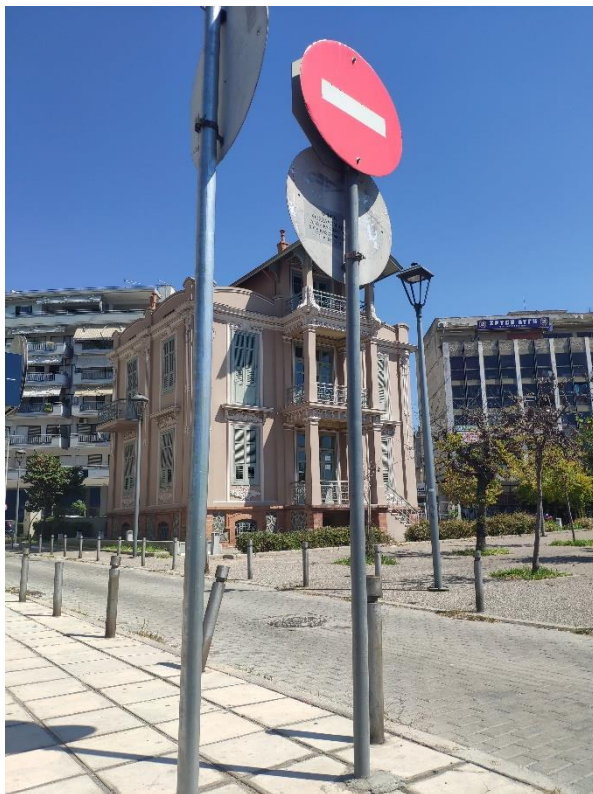
Εικόνα 11 & 12: Δύο από τους οίκους ανοχής που αποτελούν σχεδόν αποκλειστικά τη μόνη χρήση γης στα ισόγεια της Νικηφόρου Ουρανού

Εικόνα 12: Στα πρώην «Εβραϊκά» βρίσκεται μία από τις πιο «κατακριτές» πιάτσες αγοραίου έρωτα, αυτή των διεμφυλικών/queer σεξεργατών

Η Κοινότητα παράλληλα βρίθει από ιστορικά μνημεία όπως η Βίλα Πετρίδη, ο Παλιός Σιδηροδρομικός Σταθμός ή τα Σφαγεία, για τα οποία έχουν γίνει έργα ανάπλασης και πολλά από αυτά λειτουργούν πλέον με άλλες χρήσεις (συνήθως σαν χώροι πολιτισμού). Παρά το γεγονός ωστόσο ότι υπάρχει πληθώρα κενών και διαθέσιμων κτιρίων σε καλή κατάσταση, η περιοχή διαθέτει πολύ μεγάλη έλλειψη σε κοινωνικές υπηρεσίες, έχοντας μόνο ένα δημοτικό κέντρο αθλητισμού (το οποίο άνοιξε το 2020, ενώ παλαιότερα στέγαζε το πολιτιστικό πρόγραμμα Labattoir Project¹⁷), 2 βρεφονηπιακούς σταθμούς, ένα δημοτικό σχολείο και λειτουργίες προνοιακής στήριξης στη Μοναστηρίου· στην περιοχή αναμένεται εδώ και κάποια χρόνια η ανοικοδόμηση του Μουσείου Ολοκαυτώματος και του Μητροπολιτικού Πάρκου, χωρίς ωστόσο να υπάρχει κάποια εξέλιξη μέχρι σήμερα.

Εικόνα 13&14: Μερικά από τα διατηρητέα κτίρια της περιοχής- Στα δεξιά η Βίλα Πετρίδη, η οποία λειτουργεί ως πολιτιστικός χώρος¹⁸, στα αριστερά τα Παλαιά Σφαγεία, τα οποία μόλις φέτος σταμάτησαν να λειτουργούν ως

πολιτιστικός χώρος, και επαναφέρουν τη λειτουργία που είχαν μέχρι το 2002 (αθλητικό κέντρο)(Φουντουλίδου, 2019)

¹⁷ Το πρόγραμμα αυτό αποτέλεσε το περιβάλλον εργασίας στο οποίο η ερευνήτρια πραγματοποίησε την συμμετοχική παρατήρηση της περιοχής και των κατοίκων της.

¹⁸ Άλλη μία ακραία αντίθεση στα όρια της περιοχής μελέτης: Το καλοδιατηρημένο εκλεκτικιστικό κτίριο-μουσείο έρχεται σε αντίθεση με την παραμελημένη πολυκατοικία στην οποία διακρίνονται τα γραφεία της Χρυσής Αυγής.

*Εικόνα 15: Ο χώρος στον οποίο αναμένεται να ανεγερθεί το Μουσείο Ολοκαυτώματος και το Μητροπολιτικό Πάρκο Θεσσαλονίκης- ο χώρος προς το παρόν φιλοξενεί μόνο παλιά θαγόνια του Σταθμού και δεν είναι προσβάσιμος στο κοινό (από πίσω διακρίνονται οι πολυτελείς πολυκατοικίες κατά μήκος της Σταθμού)
(Πηγή:LABattoir Project, 2019)*

5.2 Ανάλυση Συνεντεύξεων

Για την παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκαν 10 συνεντεύξεις (4 άντρες και 6 γυναίκες), οι οποίες ήταν βασισμένες στις 11 ερωτήσεις που διαμορφώθηκαν προκειμένου να αποτυπωθεί με τον όσο πιο δυνατόν ολοκληρωμένο τρόπο το κοινωνικό και χωρικό προφίλ της Κοινότητας. Παρακάτω ακολουθεί η ανάλυση των συνεντεύξεων ανά ερώτηση, μετά τη συγκέντρωση των απαντήσεων και την ομαδοποίηση των δεδομένων και συνδυάζοντάς τες, στο βαθμό που είναι αυτό δυνατό, με τα δεδομένα που προκύπτουν από τις υπόλοιπες μεθόδους έρευνας:

Ερώτηση 1

Παρακαλώ παραθέστε όνομα, ηλικία, επάγγελμα και οδό/περιοχή που μένετε/εργάζεστε

Η πρώτη αυτή ερώτηση πραγματοποιήθηκε προκειμένου να δημιουργηθεί το προφίλ των συμμετεχόντων σχετικά με τα δημογραφικά τους στοιχεία, αλλά και την κατανομή τους στον χώρο, προκειμένου να εντοπιστούν ίσως αργότερα τυχόν μοτίβα στις μετακινήσεις/αλληλεπιδράσεις τους. Μετά από ανάλυση, ο μέσος ηλικιακός όρος των συμμετεχόντων είναι τα 34,5 έτη, ενώ οι 6 ήταν κάτοικοι της περιοχής, και οι 4 εργάζονται ή είχαν εργαστεί σε αυτή πρόσφατα. Οι περιοχές που διαμένανε οι κάτοικοι δεν παρουσίαζαν κάποια ιδιαίτερη συνοχή μεταξύ τους, καθώς εκτεινόταν σε διαφορετικά κομμάτια της Κοινότητας, ωστόσο οι εργαζόμενοι συγκεντρωνόταν σε δύο πόλους: τα Παλαιά Σφαγεία και την περιοχή του One Salonika. Αυτό ωστόσο δεν προκαλεί καμία έκπληξη, καθώς

- οι συνεντεύξεις εντοπίστηκαν εν μέρει με μη πιθανοτική δειγματοληψία, οπότε κάποιες προερχόταν από τις προσωπικές επαφές της ερευνήτριας από το προηγούμενο εργασιακό της περιβάλλον (τα Παλαιά Σφαγεία), και
- το One Salonika, όπως θα φανεί και από τις απαντήσεις παρακάτω, αποτελεί έναν πολύ ισχυρό πόλο έλξης για την περιοχή, και λόγω μεγέθους είναι λογικό να απασχολεί πολύ ανθρώπινο δυναμικό.

Τα επαγγέλματα των συμμετεχόντων παρουσίαζαν επίσης μεγάλη ποικιλία, ωστόσο τυχόν μοτίβα (πχ. τα 3 άτομα που σχετίζονται με τον δημιουργικό κλάδο) εξηγούνται και πάλι εύκολα λόγω της μη πιθανοτικής δειγματοληψίας και του γεγονότος ότι ανήκαν σε κοινό εργασιακό κύκλο.

Ερώτηση 2

Ποια είναι ακριβώς η σχέση σας με τη Β' Δημοτική Κοινότητα (εργασία, κατοικία κλπ.) πόσα χρόνια βρίσκεστε σε ενεργή αλληλεπίδραση με αυτή? Ποια μέρη της σας είναι περισσότερο οικεία?

Στις απαντήσεις παρατηρείται μεγάλη διακύμανση όσον αφορά το χρονικό διάστημα το οποίο έχουν αλληλεπιδράσει οι κάτοικοι με την περιοχή, από μερικούς μήνες μέχρι και 30 χρόνια. Φυσικά, οι εργαζόμενοι είναι αυτοί που συνήθως καταμετρούν λιγότερο χρόνο στην Κοινότητα, ωστόσο αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως πολλοί από τους κατοίκους έχουν μετακομίσει πρόσφατα στην περιοχή, λόγω των φτηνότερων ενοικίων, της ησυχίας που προσφέρει η περιοχή

αλλά και της μικρής της απόστασης από το κέντρο. Ιδιαίτερα σημαντικό να αναφερθεί είναι και το γεγονός ότι μία από τους κατοίκους της περιοχής, παρά το γεγονός ότι δεν μένει πολλά χρόνια στην περιοχή, ασχολείται ενεργά με τα κοινά σαν δημοτικός σύμβουλος της Β' Δημ. Κοινότητας:

«..Είμαι εκλεγμένη στη Β' Δημοτική Κοινότητα σαν διαμερισματικός σύμβουλος..είμαι, όμως, πάνω από 7 χρόνια ενεργή πολίτης, ήμουν και πριν ενεργή με τον προηγούμενο Δήμαρχο, στο σχήμα του και γενικά είμαι εθελόντρια στην περιοχή.»

Όσον αφορά τις περιοχές στις οποίες δήλωσαν ότι δραστηριοποιούνται, οι περισσότεροι (και ίσως λιγότερο εξοικειωμένοι) με την περιοχή (δηλαδή κυρίως οι εργαζόμενοι) είχαν ως πιο δημοφιλείς επιλογές την Οδό Γιαννιτσών, Μοναστηρίου, Κωλέττη, την Αναγεννήσεως, την περιοχή γύρω από το One Salonika, τα Παλαιά Σφαγεία και το Φιξ, το οποίο ωστόσο επεξηγείται εύκολα, καθώς αποτελούν τους πιο πολυσύχναστους προορισμούς λόγω του ότι φιλοξενούν κέντρα διασκέδασης, χώρους πολιτισμού και εμπορικές δραστηριότητες. Αντίθετα οι κάτοικοι αναφέρουν κυρίως περιοχές χωρίς μεγάλη εμπορική δραστηριότητα, δηλαδή την Ξηροκρήνη, τα Ξυλάδικα (δηλαδή κυρίως οι οδοί Μαντζάρου-Πίψου) και τον Σιδηροδρομικό Σταθμό, ενώ κάποιοι από αυτούς αναφέρουν πως έχουν περιηγηθεί πολλάκις στην περιοχή, καθώς μετακινούνται με τα πόδια/ με ποδήλατο:

«..μπορώ να σου πω πως την Πίψου και τη Μαντζάρου τις διασχίζω αρκετά συχνά γιατί κάνω βόλτα με το σκύλο μέχρι το One Salonika. Μετά η βόλτα μου με το ποδήλατο ξεκινάει από την Αναγεννήσεως μέχρι τη Α' κοινότητα, αλλά μέχρι εκεί...περνάω από εκεί που υπάρχει ο ποδηλατόδρομος, είναι ένα σημαντικό κομμάτι αυτό γιατί και η Β' Κοινότητα δεν έχει μεγάλο κοινό όσο αφορά το ποδήλατο..»

«...επειδή έχω μπει στη διαδικασία του περπατήματος στην περιοχή θα πω πως είμαι εξοικειωμένη με όλους τους δρόμους της... Απλά οι παραπάνω δρόμοι (Γιαννιτσών, Μοναστηρίου) είναι οι πιο συχνά επισκεπτόμενοι από εμένα καθώς τους χρησιμοποιώ για να μετακινηθώ με τα πόδια από και προς το κέντρο..»

Ερώτηση 3 & 4

Μιλήστε μου όσο πιο αναλυτικά μπορείτε για την δική σας εμπειρία από την περιοχή, από παλιά μέχρι σήμερα.

&

Μιλήστε μου όσο πιο αναλυτικά μπορείτε για την εξέλιξη της περιοχής, από παλιά ως σήμερα.

Οι ερωτήσεις αυτές σχεδόν στο σύνολό τους απαντήθηκαν μαζί, κάτι που όμως είναι αρκετά αναμενόμενο μεταξύ παρόμοιων ερωτήσεων σε μία ημι-δομημένη συνέντευξη: ο μόνος λόγος που υφίστανται εξάλλου 2 ερωτήσεις αντί για μία ενιαία ήταν η ερευνήτρια να αντλήσει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σε αυτό το κομμάτι, καθώς θα χρησίμευε στη διασταύρωση δεδομένων από τις προηγούμενες μεθόδους έρευνας για την υφιστάμενη κατάσταση.

Οι απαντήσεις σε αυτές τις ερωτήσεις φανέρωσαν πολύ ενδιαφέρον και περιεκτικό υλικό, αλλά και μεγάλη ασυμφωνία απόψεων. Κάνεις από τους συμμετέχοντες δεν αρνήθηκε τον περίπλοκο και μερικές φορές δύσκολο χαρακτήρα της περιοχής, ωστόσο οι απαντήσεις χωρίστηκαν, με ορισμένους να καταφέρνουν να δουν την πολυδιάστατη, πολυπολιτισμική φυσιογνωμία της περιοχής, ως κάτι το οποίο δίνει έναν μοναδικό χαρακτήρα στην Κοινότητα, και εν δυνάμει καλό:

«..εγώ την περιοχή τη γνωρίζω μέσα από τα μάτια του άντρα μου. Πριν από 30 χρόνια την αντίκρισα πρώτη φορά. Ήταν μία περιοχή όπου ήτανε πάρα πολύ δύσκολη από τότε με τα πορνεία, αλλά και με πολύ μεγάλη επαγγελματική απασχόληση στην περιοχή. Στην πορεία η περιοχή άλλαξε πάρα πολύ, δηλαδή άλλαξε με την καλύτερη έννοια για μένα... Η περιοχή είναι πάρα πολύ ζωντανή, έχει πάρα πολλά πράγματα να κάνεις, έχει πάρα πολλούς ανθρώπους που ενδιαφέρονται για αυτό το κομμάτι της πόλης, αλλά για κάποιο λόγο κωλυσιεργεί από «ψηλά» η κατάσταση..»

Άλλη μία θετικά φορτισμένη μαρτυρία για την περιοχή φανερώνει πως ορισμένοι από τους κατοίκους γνωρίζουν το ιστορικό παρελθόν της περιοχής, κάτι που

φανερώνει και την όρεξή τους να μάθουν ενασχοληθούν περισσότερο και να «δεθούν» με τον τόπο κατοικίας τους:

«Μπορώ να πω ότι παλιότερα είχα την ίδια προκατάληψη που έχουν όλοι για την περιοχή. Την επισκεπτόμουν και επί εποχής City Gate..και μου φαινόταν αρκετά παρακμιακή και τρομακτική. Πριν από αυτό ήταν σχεδόν απαγορευμένο να πάω γύρω από την περιοχή του Σταθμού με τα πόδια. Άλλαξε όταν αποφάσισαν να ξαναμετακομίσουν η αδερφή μου ..και έτσι ήρθα και εγώ. Κάπως με το ζόρι αλλά εν τελεί παρέμεινα γιατί..είναι κέντρο απόκεντρο και έχει και πολλά θετικά εκτός από τις τρομακτικές ιστορίες ... Όλες οι πόλεις “πρέπει” να έχουν μία τέτοια περιοχή, ένα μαύρο πρόβατο, για να αισθάνονται καλύτερα. ...όσο καλύτερα τη γνωρίζεις και όσο περισσότερο την περπατάς τόσο πιο πολύ την καταλαβαίνεις και την εκτιμάς».

Από την άλλη μεριά ωστόσο πολλοί είναι αυτοί που απορρίπτουν τελείως την εικόνα της, φανερώνοντας ότι ο μόνος λόγος που μένουν στην περιοχή είναι λόγω ευνοϊκών οικονομικών συνθηκών. Όπως είναι αναμενόμενο, οι εργαζόμενοι της περιοχής έχουν κατά μέσο όρο πολύ αρνητικότερη γνώμη για την Κοινότητα, κοιτώντας ίσως λίγο πιο επιφανειακά την κατάσταση, και μην όντες εξοικειωμένοι με αυτή:

«..είναι σίγουρα δικαιολογημένα μια από τις πιο κακόφημες περιοχές της Θεσσαλονίκης.. χάρη στην δουλειά που κάνω έχω γνωρίσει την περιοχή στο μεταμεσονύκτιο κομμάτι της, και δεν είναι ευχάριστο»

«Κατά το έτος άφιξης μου στην περιοχή μου ήταν γνώριμη η άσχημη πλευρά που θα συναντούσα...η εμπειρία μου ως κάτοικος με έκανε ορισμένες φορές να μετανιώσω για την επιλογή μου...για την ασφάλεια την δική μου και της οικογένειας μου όσο και για την ασφάλεια της ακίνητης και κινητής μου περιουσίας. Έχω υπάρξει θύμα παρενόχλησης στον δρόμο κατά τις βραδινές ώρες και έχω υπάρξει θύμα απόπειρας κλοπής του οχήματός μου 2 φορές.»

Όσο για το πόσο έχει αλλάξει η περιοχή τις τελευταίες δεκαετίες, κανείς δεν συμφωνεί στο ποσοστό το οποίο αντιπροσωπεύει την μετάλλαξη στην κοινωνική και αστική σύσταση της Κοινότητας, καθώς οι απόψεις κυμαίνονται από το «καθόλου»

μέχρι το «εξαιρετικά πολύ». Παρ'όλα αυτά, υπάρχει ένα ζήτημα που θίγεται σχεδόν από όλους σε αυτές τις ερωτήσεις, και αυτό είναι η έντονη παρουσία μεταναστών και προσφύγων στην περιοχή, τόσο παλαιότερα όσο και τώρα σε εγκαταλελειμμένα κτίρια και οικόπεδα (ιδιαίτερα στην περιοχή των Ξυλάδικων), κάτι το οποίο εύκολα επαληθεύεται και από την υπόλοιπη έρευνα. Όσο για την ασυμφωνία στο ποσοστό της αλλαγής, πιθανότατα οφείλεται στο γεγονός ότι ορισμένοι ανέκαθεν έβλεπαν την γειτονιά με την οποία αλληλεπιδρούσαν ως μία συνεχή ροή διαφορετικών πολιτισμών, ενώ άλλοι έβλεπαν τις ροές σαν «σκαμπανεβάσματα» στη σύσταση του πληθυσμού της ήδη υποβαθμισμένης γειτονιάς.

Ερώτηση 5

Μιλήστε μας όσο πιο αναλυτικά μπορείτε για το σύνολο των σχέσεων που έχετε αναπτύξει στην περιοχή από παλιά μέχρι σήμερα

Περνώντας στην ερώτηση που δημιουργήθηκε προκειμένου να καθοριστεί εάν υπάρχουν κοινωνικά δίκτυα στην περιοχή, οι απαντήσεις στην πλειονότητά τους είναι ιδιαίτερα ελπιδοφόρες, παρά το γεγονός ότι εκφράζονται και απόψεις βασισμένες σε προκαταλήψεις και φόβο για κοινωνικές ομάδες της περιοχής. Το σύνολο των κατοίκων της περιοχής μαρτυρούν πως έχουν αναπτύξει, έστω και στο ελάχιστο, κοινωνικές σχέσεις με άλλα άτομα της περιοχής, ενώ ορισμένοι από αυτούς έχουν κάνει συνειδητές προσπάθειες να κοινωνικοποιηθούν με πολλές διαφορετικές ομάδες της περιοχής, παρά τις αρχικές δυσκολίες στην προσέγγισή τους:

«Έχω πάρα πολύ καλές σχέσεις με την περιοχή, έχω αναπτύξει σχέσεις με τους κατοίκους, με τους επαγγελματίες αρκετά, ακόμα και με πολλά κορίτσια που είναι εκδιδόμενα στην περιοχή, όπου και αυτό είναι ένα κομμάτι της περιοχής..δεν υπάρχει λόγος να κρυφτεί.»

«Συγκεκριμένα στην πολυκατοικία που μένουμε επικοινωνούμε σχεδόν με όλη την πολυκατοικία και εννοώ ότι κάνουμε λίγο παρέα, για παράδειγμα να βγάλουμε τα σκυλιά μαζί ή να κάτσουμε για καμία μπύρα στην ταράτσα. Βέβαια όλο αυτό συμβαίνει μέσα στην φυσαλίδα της πολυκατοικίας. Έτσι και εμείς είμαστε μια

κοινότητα μέσα σε μια μεγαλύτερη κοινότητα. Παρόλα αυτά και με τη γειτονιά από τη στιγμή που άρχισα να κυκλοφορώ εκεί ξεκίνησα να έχω ... και με τους κατοίκους άλλων πολυκατοικιών έχω σχέσεις όπως και με τους κατοίκους πάνω στη Μαντζάρου, που δε γνωρίζω αν είναι Ρόμα η όχι. Από ένα απλό γεια μέχρι ένα κρασί ή ένα πιάτο φαγητό να τους πάω, έχουμε γενικά καλές γειτονικές σχέσεις .Γενικότερα και αρκετοί ένοικοι προσπαθούν να αναπτύξουν κοινωνικές σχέσεις με όλους τους κατοίκους της περιοχής όπως και με τους μετανάστες και τα άτομα που εκδίδονται στην περιοχή. Όλο αυτό γίνεται επί της Μαντζάρου γιατί εκεί υπάρχει η μεγαλύτερη κινητικότητα από πεζούς, και ξεκίνησε όλο αυτό από μια στιγμή αμηχανίας: όταν περνάς βλέπεις τους ίδιους ανθρώπους να κάθονται έξω είτε αυτοί ανήκουν σε κάποια ξεχωριστή κοινότητα είτε είναι Ρομά .Και μετά από κάποιο σημείο είναι κάπως αμήχανο να περνάς συνέχεια από το ίδιο σημείο και να μη τον χαιρετάς, με αυτή τη λογική ξεκίνησε. Εγώ θα χαιρετήσω οποιονδήποτε δω. Για παράδειγμα έχω πετύχει να χαιρετίσω κόσμο που εκδίδεται ή περιμένει να πουλήσει ναρκωτικά. Με ένα απλό νεύμα φεύγει η πιθανή αμηχανία ή φόβος που μπορώ ή εγώ ή κάποιος άλλος να νιώσει..Γενικά η λογική μου είναι ότι σε αυτήν τη γειτονιά άμα εισαι και συ ο ίδιος ήρεμος και πρόθυμος να γνωρίσεις τον άλλον το ίδιο θα γίνει και από τη μεριά τους .Όσο ασφαλής νιώσεις εσύ τόσο ασφαλής θα νιώσει και ο άλλος.»

Εικόνα 16: Η Οδός Μαντζάρου, στην οποία γίνονται οι κοινωνικές συναναστροφές (Πηγή: Προσωπικό αρχείο ερευνήτριας)

Για εργαζόμενους της περιοχής ωστόσο γίνεται φανερό πως αποφεύγουν την κοινωνική συναναστροφή, στην πλειονότητά τους, κατηγορώντας την περιοχή ως «αφιλόξενη», κάτι το οποίο αντιτίθεται στις μαρτυρίες πρόσφατων αλλά και παλαιότερων κατοίκων:

«..δεν υπάρχει η έννοια της «γειτονιάς» που υπάρχει αλλού. Οπότε έχω να σου πω εμπειρίες μου από ανθρώπους που ζουν εκεί έχω, με κανέναν δεν έχω κρατήσει επαφή..ο κόσμος που μένει εκεί δεν είναι προσανατολισμένος να κάνει παρέες στη γειτονιά... απλά από τους λιγοστούς ντόπιους κατοίκους που γνώρισα .. δεν έχω πολύ καλή εικόνα.»

Ερώτηση 6

Πως θα χαρακτηρίζατε την Β' Δημοτική Κοινότητα σε σχέση με το υπόλοιπο ΠΣΘ? Μιλήστε μας όσο αναλυτικά γίνεται για αυτούς τους χαρακτηρισμούς. Τι επίθετα θα επιλέγατε για να χαρακτηρίσετε την περιοχή?

Η ερώτηση αυτή αντιμετωπίζει πάλι το εξής παράδοξο: Ενώ σχεδόν όλοι οι ερωτώμενοι συμφωνούν κατά προσέγγιση στις λέξεις με τις οποίες περιγράφεται η περιοχή, ο καθένας επιλέγει να δει τον προσδιορισμό που της δίνει με διαφορετική σκοπιά, θετική ή αρνητική, ανάλογα με τις απόψεις και την ιδιοσυγκρασία του. Για παράδειγμα, οι λέξεις «παραμελημένη», «ξεχασμένη», «υποβαθμισμένη» ακούστηκαν πολλές φορές στη διάρκεια της συλλογής δεδομένων, κάθε συμμετέχων ωστόσο τις δίνει διαφορετική μορφή. Το ίδιο μοτίβο ακολουθούν και οι αποκρίσεις που αφορούν τη σχέση της Κοινότητας με την υπόλοιπη Θεσσαλονίκη:

«Να εδώ είναι το μεγάλο - πώς το λένε - το μεγάλο «αγκάθι». Θα τη θεωρήσω «πίσω» από τον υπόλοιπο κόσμο. Δεν αναπτύχθηκε όπως πρέπει, δεν την προσέχουν όπως πρέπει. Για να φανταστείς είναι μία περιοχή τεράστια και έχει μόνο δύο παιδικές χαρές, οπότε αυτό τα λέει όλα νομίζω για τη περιοχή. Όπως

επίσης ότι δεν γνωρίζουν οι περισσότεροι που βρίσκονται σε πιο υψηλόβαθμες θέσεις τι στεγάζει αυτή η περιοχή, πόση ανάπτυξη έχει· αν έχει βιοτεχνίες, αν δεν έχει, αν έχει κόσμο που μένει ή όχι...είναι σχετικά αδιάφορη η πολιτεία πάνω στη Β' Κοινότητα. Και δυστυχώς οι κάτοικοι πιστεύουν ότι ό,τι περισσεύει από την υπόλοιπη πόλη πάνε και το πετάνε εκεί. Και θα έλεγα με την ενασχόληση μου δεν είναι ψέματα. Είναι αλήθεια, πραγματικά ό,τι περισσεύει από την υπόλοιπη πόλη πάνε και το πετάνε εκεί...υποβαθμισμένη, παραμελημένη, «πονεμένη»... Αυτά θα έβαζα νομίζω. Αυτά μου έρχονται όταν σκέφτομαι την περιοχή.»

«Πολλοί τη χαρακτηρίζουν έντονα αναβαθμισμένη αλλά δεν θεωρώ ότι είναι τόσο υποβαθμισμένη περιοχή. Οκ, είναι πιο παραμελημένη σε σχέση με άλλες περιοχές .Βέβαια ανάλογα και με ποια περιοχή θα τη συγκρίνουμε δηλαδή σε σχέση με τη Καλαμαριά ή παρόμοιες περιοχές, ε ναι είναι»

Παράλληλα, η δεύτερη κατηγορία χαρακτηρισμών για την περιοχή αφορά τον μεταβιομηχανικό της χαρακτήρα, ενώ κυρίως χρησιμοποιείται από τους νεότερους ερωτώμενους, οι οποίοι είναι και συνήθως αυτοί που βλέπουν λίγο πιο «ρομαντικά» την εικόνα της περιοχής:

«Έχει ένα μυστήριο η περιοχή κατά τη γνώμη μου ,είναι λίγο ανεξερεύνητη και έχει ιστορία γενικά που δε τη ξέρουν αυτοί που δεν κατοικούν εκεί .Είναι μια περιοχή που είχε μια συγκεκριμένη χρήση όταν φτιάχτηκε , βιομηχανική χρήση και μετά έχασε αυτήν την ταυτότητα ...έχει όμορφα ,περίεργα σημεία»

«Την Β' Κοινότητα θα τη χαρακτήριζα οριακά μία δυνητικά μεταμοντέρνα περιοχή με περισσότερες δυνατότητες εκσυγχρονισμού και εξέλιξης από οποιαδήποτε άλλη περιοχή της πόλης, που θα καθιστούσε και την ίδια τη Θεσσαλονίκη πιο εκσυγχρονισμένη και θα της προσέδιδε μία πιο ευρωπαϊκή ταυτότητα αν διαχειρίζονταν σωστά η εξέλιξη της περιοχής και όχι η μεταμόρφωση της και με την αποφυγή του εξευγενισμού της. Είναι ένας ιστορικός τόπος, όμορφος, σκοτεινός και μυστηριώδης, αλλά ταυτόχρονα φωτεινός και ζωντανός. Δεν μπορώ να την αναλύσω πιο πολύ καθώς πιστεύω πως πρέπει να τη βιώσει κάποιος αυτήν την περιοχή για να καταλάβει τη διαφορετικότητα της αλλά και τις δυνατότητες της.»

Όπως και σε κάθε περίπτωση ωστόσο, πάντα προκύπτουν απαντήσεις οι οποίες φανερώνουν πως μία μεγάλη μερίδα ατόμων δεν βλέπει κάποια προοπτική για την περιοχή:

«Θεωρώ ότι κανείς δεν δίνει ιδιαίτερη σημασία στα ουσιαστικά προβλήματα της περιοχής και γι αυτό καταλήγουν να διαιωνίζονται.»

«..η περιοχή αντικατοπτρίζει την εικόνα της υπόλοιπης Θεσσαλονίκης, καθώς όλη η πόλη είναι μία πόλη αντιθέσεων. Όπως όλες οι μεγάλες πόλεις, έτσι και η Θεσσαλονίκη αντικατοπτρίζει τον χειρότερό της εαυτό στα περίχωρά της.»

Σε κάθε περίπτωση, η ερώτηση αυτή φανέρωσε πολύ καθαρά μεγάλες χωροκοινωνικές ανισότητες μεταξύ της περιοχής και του υπόλοιπου ΠΣΘ, καθώς κάθε άτομο που συμμετείχε στην έρευνα ανέφερε τις μεγάλες διαφορές μεταξύ των αστικών τοπιών των δύο περιοχών της Β Κοινότητας και του Ιστορικού Κέντρου, παρά το γεγονός ότι γειτονεύουν.

Ερώτηση 7

Ποια είναι η περιοχή που προτιμάτε περισσότερο στην Κοινότητα? Ποια είναι αυτή που προτιμάτε λιγότερο? Θα λέγατε ότι υπάρχουν περιοχές της γειτονιάς όπου νιώθετε ανασφαλείς?

Οι απαντήσεις αυτής της ερώτησης αδιαμφησβήτητα διαμόρφωσαν ένα μοτίβο όσον αφορά την ανισότητα που δημιουργείται εντός των ορίων της περιοχής, μεταξύ των φαινομενικά ακίνδυνων και επικίνδυνων περιοχών, τουλάχιστον κρίνοντας από τις απαντήσεις αυτών που γνώριζαν αρκετά καλά την περιοχή ώστε να έχουν προτιμήσεις μεταξύ των οδών. Κοιτώντας όμως τις αγαπημένες περιοχές των ερωτώμενων, αλλά και αυτές στις οποίες νιώθουν ανασφαλείς, οι ίδιες οδοί παρατηρούνται να συναντώνται και στις δύο κατηγορίες, ανάλογα την περίοδο της μέρας. Η Γιαννιτσών, η Μοναστηρίου και η Κωλέττη και η Πίψου αποτελούν ιδιαίτερα δημοφιλείς περιοχές την ημέρα, ωστόσο το βράδυ παρατηρείται, ιδιαίτερα από τις γυναίκες, μεγάλη δυσφορία για την περιοχή, λόγω του ότι συχνά δέχονται παρενόχληση από τους νυχτερινούς «πελάτες» του αγοραίου έρωτα.

« (για τη Γιαννιτσών)..το πρωί θα δεις όλους τους επαγγελματίες κλπ., το μεσημέρι αρχίζει να αλλάζει το σκηνικό της περιοχής. Και το βράδυ πια καλύπτεται από την παράνομη κατάσταση της εμπορίας σαρκός και αλλάζει τελείως το σκηνικό..»

«(για την Πίψου)..Όσο σκοτεινιάζει η σεξεργασία εμφανίζεται, που δε με ενοχλεί καθόλου, ίσα ίσα αισθάνομαι πολύ καλά που υπάρχουν τα κορίτσια έξω εκείνη την ώρα και η επιλογή του επαγγέλματος τους δε με αφορά όπως δε θα με αφορούσε κανενός άλλου, όμως δυστυχώς οι επισκέπτες όπως θα έχεις ακούσει ενοχλούν από την άποψη ότι σε περνάνε και σε εσένα για σεξεργάτρια. Γενικά το να είσαι γυναίκα στην πόλη είναι δύσκολο, καθώς δεν έχει σχεδιαστεί για εμάς.»

Με λιγότερες αναφορές τοποθετούνται στον χάρτη και η περιοχή των Παλαιών Σφαγείων, των Σιδηροδρομικών γραμμών και του Παλιού Σιδηρόδρομου και της Μαντζάρου, ωστόσο εκεί, σύμφωνα με τις μαρτυρίες τους, το επίπεδο επικινδυνότητας ανεβαίνει:

«..η περιοχή που προτιμώ λιγότερο είναι η Μαντζάρου, καθώς το βράδυ έχω δει πως εκεί δυστυχώς εκπορνεύονται ανήλικα αγοράκια. Νιώθω ανασφαλής στις περιοχές που έχουν πιάτσες (δηλαδή στη Γιαννιτσών το βράδυ, Πίψου, στην εβραϊκή συνοικία λίγο πιο πέρα και στη Μαντζάρου, εκεί που είναι το συνεργείο)..»

«Ίσως με κάνει να νιώθω μία μικρή ανασφάλεια η Γιαννιτσών το βράδυ, λόγω ενός περιστατικού όπου ένιωθα τα φώτα ενός αυτοκινήτου διαρκώς πάνω στην πλάτη μου από τη στιγμή που σχόλασα μέχρι να φτάσω στο μέρος που είχα παρκάρει το αυτοκίνητο μου..»

Παρά τον φόβο που ενδεχομένως να έχουν οι περισσότεροι από όσους ερωτήθηκαν, κανείς δε διστάζει να μετακινηθεί, έστω και περιορισμένα, με τα πόδια στην περιοχή. Παρ' όλα αυτά, παρατηρείται πως σε γενικές γραμμές οι αγαπημένες περιοχές των ερωτώμενων ήταν σχεδόν πάντα περιοχές σε άμεση πρόσβαση με τον τόπο κατοικίας/εργασίας τους, πράγμα που σημαίνει πως σίγουρα η εξοικείωση με μία συγκεκριμένη γειτονιά σίγουρα τους κάνει να βλέπουν τυχόν ιδιομορφίες της ως κάτι θετικό.

«.. αγαπημένη περιοχή από εκεί είναι...ο Παλιός Σταθμός μέχρι την Κωλέττη είναι ένας δρόμος που για μένα είναι μαγεία. Είναι πάρα πολύ ωραίος δρόμος για να τον περπατάω και να το ευχαριστιέμαι.»

Εικόνα 16: Τμήμα της διαδρομής Κωλέττη-Παλιού Σταθμού, που περνάει μέσα από τις ράγες του σιδηροδρόμου (Πηγή: LABattoir Project, 2019)

Ερώτηση 8

Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι μεγαλύτερες δυνατότητες για την περιοχή, και ποια τα μεγαλύτερα προβλήματά της?

Καθώς η ερώτηση αυτή δεν επέφερε πολλές αντιθέσεις στο κομμάτι των απαντήσεων ως μεγαλύτερες δυνατότητες της περιοχής παρουσιάζονται ο κένος/αναξιοποίητος αστικός χώρος που υπάρχει στην περιοχή, που διευκολύνει ιδιαίτερα τη δυνατότητα εφαρμογής προτζεκτ αστικών αναζωογονήσεων, οι μελλοντικές υποδομές του Μετρό, τα φθηνά ενοίκια και τιμές ακινήτων, το πολύ πράσινο αλλά και η ευκολία παρκινγκ και χωροθέτησης μίας μεγάλης επιχείρησης στην περιοχή, ειδικά λόγω των πολλών κενών αποθηκών και γραφείων που είναι διαθέσιμα. Στα προβλήματα ωστόσο τα κενά στο αστικό τοπίο ξαναφέρονται ως αρνητικά στοιχεία, καθώς αποτελούν εμπόδιο στη δημιουργία ασφαλέστερων, πυκνοκατοικημένων συνοικιών, ενώ ως άλλα προβλήματα παρουσιάζονται η έλλειψη υποδομών και κοινωνικών υπηρεσιών, η εγκληματικότητα (αλλά όχι τόσο η πορνεία, όσο οι διαμάχες μεταξύ συμμοριών στα στενά της) αλλά και οι ομάδες

αλλοδαπών που περιστασιακά καταλαμβάνουν εγκαταλειμμένα κτίσματα στην περιοχή.

Από την περιοχή της Ιατρικής Σχολής και μέχρι το One Salonica υπάρχουν σε πυκνό βαθμό οι καινούριες πολυκατοικίες άρα εδώ πιστεύω ότι υπάρχει μια κοινότητα με καλύτερο βιοτικό επίπεδο και καλύτερο εισόδημα. Τώρα από το One Salonica μέχρι τα ΚΤΕΛ εντοπίζω την περιοχή με το κάπως χαμηλότερο εισόδημα. Αν και στην περιοχή από Ιατρική Σχολή μέχρι One Salonica πάλι υπάρχουν πολλά σπίτια που μένουν οικογένειες Ρομά και σε μονοκατοικίες αλλά και σε παλιές πολυκατοικίες που πιστεύω δεν έχουν υψηλά εισοδήματα. Οπότε είναι λίγο διάσπαρτα τα εισοδήματα .

«Η περιοχή έχει πολλούς πρόσφυγες, πολλούς φτωχούς και ανθρώπους που καταφεύγουν στην εγκληματικότητα για να βιοποριστούν .Υπάρχει εγκληματικότητα θεωρώ, βέβαια τώρα συγκριτικά με την υπόλοιπη Θεσσαλονίκη δε μπορώ να γνωρίζω πόσο, απλά θεωρώ ότι αυτή η περιοχή είναι πρόσφορο έδαφος λόγω της έλλειψης πολυκοσμίας .Ειδικά κάποιες ώρες της ημέρας..»

Ερώτηση 9

Σε ποιο κομμάτι της κοινότητας θα λέγατε ότι εντοπίζονται οι πιο εύποροι πληθυσμοί της? (οδοί) Σε ποιο κομμάτι της κοινότητας θα λέγατε ότι εντοπίζονται οι λιγότερο εύποροι πληθυσμοί της? (οδοί)

Η συγκεκριμένη ερώτηση αποτελούσε πιθανότατα τον ευκολότερο τρόπο να εντοπιστούν μεγάλες αντιθέσεις στον χώρο στην Κοινότητας, ωστόσο αποτέλεσε μία που δεν είχε μεγάλη επιτυχία στην ακριβή της απάντηση από το σύνολο των ερωτώμενων, πιθανόν λόγω της περιορισμένης κινητικότητάς τους στις γειτονιές γύρω από το καθημερινό τους περιβάλλον. Ωστόσο, ως περιοχές με εύπορους πληθυσμούς θεωρήθηκε αδιαμφησβήτητα η Πίψου και η ευρύτερη περιοχή γύρω από τα Ξυλάδικα, αλλά και η Γιαννιτσών λόγω καταστημάτων, όπου παρατηρούνται πολλά καινούργια πολυτελή γραφεία και πολυκατοικίες, ενώ ως φτωχότερη αναφέρεται πολλάκις η Ξηροκρήνη και η Μαντζάρου, η οποία φιλοξενεί κατά καιρούς και πληθυσμούς Ρομά, προσφύγων και άλλων μειονοτήτων.

«Γενικά στην κοινότητα οι εύποροι με τους μη εύπορους είναι μπλεγμένοι και αυτό είναι κάπως και η γοητεία της. Υπάρχουν δρόμοι που ξεχωρίζουν πιο έντονα νεότερες πολυκατοικίες, όπως είναι και η Πίψου, αλλά κατά κύριο λόγο θα έλεγα πως η πιο εύπορη περιοχή είναι το σημείο που βρίσκεται η China Town (οδοί Σαπφούς, Αισώπου κτλ), και αυτό

περισσότερο γιατί εκεί έχουν απομείνει παλαιότερα σπίτια άρα και παλαιότεροι κάτοικοι, και δεν έχουν αναμειχθεί τόσο με τους άτυπους κατοίκους της περιοχής, καθώς δεν υπάρχουν..κενοί χώροι για να φιλοξενηθούν..»

Εικόνα 17: Αντιθέσεις μεταξύ παραμελημένων κτιρίων και πολυτελών κατοικιών στην Οδό Πίψου

Ερώτηση 10

Πιστεύετε ότι παρατηρούνται φαινόμενα εντατικών ή μη αναπλάσεων στην περιοχή? Αν ναι, που βρίσκονται οι μεγαλύτερες αντιθέσεις μεταξύ νέων/παλαιών κτισμάτων, και ποια είναι η προσωπική σας άποψη για αυτές?

Ρωτώντας ανθρώπους που έρχονται καθημερινά σε επαφή με την περιοχή, επαληθεύεται η διαπίστωση (που προήλθε από την συμμετοχική παρατήρηση και την αυτοψία της ερευνήτριας) πως δεν παρατηρούνται φαινόμενα εντατικών αναπλάσεων ή έργων στην περιοχή. Ενδιαφέρον ωστόσο παρουσιάζει η ιδιαίτερα θετική άποψη των ερωτώμενων για την ανοικοδόμηση των διαφόρων μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων και των εμπορικών κέντρων (One Salonika) των προηγούμενων χρόνων, χωρίς να αναφέρεται σχεδόν από κανέναν το φαινόμενο

του εξευγενισμού ή τα παράγωγά του. Παράλληλα, με αδημονία αναμένεται η δημιουργία του Μουσείου Ολοκαυτώματος και του Μητροπολιτικού Πάρκου, καθώς πιστεύεται πως θα αναβαθμίσει σημαντικά την εικόνα της Κοινότητας.

«Οι αναπλάσεις έχουν σταματήσει από το 2011 θα έλεγα. Η περιοχή έχει κολλήσει στον χρόνο, ανάμεσα στο παλιό και στο καινούριο, κάτι που πιστεύω πως θα έπρεπε να εκμεταλλευθούμε ανάλογα και να το αναδείξουμε, όχι να γκρεμίσουμε οτιδήποτε παλιό.»

«Εγώ προσωπικά δεν είμαι αρνητική με τα ξενοδοχεία, δηλαδή τα θεωρώ ok και για μένα, είναι γενναία κίνηση ...θεωρώ ότι προσθέτει στην περιοχή γιατί και αυτοί που άνοιξαν εκεί ξενοδοχεία κάτι είδαν από την περιοχή. Δεν νομίζω ότι άνοιξαν με το σκοπό να την ωραιοποιήσουν ή να παρουσιάσουν κάτι άλλο, γιατί από την ταράτσα των ξενοδοχείων βλέπεις όλο το κομμάτι του λιμανιού και τη βιομηχανική περιοχή...βέβαια οικονομικά δε ξέρω κατά πόσο συμβάλλουν στην περιοχή ή κατά πόσο απασχολούν προσωπικό από την περιοχή, αλλά για καποιο λόγο φέρνει κόσμο στην περιοχή, άρα πιο πολύς κόσμος βλέπει την περιοχή.»

Παρ όλα αυτά στις αφηγήσεις των κατοίκων αναφέρονται μικρής εμβέλειας έργα στην περιοχή, τα οποία κυρίως αφορούν ακριβά ξενοδοχειακά προτζεκτ, εστιατόρια κλπ.

«..αναπλάσεις σε κτήρια δεν έχω παρατηρήσει πέρα από το Hostel απέναντι από το «Μπριζόλα» στο οποίο έχει γίνει μια ολική ανάπλαση από εσωτερικά σε εξωτερικά μέρη του. Ξέρω ότι πριν από λίγο καιρό είχα συνομιλήσει με ένα επιχειρηματία της περιοχής που θα αναλάβει την ανέγερση κτηρίων της περιοχής.»

Ερώτηση 11

Τι προτάσεις θα μπορούσατε να δώσετε για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των κατοίκων της κοινότητας?

Οι προτάσεις σε αυτή την ερώτηση, παρά το γεγονός ότι κρίνεται πως δεν μελετήθηκαν ώστε να αποτελούν την πλέον βιώσιμη λύση για όλες τις κοινωνικές ομάδες της περιοχής, όπως πολλές φορές τονίστηκε από την ερευνήτρια, σίγουρα ήταν ιδιαίτερα ποικιλόμορφες. Οι κυριότερες παρουσιάζονται παρακάτω:

-Πεζοδρόμηση μικρότερων δρόμων, δημιουργία οδών ήπιας κυκλοφορίας για να γίνει η γειτονιά πιο φιλική προς τους κατοίκους της

-Ολοκλήρωση των εργασιών του Μουσείου Ολοκαυτώματος και οποιουδήποτε άλλου έργου σε αναμονή

-Δημιουργία πολιτισμικού κέντρου, κέντρου κοινότητας/γειτονιάς, και λοιπών καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, προκειμένου να δημιουργηθεί ένας χώρος συνάθροισης και δημιουργικής απασχόλησης κατοίκων όλων των ηλικιών, ένας τόπος στον οποίο θα μπορεί να δεθεί ουσιαστικά η κοινότητα, καταπολεμώντας την απομόνωση

-Σε παρόμοιο κλίμα, δημιουργία πάρκων/αστικού πρασίνου/παιδικών χαρών/γηπέδων, προκειμένου να γίνει η περιοχή και πιο φιλική προς οικογένειες

-Επανάχρηση ιστορικών κτιρίων της περιοχής σε καλή κατάσταση ως πολυχώροι πολιτισμού, καφέ, μπαρ ή ακόμα και δημιουργία σε αυτά κοινωνικών κατοικιών, ώστε να φιλοξενούν τις μειονότητες που προς το παρόν μένουν παράτυπα και σε κακές συνθήκες στην περιοχή

-Αναβάθμιση του αστικού εξοπλισμού της περιοχής, με ιδιαίτερα επείγον το ζήτημα του φωτισμού των δρόμων

-Μέριμνα για την προνοιακή στήριξη όλων των ευπαθών ομάδων της περιοχής, αποδοχή τους ως αναπόσπαστο κομμάτι της Κοινότητας και ενεργές προσπάθειες ενσωμάτωσής τους στον κοινωνικό ιστό της γειτονιάς

-Αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών της σε κάθε τομέα, με βασικότερο τη χωροθέτηση περισσότερων σχολείων στην περιοχή

-Αύξηση της αστυνόμευσης της περιοχής, προκειμένου να αποτρέπονται βιαιές και εγκληματικές συμπεριφορές

6) Συμπεράσματα/Ανασκόπηση

Φτάνοντας στην ανασκόπηση αυτής της διπλωματικής, μοιάζει ζωτικής σημασίας να υπενθυμιστεί ξανά ο σκοπός αυτής της εργασίας, αλλά και οι προσεγγίσεις που

ακολουθήθηκαν στην πορεία της, προκειμένου να πραγματοποιηθεί. Πρωταρχικός στόχος της ήταν η σε βάθος ποιοτική μελέτη των της αλληλεπίδρασης του χώρου με τις κοινωνικές συνθήκες μίας κοινότητας, κατανοώντας μέσα από αυτή την περίπλοκη δομή των σύγχρονων πόλεων, αλλά και την πληθώρα των προβλημάτων που προκύπτουν από τον σύγχρονο αστικό τρόπο ζωής. Μέσω αυτής της εργασίας ακόμα αποπειράθηκε να δοθεί φωνή στους κατοίκους της Β' Κοινότητας, μίας γειτονιάς η οποία αποτελεί αντικείμενο προκατάληψης και φοβίας για τους υπόλοιπους Θεσσαλονικείς, τόσο που προτιμούν να κάνουν πως δεν υπάρχει.

Η εκπροσώπηση των κατοίκων και των εργαζομένων της περιοχής, παρ' ότι περιορισμένη, αποτελεί ένα πρώτο βήμα διεκδίκησης του δικαιώματός τους πάνω στην περιοχή για την οποία νοιάζονται και μεριμνούν. Μέσα από αυτή την εργασία αποδεικνύεται πως η ανθρώπινη κοινότητα της Β' Δημοτικής Κοινότητας αποτελούν μία ομάδα ατόμων πολύ διαφορετικών σε ιδιοσυγκρασίες και απόψεις, που ωστόσο τους ενώνει μία κοινή αίσθηση ευθύνης και χρέους προς την βελτίωση της ποιότητας ζωής της περιοχής, κάτι που μάλιστα τους οδηγεί στο να μπορούν να καταπολεμήσουν τον αναπόφευκτο αποκλεισμό λόγω του αστικού και κοινωνικού τοπίου της περιοχής, και να αναπτύσσοντας κοινωνικές σχέσεις με τους γείτονές τους με μεγάλη ενσυναίσθηση.

Πέρα ωστόσο από τη διευκόλυνση που πρόσφερε η ενεργή συμβολή της κοινότητας στη σύσταση αυτής της έρευνας, μεθοδολογικά η συγγραφή της παρουσίασε αρκετές δυσκολίες. Ξεκινώντας από τη διαδικασία συλλογής των ποσοτικών δεδομένων, παρατηρήθηκαν σημαντικές ελλείψεις και δυσκολίες συγκέντρωσης επίκαιρων δημογραφικών, οικονομικών και κοινωνικών στοιχείων για το Δήμο Θεσσαλονίκης, πόσο μάλλον για την πολύ μικρότερη κλίμακα της Β' Δημοτικής Κοινότητας. Συνεχίζοντας στο κομμάτι της συγκέντρωσης δεδομένων ποιοτικής έρευνας, το βασικό ζήτημα κατά τη διαδικασία ήταν η εύρεση τρόπων να συνδεθούν οι μακροχρόνιες εμπειρίες και παρατηρήσεις που πραγματοποίησε η συντάκτρια στο πλαίσιο της εργασίας της στην περιοχή ως ερευνήτρια, με μεθόδους ποιοτικής έρευνας οι οποίες θα μπορούσαν να τεκμηριώσουν και να εμπλουτίσουν τις πληροφορίες που ήδη γνώριζε. Η επιλογή των μεθόδων ποιοτικής έρευνας αποδείχθηκε αρκετά εύκολη επιλογή, ωστόσο οι περιορισμοί ήρθαν αργότερα, και

αφορούσαν τους προβληματισμούς που προέκυψαν από την έλλειψη επαρκούς εκπροσώπησης ευάλωτων ομάδων της περιοχής. Παρά τις προσπάθειες της ερευνήτριας να έρθει μέσω των επαφών της, αλλά και αυθαίρετα, σε επαφή με κοινότητες μεταναστών, σεξ-εργατών και προσφύγων, η αδυναμία συνεννόησης σε κοινή γλώσσα αλλά και η (δικαιολογημένη) επιφυλακτικότητα τους οδήγησε στην επιλογή εκπροσώπησης τους, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό, από άτομο ενεργό σε ΜΚΟ που δραστηριοποιείται στην περιοχή.

Προχωρώντας στην απάντηση των ζητημάτων που τέθηκαν στο πλαίσιο του ερευνητικού ερωτήματος, οι απαντήσεις συνοψίζονται ως εξής:

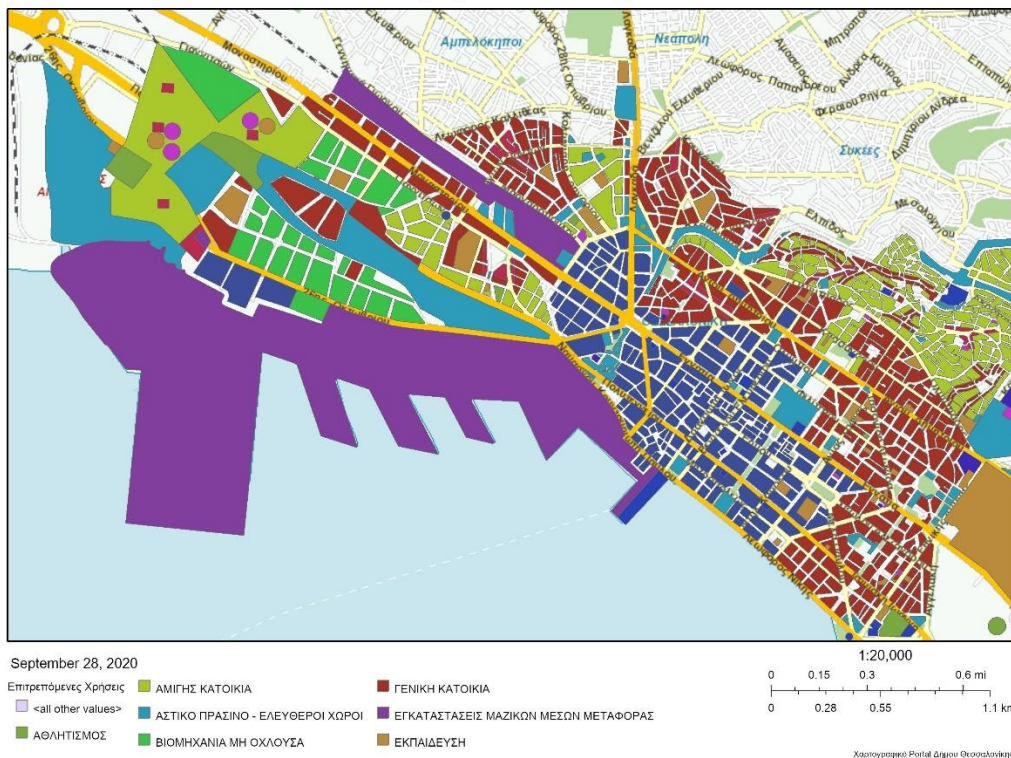
Πως αποτυπώνεται χωρικά η κοινωνική ανισότητα μεταξύ του υπόλοιπου Πολεοδομικού Συγκροτήματος Θεσσαλονίκης και της Β' Δημοτικής κοινότητας?

Η χωροκοινωνική ανισότητα μεταξύ της Β' Δημοτικής Κοινότητας και της υπόλοιπης Θεσσαλονίκης αρχικά γίνεται εμφανής από τη δραστική αλλαγή στο αστικό τοπίο της. Η εικόνα της περιοχής, από τα όρια της με το Ιστορικό Κέντρο στο Βαρδάρη φανερώνει πολύ μεγαλύτερο πλάτος οδών και πολύ λιγότερα κτίσματα/τ.χλμ.¹⁹, ενώ οι χρήσεις γης της (μη οχλούσα βιομηχανία, αμιγής κατοικία, εγκαταστάσεις ΜΜΜ κλπ) απέχουν παρασάγγας από αυτές του Ιστορικού Κέντρου (λειτουργίες πόλης, γενική κατοικία). Την εικόνα αυτή έρχονται να συμπληρώσουν ωστόσο οι μαρτυρίες των ερωτώμενων στις συνεντεύξεις, όπου πολλαπλές φορές αναφέρεται η τεράστια ανομοιομορφία στον χαρακτήρα της περιοχής με το υπόλοιπο ΠΣΘ, και ότι αυτό συνεπάγεται (ελλειπίες κοινωνικές υποδομές/ αστικός εξοπλισμός κλπ). Εξάλλου, σημαντικός δείκτης για αυτό το ερώτημα αποτελεί και η τεράστια διαφορά στην προσέγγιση της περιοχής από εργαζόμενους που δε μένουν στην περιοχή σε σχέση με τους κατοίκους, καθώς οι πρώτοι πολλές φορές προκαταβάλλονται αρνητικά σε κάθε τομέα της περιοχής, μη δίνοντας περιθώριο να εκτιμήσουν τα θετικά της στοιχεία.

«..και δυστυχώς οι κάτοικοι πιστεύουν ότι ό,τι περισσεύει από την υπόλοιπη πόλη πάνε και το πετάνε εκεί.»

¹⁹ Βλ. Εικόνα 8, σελ.52

Δήμος Θεσσαλονίκης

Εικόνα 18: Χάρτης που απεικονίζει χρήσεις γης για την Α, Β και Γ Δημ.Κοινότητα του Δήμου Θεσσαλονίκης (Πηγή:GIS Thessaloniki, 2020)

Πως αποτυπώνεται χωρικά η κοινωνική ανισότητα εντός των διαφορετικών περιοχών της Β' Δημοτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης? Ποιες είναι οι εντονότερες εστίες?

Οι χωροκοινωνικές ανισότητες εντός της περιοχής δεν είναι τόσο εξαιρετικά προφανείς όσο αυτές με το υπόλοιπο της πόλης, ωστόσο μία βόλτα με τα πόδια στις βασικότερες οδούς της περιοχής φανερώνει φαινόμενα εξευγενισμού της περιοχής α) με πολυτελείς επιχειρήσεις δίπλα από παραμελημένες εγκαταστάσεις/κατοικίες (περιοχή Φιξ- ξενοδοχείο Porto Palace, One Salonika-Μαντζάρου) αλλά και β) πολυτελείς κατοικίες και οχήματα δίπλα σε μισογκρεμισμένα κτίσματα, στην Πίψου-Μαντζάρου. Πέρα από αυτά, κατά καιρούς και σύμφωνα με τις συνεντεύξεις φιλοξενούνται νομαδικά σε άδεια οικόπεδα μειονότητες και ευπαθείς ομάδες, οι οποίες στη συνέχεια κινούνται σε διαφορετικά τμήματα της περιοχής (αλλά κυρίως στη Μαντζάρου και στην Εβραϊκή συνοικία). Ως δείγμα ακραίου κοινωνικού

διαχωρισμού, τόσο από το υπόλοιπο του ΠΣΘ όσο και από πιο «ήπιες» γειτονιές της Κοινότητας είναι η ύπαρξη παράτυπων δραστηριοτήτων στους δρόμους της, ιδιαίτερα τη νύχτα (πορνεία, διακίνηση ναρκωτικών, συμμορίες κλπ).

Σε ποιους παράγοντες οφείλεται το φαινόμενο?

Οι παράγοντες στους οποίους μπορεί να αποδοθεί το φαινόμενο είναι πολλοί, ωστόσο οι βασικότεροι περιλαμβάνουν τη διαιώνιση των φαινομένων εγκληματικότητας λόγω ελλιπούς αστυνόμευσης, κακής κατάστασης αστικού εξοπλισμού (φωτισμός), αποξένωσης των μειονοτήτων της περιοχής από τους Έλληνες ντόπιους, απελπισίας και έλλειψης κινήτρου για την ενεργή συμμετοχή των πολιτών, ύπαρξης μεγάλων εκτάσεων κενού/χωρίς χρήση χώρου στην περιοχή, που διευκολύνει τη διακριτικότητα στη διεκπεραίωση παράτυπων δραστηριοτήτων κάθε είδους, η έλλειψη δημοσίων χώρων αλλά και η απαξίωση της κατάστασης από την Πολιτεία. Πάνω από όλα ωστόσο, ο σημαντικότερος ίσως παράγοντας στον οποίο οφείλεται αυτή η απάθεια όλων για την περιοχή είναι η διαρκής διαιώνιση των προκαταλήψεων που χαρακτηρίζουν τη περιοχή, οι οποίοι «δαίμονοποιούν» την υφιστάμενη κατάσταση της έκτασης, συνεισφέροντας έτσι στον περαιτέρω κοινωνικό αποκλεισμό των κατοίκων της.

Ποιες λύσεις μπορούν να προταθούν μέσω βιβλιογραφίας, συμμετοχικής παρατήρησης, συνεντεύξεων και άλλων μορφών ποιοτικής έρευνας?

Έχοντας στο νου τις προτάσεις που δημιουργήθηκαν μέσω των απαντήσεων της διαδικασίας συνέντευξης, η ερευνητρια παραθέτει τις παρακάτω προτάσεις για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Κοινότητας:

-Πεζοδρόμηση μικρότερων δρόμων, δημιουργία οδών ήπιας κυκλοφορίας για να γίνει η γειτονιά πιο φιλική προς τους κατοίκους της

-Ολοκλήρωση των εργασιών του Μουσείου Ολοκαυτώματος και οποιουδήποτε άλλου έργου σε αναμονή, και προώθηση κατασκευής έργων που θα μπορούν να χρησιμοποιούνται από όλους.

-Δημιουργία πολιτισμικού κέντρου, κέντρου κοινότητας/γειτονιάς, και λοιπών καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, προκειμένου να δημιουργηθεί ένας χώρος συνάθροισης και δημιουργικής απασχόλησης κατοίκων όλων των ηλικιών, ένας τόπος στον οποίο θα μπορεί να δεθεί ουσιαστικά η κοινότητα, καταπολεμώντας την απομόνωση

-Σε παρόμοιο κλίμα, δημιουργία πάρκων/αστικού πρασίνου/παιδικών χαρών/γηπέδων, προκειμένου να γίνει η περιοχή και πιο φιλική προς οικογένειες

-Επανάχρηση ιστορικών κτιρίων της περιοχής σε καλή κατάσταση ως πολυχώροι πολιτισμού, καφέ, μπαρ ή ακόμα και δημιουργία σε αυτά κοινωνικών κατοικιών, ώστε να φιλοξενούν τις μειονότητες που προς το παρόν μένουν παράτυπα και σε κακές συνθήκες στην περιοχή

-Αναβάθμιση του αστικού εξοπλισμού της περιοχής, με ιδιαίτερα επείγον το ζήτημα του φωτισμού των δρόμων

-Μέριμνα για την προνοιακή στήριξη όλων των ευπαθών ομάδων της περιοχής, αποδοχή τους ως αναπόσπαστο κομμάτι της Κοινότητας και ενεργές προσπάθειες ενσωμάτωσής τους στον κοινωνικό ιστό της γειτονιάς

-Αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών της σε κάθε τομέα, με βασικότερο τη χωροθέτηση περισσότερων σχολείων στην περιοχή

-Αύξηση της αστυνόμευσης της περιοχής, προκειμένου να αποτρέπονται βιαιές και εγκληματικές συμπεριφορές

-Δημιουργία στρατηγικού σχεδίου αναζωογόνησης της περιοχής με μέριμνα για την αποκατάσταση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων της περιοχής, μέσω προγραμμάτων στέγασης τα οποία θα προωθούν τις μικτές χρήσεις γης και τον σχεδιασμό από κάτω προς τα πάνω, με τον πολίτη να λαμβάνει μέρος ενεργά στη διαδικασία.

-Αύξηση της εξουσίας που έχει η αυτοδιοίκηση της Κοινότητας, ώστε να μπορεί να εγκρίνει και να αναλαμβάνει γρηγορότερα σχέδια ανάπτυξης για τη γειτονιά.

Κλείνοντας, το μέγεθος των πληροφοριών που αντιστοιχούσαν σε αυτή την εργασία πρέπει να ειπωθεί πως ήταν αδύνατο να αποτυπωθεί ολόκληρο σε μία ανάλυση, καθώς η Κοινότητα διαθέτει εξαιρετικά πολλές ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες που αφορούν την ιστορία και τις δυνατότητές της, οι οποίες ακόμα περιμένουν να ανακαλυφθούν. Εξάλλου, οι κάτοικοί της το εκφράζουν καλύτερα:

«Είναι ένας ιστορικός τόπος, όμορφος, σκοτεινός και μυστήριος, αλλά ταυτόχρονα φωτεινός και ζωντανός. Δεν μπορώ να την αναλύσω πιο πολύ καθώς πιστεύω πως πρέπει να τη βιώσει κάποιος αυτήν την περιοχή για να καταλάβει τη διαφορετικότητα της αλλά και τις δυνατότητες της.»

Βιβλιογραφία

- 100 Resilient Cities, 2019. Resilient Thessaloniki: A strategy for 2030. Rockefeller Foundation, Thessaloniki.
- Abbott, A., 1997. Of Time and Space: The Contemporary Relevance of the Chicago School. Oxf. Univ. Press, Social Forces 75, 1149–1182.
- Athens Social Atlas, 2020. Το Έργο. Athens Soc. Atlas. URL <https://www.athenssocialatlas.gr/%cf%84%ce%bf-%ce%ad%cf%81%ce%b3%ce%bf/> (accessed 9.24.20).
- Atkinson, R., 2000. Combating Social Exclusion in Europe - The New Urban Policy Challenge. Urban Studies 37, 3–5.
- Babbie, E., 2011. Εισαγωγή στην Κοινωνική Έρευνα, 1st ed. Εκδόσεις Κριτική.
- Bettencourt, L., Dixon, J., Castro, P., 2019. Understanding How and Why Spatial Segregation Endures: A Systematic Review of Recent Research on Intergroup Relations at a Micro-Ecological Scale. Soc. Psychological Bull. 14.
- Blackburn, R.M., 2008. What is social inequality? Int. J. Sociol. Soc. Policy 28, 250–259. <https://doi.org/10.1108/01443330810890664>
- Bolt, G., Burgers, J., Van Kempen, R., 1998. ON THE SOCIAL SIGNIFICANCE OF SPATIAL LOCATION; SPATIAL SEGREGATION AND SOCIAL INCLUSION. Neth. J. Hous. Built Environ. 13.
- Castells, M., 1980. Πόλη και κοινωνία: ιδεολογία κοινωνιολογική θεωρία και σχεδιασμός. Νέα σύνορα Λιβάνης.

- Eurostat, 2020a. Living conditions in Europe - income distribution and income inequality - Statistics Explained (Online Publication), Statistics Explained. Eurostat.
- Eurostat, 2020b. Equivalised disposable income - Statistics Explained. Eurostat Gloss.
- Eurostat, 2020c. Quality of life Index [WWW Document]. Eurostat. URL https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/qol/index_en.html (accessed 9.21.20).
- Eurostat, 2019a. Income inequality in EU Member States [WWW Document]. Eurostat. URL <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20190718-1> (accessed 9.16.20).
- Eurostat, 2019b. Downward trend in the share of persons at risk of poverty or social exclusion in the EU (News release No. 158/2019). Eurostat.
- Eurostat, 2018a. Poverty Day 2019 - Eurostat (Data Visualisation-Presentation). Eurostat.
- Eurostat, 2018b. Living conditions in Europe (2018 edition) (Statistical Books). European Commission, EU.
- Fincher, R., Iveson, K., Leitner, H., Preston, V., 2014. Planning in the multicultural city: Celebrating diversity or reinforcing difference? *Progress in Planning* 92, 1–13.
- GIS Thessaloniki, 2020. Δήμος Θεσσαλονίκης - Χαρτογραφικό Portal [WWW Document]. URL https://gis.thessaloniki.gr/CityGuideThes/gis2014/index_el.html
- Harvey, D., 2008. The Right to the City. *NLR* 53.
- IOM, 2019. Hellenic Integration Support for Beneficiaries of International Protection (HELIOS) [WWW Document]. *Int. Organ. Migr.* URL <https://greece.iom.int/el/hellenic-integration-support-beneficiaries-international-protection-helios> (accessed 9.24.20).
- IOM, 2018. Temporary Shelter and Protection for the Most Vulnerable Migrants in Greece (FILOXENIA) [WWW Document]. *Int. Organ. Migr.* URL <https://greece.iom.int/el/temporary-shelter-and-protection-most-vulnerable-migrants-greece-filoxenia> (accessed 9.24.20).
- Kasra, M., Mohammad, O., Saad, R., Terzi, I., 2020. To Integrate or to Move On? A Case Study of Refugees in Towns Thessaloniki, Greece (Case Study). Tufts University, Feinstein International Center.
- Kerbo, H.R., 2003. Social stratification and inequality : class conflict in historical, comparative, and global perspective.
- Knox, P., Pinch, S., 2010. *Urban Social Geography: An introduction*, 6th ed. Routledge, New York.

- kzervas.gr, 2020. Στατιστικά στοιχεία Θεσσαλονίκης [WWW Document]. Κωνσταντίνος Ζέρβας Δήμαρχος Θεσσαλονίκης. URL <https://kzervas.gr/content.php?cat=43> (accessed 9.25.20).
- LABattoir Project, 2019. Poetry meets AR Workshop [WWW Document]. Labattoir. URL <https://www.labattoir.org/poetry-meets-ar.html> (accessed 9.27.20).
- Lefebvre, H., 1977. Δικαίωμα στην πόλη: Χώρος και πολιτική, Β' Έκδοση. ed. Εκδ. Κουκκίδα.
- Lefebvre, H., 1974. The Production of Space. Blackwell Publishing, Oxford.
- Lefebvre, H., 1968. The Right to the City, in: Writings on Cities. Blackwell Publishers.
- Maffini, A.L., Maraschin, C., 2018. Urban Segregation and Socio-Spatial Interactions: A Configurational Approach. Urban Sci. 2, 55. <https://doi.org/10.3390/urbansci2030055>
- Morales, A.J., Xiaowen, D., Yaneer, B.-Y., Pentland, A., 2019. Segregation and polarization in urban areas. R. Soc. Open Sci. 6.
- Pieters, J., 2016. Refugee crisis a top concern for Dutch people. NL Times.
- Ravallion, M., Datt, G., Walle, D., 1991. QUANTIFYING ABSOLUTE POVERTY IN THE DEVELOPING WORLD. Rev. Income Wealth 37, 345–361. <https://doi.org/10.1111/j.1475-4991.1991.tb00378.x>
- Roumet, C., Czischke, D., 2007. EXCHANGE - Tools for Social Housing Providers, Social Housing and Integration of Immigrants in the EU. CECODHAS -European Social Housing Observatory.
- Savage, M., Warde, A., 2005. ΑΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Timberlake, J.M., Ignatov, M.D., 2014. Residential Segregation. Oxf. Bibliogr., Sociology. <https://doi.org/10.1093/obo/9780199756384-0116>
- UNHCR, 2020a. Mediterranean Situation (Data Visualisation), Operational Portal. Refugee Situations. UNHCR.
- UNHCR, 2020b. UNHCR Greece Factsheet July 2020 (Factsheet). UNHCR.
- UNHCR, 2020c. Προς το ΕΣΤΙΑ II: Η Ύπατη Αρμοστεία χαιρετίζει τη δέσμευση της Ελλάδας για τη διασφάλιση της συνέχισης ενός εμβληματικού προγράμματος υποδοχής αιτούντων άσυλο - UNHCR Ελλάδα. UNHCR.
- Vandecasteele, I., Baranzelli, C., Siragusa, A., Aurambout, J.P., Alberti, V., Alonso Raposo, M., Attardo, C., Auteri, D., Barranco, R., Batista e Silva, F., Benczur, P., Bertoldi, P., Bono, F., Bussolari, I., Caldeira, S., Carlsson, J., Christidis, P., Christodoulou, A., Cluffo, B., Corrandò, S., Fioretti, C., Galassi, M.C., Galbusera, L.,

ce%b9%ce%ba%ce%ae-
%cf%80%ce%bf%ce%bb%ce%b9%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ae/%ce%bc%ce%b5%
cf%84%ce%b1%ce%bd%ce%ac%cf%83%cf%84%ce%b5%cf%82-
%cf%80%cf%81%cf%8c%cf%83%cf%86%cf%85%ce%b3%ce%b5%cf%82/%cf%80%cf%
%81%cf%8c%ce%b3%cf%81%ce%b1%ce%bc%ce%bc%ce%b1-
%cf%84%ce%b7%cf%82-%cf%8d%cf%80%ce%b1%cf%84%ce%b7%cf%82-
%ce%b1%cf%81%ce%bc%ce%bf%cf%83%cf%84%ce%b5%ce%af%ce%b1%cf%82-
%cf%84%ce%bf%cf%85-%ce%bf/ (accessed 9.24.20).

- Δήμος Θεσσαλονίκης, 2017b. Τμήμα Β' Δημοτικής Κοινότητας. Δήμος Θεσσαλονίκης. URL <https://thessaloniki.gr/%ce%b8%ce%ad%ce%bb%cf%89-%ce%b1%cf%80%cf%8c-%cf%84%ce%bf%ce%bd-%ce%b4%ce%ae%ce%bc%ce%bf/%ce%bf-%ce%b4%ce%ae%ce%bc%ce%bf%cf%82/%ce%b4%ce%b7%ce%bc%ce%bf%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ad%cf%82-%ce%ba%ce%bf%ce%b9%ce%bd%cf%8c%cf%84%ce%b7%cf%84%ce%b5%cf%82/%cf%84%ce%bc%ce%ae%ce%bc%ce%b1-%ce%b2%ce%84-%ce%b4%ce%b7%ce%bc%ce%bf%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ae%cf%82-%ce%ba%ce%bf%ce%b9%ce%bd%cf%8c%cf%84%ce%b7%cf%84%ce%b1%cf%82/> (accessed 9.26.20).
- ΔΗΜΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ, 2015. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ 2014-2019.
- Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας και Δημόσιας Υγείας, 2020. Οδηγός Κοινωνικών Υπηρεσιών Δήμου Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη.
- Δ/ση Επιχειρησιακού Προγραμματισμού, Συστημάτων, Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών, Τ.Ε.Σ.& Π.Α.Π., 2014. Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Θεσσαλονίκης 2014-2019.
- ΕΚΚΕ, 2020. ΕΚΚΕ.GR – Χαιρετισμός Προέδρου [WWW Document]. ΕΚΚΕ- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών. URL <https://www.ekke.gr/centre/chairretismos> (accessed 9.23.20).
- ΕΛΣΤΑΤ, 2011. Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων. Δήμοι (Πίνακας Νο. Β12), Απογραφή Πληθυσμού 2011. ΕΛΣΤΑΤ, Greece.
- Επιτροπή Πολιτισμού και Εκπαίδευσης της Β' Κοινότητας, 2020. Β' Δημοτική Κοινότητα #μαθαίνω_την_γειτονιά_μου - Facebook.
- Κατή, Κ., 2018. Ζητήματα Χωροθέτησης Υποδομών Πρόνοιας και Περιοχών Φιλοξενίας Προσφυγικών Πληθυσμών: Η Περίπτωση της Θεσσαλονίκης (Διπλωματική Εργασία). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη.
- Κοφινά, Σ., 2015. Το δικαίωμα στην πόλη: μια εναλλακτική προσέγγιση ζητημάτων κοινωνικής πολιτικής σ ε τοπικό επίπεδο: το παράδειγμα της Αγίας Βαρβάρας

(Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Κόρινθος.

- Τσιγγανάς, Θ., 2010. Δενδροπόταμος, ένα γκέτο πλάι στη Θεσσαλονίκη. Kathimerini.gr.
- Τσίμπος, Κ., Τραγάκη, Α., Lorilla, R.S., Κεφαλάς, Γ., 2017. Ανάθεση Εργασίας για την Εξειδίκευση του Κοινωνικού Προφίλ του Δήμου Παύλου Μελά και Διασύνδεσή του με τη Χωρική Κλίμακα (Τελική Έκθεση και Στατιστικά Μοντέλα). Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.
- ΥΠΕΚΑ, 2012. Σχέδιο Νόμου του Νέου ΡΣΘ.
- ΥΠ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., Δ.Ο.Θ., 1993. Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Τριανδρίας.
- ΥΠ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., Δ.Ο.Θ., 1987. Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Θεσσαλονίκης.
- Φουντουλίδου, Ε., 2019. Θεσσαλονίκη: Μια -βιωματική- αναδρομή στα Ξυλάδικα από το 1970 μέχρι σήμερα. Parallaxi Mag.

Παράρτημα

Οδηγός Συνέντευξης

1. Όνομα, ηλικία, επάγγελμα, οδός
2. Ποια είναι ακριβώς η σχέση σας με τη Β' Δημοτική Κοινότητα (εργασία, κατοικία, έρευνα, ενδιαμέσο σημείο μετακίνησης κλπ.) πόσα χρόνια βρίσκεστε σε ενεργή αλληλεπίδραση με αυτή? Ποια μέρη της σας είναι περισσότερο οικεία? (οδοί, περιοχές)
3. Μιλήστε μας όσο πιο αναλυτικά μπορείτε για την δική σας εμπειρία από την περιοχή από παλιά μέχρι σήμερα
4. Μιλήστε μας όσο πιο αναλυτικά μπορείτε για την εξέλιξη της περιοχής από παλιά ως σήμερα
5. Μιλήστε μας όσο πιο αναλυτικά μπορείτε για το σύνολο των σχέσεων που έχετε αναπτύξει στην περιοχή από παλιά μέχρι σήμερα
6. Πως θα χαρακτηρίζατε την Β' Δημοτική Κοινότητα σε σχέση με το υπόλοιπο ΠΣΘ? Μιλήστε μας όσο αναλυτικά γίνεται για αυτούς τους χαρακτηρισμούς. Τι επίθετα θα επιλέγατε για να χαρακτηρίσετε την περιοχή?
7. Ποια είναι η περιοχή που προτιμάτε περισσότερο στην Κοινότητα? Ποια είναι αυτή που προτιμάτε λιγότερο? Θα λέγατε ότι υπάρχουν περιοχές της γειτονιάς όπου νιώθετε ανασφαλείς?
8. Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι μεγαλύτερες δυνατότητες για την περιοχή, και ποια τα μεγαλύτερα προβλήματά της?
9. Σε ποιο κομμάτι της κοινότητας θα λέγατε ότι εντοπίζονται οι πιο εύποροι πληθυσμοί της? (οδοί) Σε ποιο κομμάτι της κοινότητας θα λέγατε ότι εντοπίζονται οι λιγότερο εύποροι πληθυσμοί της? (οδοί)

10. Πιστεύετε ότι παρατηρούνται φαινόμενα εντατικών ή μη αναπλάσεων στην περιοχή? Αν ναι, που βρίσκονται οι μεγαλύτερες αντιθέσεις μεταξύ νέων/παλαιών κτισμάτων, και ποια είναι η προσωπική σας άποψη για αυτές?
11. Τι προτάσεις θα μπορούσατε να δώσετε για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των κατοίκων της κοινότητας?

Απαντήσεις-Απομαγνητοφωνήσεις συνεντεύξεων

Συνεντεύξεις μέσω τηλεφώνου- Απομαγνητοφώνηση

1) Ν.Κ.

ΚΚ: Πες μου αρχικά όνομα, ηλικία, επάγγελμα και περίπου που μένεις.

ΝΚ: Ονομάζομαι Ν.Κ., είμαι 55 χρονών, μένω Παλαιού Σταθμού 36 και το επάγγελμα μου είναι μηχανήματα εμφιάλωσης και συσκευασίας.

ΚΚ: Τέλεια, τέλεια. Είχατε και πάρα πολύ δουλειά τώρα φαντάζομαι.

ΝΚ: Ναι, ναι είχαμε. Να 'ναι καλά ο κορωνοϊός τι να κάνω... Ο καθένας με τον πόνο του, τι να πω!

ΚΚ: Ποια είναι ακριβώς η σχέση σου με τη Β' Δημοτική Κοινότητα; Και πόσα χρόνια βρίσκεσαι σε ενεργή αλληλεπίδραση με αυτή; Και ποια μέρη της σου είναι περισσότερο οικεία; Εδώ θέλω να μου πεις οδούς, περιοχές, τέτοια πράγματα.

ΝΚ: Οκ., οκ. Είμαι εκλεγμένη στη Β' Δημοτική Κοινότητα σαν διαμερισματικός σύμβουλος, έχω εκλεγεί με τις εκλογές με τον κύριο Ζέρβα. Είμαι, όμως, πάνω από 7 χρόνια ενεργή πολίτης, ήμουν και πριν ενεργή με τον Μπουτάρη, στο σχήμα του Μπουτάρη και γενικά είμαι εθελόντρια στην περιοχή. Οι περιοχές που μ' ενδιαφέρουν και ξέρω πάρα πολύ καλά είναι τα Σφαγεία, η Κωλέττη, τα Ξυλάδικα, τα λεγόμενα κλπ και ένα μέρος της Ξηροκρήνης και της Παναγιάς Φανερωμένης που ανήκει στη Β' Δημοτική Κοινότητα, αλλά πιο πολύ εγώ εξειδικεύομαι από τα δικαστήρια και μετά δηλαδή στην Αναγεννήσεως, στη Βίλλα Πετρίδη, τα Σφαγεία αυτό το κομμάτι. Αυτά από αυτά.

ΚΚ: Μου είπες για τα Ξυλάδικα, πού είναι ακριβώς αυτά; Γιατί δεν τα γνωρίζω.

ΝΚ: Τα Ξυλάδικα ξέρεις που είναι, ποιο κομμάτι λέγεται Ξυλάδικα; Η Σαπφούς και η Μαντζάρου.

Εκείνα λεγόταν Ξυλάδικα, εκεί ήταν τα παλιά ξυλάδικα της πόλης και ονομάζεται ακόμα η περιοχή «Ξυλάδικα».

ΚΚ: ΟΚ, οκ, τέλεια. Δεν το ήξερα αυτό, πρώτη φορά το ακούω.

ΝΚ: Ναι, δεν το άκουσες αυτό ξανά, αλήθεια; Πώς και έτυχε; Εκείνο το κομμάτι Σαπφούς -

Μαντζάρου ήταν όλα τα παλιά ξυλάδικα και οι μεταφορικές και η περιοχή λέγεται Ξυλάδικα.

Λεγόταν τουλάχιστον, ναι.

ΚΚ: Ωραία. Λοιπόν, μίλησε μου όσο πιο αναλυτικά μπορείς και θέλεις για τη δική σου εμπειρία από την περιοχή ξεκινώντας από παλιά, από όσο παλιά ξέρεις ή θυμάσαι ή έχεις ζήσει, μέχρι σήμερα.

ΝΚ: Λοιπόν, εγώ την περιοχή τη γνωρίζω μέσα από τα μάτια του άντρα μου. Πριν από 30 χρόνια την αντίκρισα πρώτη φορά. Ήταν μία περιοχή όπου ήτανε πάρα πολύ δύσκολη από τότε με τα πορνεία, αλλά και με πολύ μεγάλη επαγγελματική απασχόληση στην περιοχή. Στην πορεία η περιοχή άλλαξε πάρα πολύ, δηλαδή άλλαξε με την καλύτερη έννοια για μένα. Τροποποιήθηκαν οι καταστάσεις, φύγανε οι επαγγελματίες που ήταν εκεί και έχουν έρθει κόσμος που μένει πια μόνιμα. Αλλάξανε κάποια πράγματα, η αλήθεια είναι όμως ότι ήρθαν αρκετοί πρόσφυγες και αρκετά άλλα πράγματα που έφερε η πόλη εκεί, με αποτέλεσμα να ανακατευτεί λίγο η τράπουλα της περιοχής όχι πάντα για κακό σκοπό, αλλά πιο πολύ από το κυβερνητικό και από το δημοτικό δεν αναπτύσσεται η περιοχή. Όχι από την ίδια την περιοχή. Η περιοχή είναι πάρα πολύ ζωντανή, έχει πάρα πολλά πράγματα να

κάνεις, έχει πάρα πολλούς ανθρώπους που ενδιαφέρονται για αυτό το κομμάτι της πόλης, αλλά για κάποιο λόγο κωλυσιεργεί από «ψηλά» η κατάσταση.

ΚΚ: Ναι, ναι καταλαβαίνω. Ωραία, μου είπες και για την εξέλιξη της περιοχής με κάλυψες για την επόμενη ερώτηση

ΝΚ: Ναι, ναι.

ΚΚ: Για πες μου για το σύνολο των σχέσεων που έχεις αναπτύξει στην περιοχή από τη στιγμή που τη γνώρισες μέχρι σήμερα.

ΝΚ: Έχω πάρα πολύ καλές σχέσεις με την περιοχή, έχω αναπτύξει σχέσεις με τους κατοίκους, με τους επαγγελματίες αρκετά, ακόμα και με πολλά κορίτσια που είναι εκδιδόμενα στην περιοχή, όπου και αυτό είναι ένα κομμάτι της περιοχής, το οποίο δεν μπορούμε να το κρύψουμε, δεν κρύβεται και δεν υπάρχει λόγος να κρυφτεί. Είναι σε όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες αυτό. Οι σχέσεις μου είναι πάρα πολύ καλές και με βοήθησαν στο να μάθω πάρα πολύ και να εντρυφήσω την περιοχή από «μέσα», περισσότερο από το κανονικό.

ΚΚ: Ναι, τέλεια. Λοιπόν, πώς θα χαρακτήριζες τη Β' Δημοτική Κοινότητα συγκρίνοντας τη, σε σχέση με το υπόλοιπο πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης;

ΝΚ: Να εδώ είναι το μεγάλο - πώς το λένε - το μεγάλο «αγκάθι». Η Β' Δημοτική Κοινότητα επειδή είναι πολυπολιτισμική, έχει πάρα πολύ κόσμος από διάφορες εθνότητες. Έχει φυσικά και ανθρώπους που δουλεύουν πάρα πολλές ώρες και ανθρώπους που είχαν περιουσία από παλιά κλπ. Θα τη θεωρήσω «πίσω» από τον υπόλοιπο κόσμο. Δεν αναπτύχθηκε όπως πρέπει, δεν την προσέχουν όπως πρέπει. Για να φανταστείς είναι μία περιοχή τεράστια και έχει μόνο δύο παιδικές χαρές, οπότε αυτό τα λέει όλα νομίζω για τη περιοχή. Όπως επίσης ότι δεν γνωρίζουν οι περισσότεροι που βρίσκονται σε πιο υψηλόβαθμες θέσεις τι στεγάζει αυτή η περιοχή, πόση ανάπτυξη έχει· αν έχει βιοτεχνίες, αν δεν έχει, αν έχει κόσμο που μένει ή όχι. Δηλαδή, είναι σχετικά αδιάφορη η πολιτεία πάνω στη Β' Κοινότητα. Και δυστυχώς οι κάτοικοι πιστεύουν ότι ό,τι περισσεύει από την υπόλοιπη πόλη πάνε και το πετάνε εκεί. Και θα έλεγα με την ενασχόληση μου δεν είναι ψέματα. Είναι αλήθεια, πραγματικά ό,τι περισσεύει από την υπόλοιπη πόλη πάνε και το πετάνε εκεί, οπότε οι κάτοικοι είναι σε ημίμαγρια κατάσταση τα τελευταία χρόνια. Ναι, αυτή είναι η αλήθεια. Άγρια κατάσταση.

ΚΚ: Τι επίθετα θα επέλεγες για να χαρακτηρίσεις την περιοχή;

ΝΚ: Χμ, τι επίθετα. Υποβαθμισμένη, παραμελημένη, «πονεμένη»... Αυτά θα έβαζα νομίζω. Αυτά μου έρχονται όταν σκέφτομαι την περιοχή.

ΚΚ: Ποια είναι η περιοχή που προτιμάς περισσότερο εσύ στην κοινότητα, ποια είναι η αγαπημένη σου, ας πούμε, περιοχή; Και ποια είναι αυτή που προτιμάς λιγότερο, ποια είναι η λιγότερο αγαπημένη σου. Και αν θα έλεγες ότι υπάρχουν περιοχές της κοινότητας που νιώθεις ανασφαλής, ας πούμε.

ΝΚ: Λοιπόν, κοίταξε θα ξεκινήσω λίγο από το ανάποδο. Την πιο παραμελημένη και την πιο επικίνδυνη για μένα, που σαν γυναίκα παρόλο της δύναμης που έχω αποκτήσεις εκεί, φοβάμαι να την περάσω είναι η Μοναστηρίου. Είναι η Μοναστηρίου, το κομμάτι όπου έχουν ανοίξει διάφοροι πακιστανοί μαγαζιά και μαζεύονται όλοι αυτοί απ' έξω και δημιουργούν θέμα. Δηλαδή όντως υπάρχει θέμα. Για αυτό έχει και μόνιμα την αστυνομία, αλλά και πάλι φοβάσαι να περάσεις.

ΚΚ: Ποια περιοχή ακριβώς στη Μοναστηρίου είναι αυτή; (7:50)

ΝΚ: Είναι στη Μοναστηρίου το κομμάτι από τους Άγιους Πάντες, μέχρι θα έλεγα πριν τον Βαρδάρη.

ΚΚ: Ωραία.

ΝΚ: Περιοχή που είναι κάπως λίγο διαφορετική είναι η Γιαννιτσών, αλλά για μένα μου αρέσει πάρα πολύ η Γιαννιτσών επειδή είναι ένας δρόμος γεμάτος ζωή. Έχει άλλη ζωή το πρωί, άλλη το μεσημέρι, άλλη το βράδυ. Και είναι κάτι που εμένα προσωπικά με ιντριγκάρει αυτό το πράγμα. Γιατί το πρωί θα δεις όλους τους επαγγελματίες κλπ., το μεσημέρι αρχίζει να αλλάζει το σκηνικό της περιοχής. Και το βράδυ πια καλύπτεται από την παράνομη κατάσταση της εμπορίας σαρκός και αλλάζει τελείως το σκηνικό. Είναι λίγο άσχημο γιατί ό,τι ώρα και να περάσεις οι άντρες σε κοιτάνε λίγο διαφορετικά εκεί, αλλά εντάξει είναι κάτι που σιγά-σιγά φθίνει μπορώ να πω, δεν είναι τόσο τρομακτικό όσο

ήτανε. Η αγαπημένη μου, αγαπημένη περιοχή από εκεί είναι το κομμάτι από τα Δικαστήρια· ο Παλιός Σταθμός μέχρι την Κωλέττη που είναι ένας δρόμος για μένα που είναι μαγεία. Είναι πάρα πολύ ωραίος δρόμος για να τον περπατάω και να το ευχαριστιέμαι, ας πούμε αυτό.

ΚΚ: Τι έχει εκεί ακριβώς;

ΝΚ: Έχει τη Βίλλα Πετρίδη που μου αρέσει πάρα πολύ, με ευχαριστεί που τη βλέπω. Είναι ο Παλιός Σταθμός με το κτίριο το παλιό, το οποίο το είχανε κάνει μεταφορά και είναι ένα πανέμορφο κομμάτι. Είναι τα τρένα που έχουν την ιστορία με τους Εβραίους και όλη αυτή τη μαγεία που έζησε κάποτε η περιοχή. Παλιά αρχοντικά, όπου δίνουν μία άλλη «ώθηση» αυτά. Παλιά καταστήματα που είναι κλειστά τώρα, αλλά είχανε μία μεγάλη ιστορία από πίσω. Αυτό μ' εντριγκάρει, μ' αρέσει.

ΚΚ: Ωραία. Ποιες πιστεύεις ότι είναι οι μεγαλύτερες δυνατότητες για την περιοχή και ποια τα μεγαλύτερα προβλήματα της;

ΝΚ: Αυτή τη στιγμή δυστυχώς είναι το ότι δεν πιστεύουν οι κάτοικοι ότι κάποιος μπορεί να τους βοηθήσει. Αυτό είναι πάρα πολύ άσχημο που το βιώνουμε εκεί και σαν εκλεγμένη το βιώνω πολύ πιο έντονα. Έχουμε τον κόσμο να λέει «ότι έχουμε παραμεληθεί». Και δεν θα σου κρύψω ότι υπάρχουν, ακόμη, σχολεία πχ στην Παναγία Φανερωμένη, όπως και ένα στην Κωλέττη, όπου και ακόμη και σήμερα που μιλάμε που είναι Ιούλιος του 2020, δεν έχουν φωτισμό απ' έξω αυτά τα σχολεία. Οπότε είναι επικίνδυνο στο να περάσεις, ακόμη και τώρα. Δεν μπορούν να πάνε να παίξουν τα παιδάκια, δεν μπορεί να κυκλοφορήσει κανείς γιατί υπάρχουν παράνομες καταστάσεις εκεί. Δυστυχώς, έχουμε πολύ παρανομία στην περιοχή. Αυτό είναι το δύσκολο κομμάτι της περιοχής, η παρανομία της. Η παρανομία σε όλες τις μορφές· είτε πρόκειται για «πουλάω τσιγάρα», είτε πουλάω εμπόριο σαρκός, είτε πουλάω ναρκωτικά, τα πάντα. Αυτό είναι το δύσκολο κομμάτι της περιοχής. Το καλό κομμάτι είναι ότι οι κάτοικοι είναι όλοι παλιοί, μόνιμοι που αγαπούν την περιοχή τους. Δηλαδή, θα θέλανε να δουν μεγάλη εξέλιξη, είναι πρόθυμοι να βοηθήσουν σε αυτή την εξέλιξη. Απλώς είναι πολύ απογοητευμένοι γιατί πέρασαν όλες οι διοικήσεις του Δήμου, του κράτους κλπ. και όλες προσπερνάνε απλώς, «χαϊδεύοντας τα αυτιά». Βοηθάω καθόλου; Στα λέω ξέρεις πάρα πολύ, στα ίσα.

ΚΚ: Ναι, ναι πάρα πολύ. Για αυτό σε πήρα τηλέφωνο.

ΝΚ: Και δεν έχω πρόβλημα κιάλας να ξέρεις, άμα, δηλαδή, θέλεις να βάλεις το όνομα μου και τέτοια, μην κολλάς σε τέτοιες λεπτομέρειες.

ΚΚ: Λοιπόν, σε ποιο κομμάτι της κοινότητας θα έλεγες ότι εντοπίζονται οι πιο εύποροι πληθυσμοί της περιοχής και σε ποιο κομμάτι της κοινότητας θα έλεγες ότι εντοπίζονται οι λιγότερο εύποροι;

ΝΚ: Λοιπόν, εύποροι πληθυσμοί θα έλεγα ότι είναι στο κομμάτι των Ξυλάδικων, των πρώην Ξυλάδικων, δηλαδή σε εκείνη της περιοχή. Επίσης, εύποροι αρκετά άνθρωποι βρίσκονται και στην Παναγία Φανερωμένη. Λιγότερο εύποροι θα έλεγα την Ξηροκρήνη, την ίδια την Ξηροκρήνη και της οδού Γιαννιτών και το κομμάτι που είναι μέσα στην Αισώπου. Που ανήκει σε εμάς. Θα έλεγα που βρίσκεται εκεί που είναι οι κινέζοι και είναι λίγο πιο πεσμένα τα πράγματα. Αυτό.

ΚΚ: Στα Ξυλάδικα τι πληθυσμός κατοικεί εκεί πέρα;

ΝΚ: Εκεί είναι το καινούριο το κομμάτι, θυμάσαι εκεί που σου έδειχνα στη Μαντζάρου τις καινούριες οικοδομές κλπ. και πίσω από εμάς κλπ.; Που αγόρασαν όλοι μεγάλα σπίτια και είναι πιο εύπορες καταστάσεις με τα πάρκινγκ τους κλπ.; Είναι όντως πιο εύπορη κατάσταση εκεί, γι' αυτό στο είπα έτσι. Αλλά και η Παναγία Φανερωμένη, επειδή έχει παλιούς κατοίκους, έχει πολλούς εύπορους και πολλά ονόματα της Θεσσαλονίκης βγήκαν από εκεί. Ναι, ναι ξεκίνησαν από εκεί και μετά φύγαν ας πούμε· αυτοί δεν μένουν πια εκεί, έχουν φύγει, αλλά δεν παύει να είναι πολλά οικοδομήματα δικά τους εκεί, ας πούμε. Η Ξηροκρήνη έμεινε λίγο πιο πίσω, έχει μείνει πιο φτωχομάνα, ας πούμε, σε αυτήν την έννοια.

ΚΚ: Πού υπάρχει μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού που μένει, σε ποιες περιοχές, δηλαδή, πιστεύεις ότι μένει ο μεγαλύτερος πληθυσμός της περιοχής; Ποιες γειτονιές είναι άδειες;

ΝΚ: Λοιπόν, ο μεγαλύτερος πληθυσμός παρατηρείται στην Ξηροκρήνη και ο λιγότερος στα Ξυλάδικα. Δηλαδή, «καθαρά» συμβαίνει το παραπάνω.

ΚΚ: Και περιοχές που είναι τελείως κενές;

ΝΚ: Τελείως κενές είναι κάτω από το κομμάτι του σταθμού, προς τα Σφαγεία. Το κομμάτι εκείνο που είναι οι οίκοι ανοχής, το ΜΕΤ, μέχρι τα Σφαγεία. Εκεί έχει δυο-τρεις οικοδομές θα έλεγα που μένουν κάτοικοι. Όχι, εντάξει, είναι το Media Markt που έχει επτά οικοδομές καινούριες, αλλά είναι αραιοκατοικημένο.

ΚΚ: Αυτά κάποια τα ξέρω, απλά θέλω λίγο να τα διπλο-τσεκάρω, καταλαβαίνεις. Λοιπόν, θα έλεγες ότι παρατηρούνται φαινόμενα εντατικών ημι-αναπλάσεων στην περιοχή; Και αν ναι, πού θεωρείς ότι υπάρχουν οι μεγαλύτερες αντιθέσεις μεταξύ παλαιών και νεότερων κτισμάτων και ποια είναι η προσωπική σου άποψη για αυτά; Δηλαδή, συμφωνείς με δραστικές αναπλάσεις στην περιοχή ή όχι;

ΝΚ: Ναι συμφωνώ, θα ήθελα να γίνουν αναπλάσεις στην περιοχή. Η περιοχή έχει μείνει πολύ παλιά, δηλαδή ακόμη και τα παλιά τα κτίρια κάνουμε εμείς αιτήσεις από τον δήμο για να πέσουν. Ακόμη, και αυτά που είναι έτοιμα να καταρρεύσουν, πρέπει να γίνουν αιτήσεις για να φύγουν. Γιατί δεν υπάρχουν πια πολλοί ιδιοκτήτες ή ήταν 10 - 15 ιδιοκτήτες και δεν τα βρίσκουν, με αποτέλεσμα να μη φεύγουν εύκολα τα παλιά τα κτίρια. Μας έχουν τάξει πολλές αναπλάσεις στην περιοχή. Δηλαδή περιμένουμε από το σχολείο που είναι να γίνει το «απλό», μέχρι το ιδιωτικό σχολείο. Το μουσείο του Ολοκαυτώματος, επίσης. Αυτά, δηλαδή, θα αλλάξουν την περιοχή και θα την κάνουν πολύ πιο όμορφη από ότι είναι τώρα. Γιατί το πρόβλημα της περιοχής είναι ότι έχει πολλά, μα πολλά εγκαταλελειμμένα κτίρια. Αυτό είναι το πολύ μεγάλο της πρόβλημα.

ΚΚ: Ναι, ισχύει.

ΝΚ: Και έχουμε ανάγκη από αναπλάσεις στην περιοχή, εννοείται. Από την πιο απλή, ένα απλό παρκάκι, μέχρι μια καινούρια, ένα «ξεκαθάρισμα», ας πούμε, των παλιών αποθηκών της Αγροτικής - νων Πειραιώς - που είναι μετά το Media Markt. Είναι μία τεράστια έκταση, ας πούμε, η οποία μέσα έχει ό,τι μπορείς να φανταστείς από κακοποιά στοιχεία, γιατί είναι ένα τεράστιο κτίριο που δεν το ρίχνουνε. Οπότε, είναι επικίνδυνο.

ΚΚ: Αναπλάσεις όμως τώρα δεν γίνονται αυτόν τον καιρό, σωστά;

ΝΚ: Αυτήν τη στιγμή... Όχι, είπαν να ξεκινήσουν 2 ή 3 αναπλάσεις, αλλά αυτή τη στιγμή δεν έχουμε τίποτα. Είμαστε μόνο στα λόγια. Ναι, στα λόγια.

ΚΚ: Και η τελευταία ερώτηση. Πες μου τι προτάσεις θα μπορούσες να δώσεις, ώστε να βελτιώσεις την ποιότητα ζωής όλων των κατοίκων της κοινότητας; Δηλαδή, ανεξαρτήτως εισοδήματος ή στιδήποτε. Ποιες θα ήταν οι προτάσεις σου, ας πούμε.

ΝΚ: Ποιες θα ήταν οι προτάσεις μου... Εμένα θα μου άρεσέ να γίνουν 2 -3 δρόμοι της περιοχής κομβικοί, ήπιας κυκλοφορίας ή ακόμα και πεζόδρομοι.

ΚΚ: Όπως;

ΝΚ: Ας πούμε στην οδό που βρίσκεται το πάρκο της Μελβούρνης, δεν θυμάμαι ακριβώς εκείνο το κομμάτι πως λέγεται, στην Αναγεννήσεως κάθετο, ένας λοξός δρόμος από τη Γιαννιτσών. Όπου εκεί έχει πάρα πολλούς κατοίκους, πολλά παιδάκια που παίζουν κλπ. Και δεν υπάρχει μία παιδική χαρά. Όπου θα μπορούσε να γίνει κάτι εκεί, στο πάρκο Μελβούρνης. Όπως επίσης και ο δρόμος θα μπορούσε να γίνει πεζόδρομος, ώστε να μπορέσουν να ανοίξουν και άλλα μαγαζάκια. Γιατί όπου ανοίγει μαγαζί, σημαίνει ταυτόχρονα την κίνηση του ανθρώπου προς τα εκεί. Εκεί θα σταματήσει, εκεί θα παίξει το παιδί του, στιδήποτε. Ένας άλλος δρόμος που θα μου άρεσέ πάρα πολύ να γίνει ήπιας κυκλοφορίας και να είναι διαφορετικός είναι η οδός Πίψου, όπου είναι ο παλιός καλντεριμόδρομος, όπως ήταν στην εποχή του 1920. Που θα μπορούσε να γίνει ένας πάρα πολύ ωραίος πεζόδρομος με καφετέριες, με στιδήποτε που θα μπορούσε ο κόσμος να κάτσει, να απολαύσει και να εκτιμήσει την περιοχή. Και ένας κόμη δρόμος που σκέφτομαι ότι θα μπορούσε να γίνει ιστορικός είναι εκεί που είναι το σχολείο, το Κόκκινο, στην Καζαντζή, στη Νικολάου Καζαντζή. Είναι μετά την Κωλέττη ο δρόμος. Όπου, επειδή είναι το σχολείο από κάτω. Και το σχολείο αυτό είναι αρκετά παραμελημένο και έχει αθροιστικά πάνω από 100 παιδιά εκεί μέσα, σε ένα πολυπολιτισμικό κλίμα. Με πολύ όρεξη και πολύ μεράκι. Και είναι πάρα πολύ ωραίο να βλέπεις όλες τις εθνικότητες να μιλάνε ελληνικά. Θα μπορούσε να γίνει ένας πολύ ωραίος πεζόδρομος, επίσης, εκεί ή ένας ήπιας

κυκλοφορίας δρόμος. Με ίσως κάποια παιδική χαρά κλπ., ούτως ώστε να προσεγγίσει και να μαζέψει τον κόσμο περισσότερο στην περιοχή.

ΚΚ: Κάποια άλλη πρόταση;

ΝΚ: Επίσης, εντάξει, να ολοκληρωθεί - τέλος πάντων - και το Μουσείο Ολοκαυτώματος. Ίσως πρέπει να το πούμε μερικές φορές, μήπως και γίνει. Δεν ξέρω τι παίζει με αυτό. Επίσης, κάτι που λείπει πάρα πολύ από την περιοχή είναι ένα πολιτισμικό κέντρο που είναι πολύ σημαντικό για την περιοχή η ύπαρξη ενός τέτοιου κέντρου. Είμαστε μία περιοχή, αυτό θα ήθελα να το σημειώσεις, που έχει πάρα πολλά νεαρά παιδιά, με καλλιτεχνικές ανησυχίες διάφορων μορφών. Από χορό, ζωγραφική, από τραγούδι, από τα πάντα. Και δεν έχουμε κάπου να τα στεγάσουμε αυτά τα παιδιά, ούτως ώστε να αναδείξουμε το δυναμικό της περιοχής μας και μόνο. Εγώ νομίζω ότι η περιοχή μας θα μπορούσε να γίνει άνετα ένα πολύ ωραίο Γκάζι.

ΚΚ: Ναι, γιατί όχι;

ΝΚ: Ναι, θα μπορούσε. Και έχουμε τόσο δυναμικό εκεί. Δηλαδή, εγώ τώρα που τους ανακαλύπτω έναν - έναν έχει τόσο πολύ κόσμο εκεί που θα μπορούσε άνετα να εκφράσει την καλλιτεχνική του δυναμική. Απλώς, δεν έχουν κάπου να πάνε. Η κρίση τόσα χρόνια μας κρατούσε πίσω. Ήρθε και τώρα ο κορωνοϊός, μας αποδεκάτισε. Αλλά είναι μεγάλη, πράγματι, η ανάγκη της περιοχής για ένα πολιτιστικό κέντρο. Άμεσα. Χθες, που λέω και εγώ, όχι τώρα. Το οποίο δεν βρίσκεται καν στα σκαριά, δεν είναι στην ατζέντα των σχεδίων τους, δεν έχει ειπωθεί ποτέ...

ΚΚ: Α, μάλιστα.

ΝΚ: Ναι, ναι. Γιατί είναι η μόνη κοινότητα στη Θεσσαλονίκη που δεν έχει πολιτιστικό κέντρο. Δεν υπάρχει ένας χώρος να μαζευτεί ο κόσμος να παρακολουθήσει κάτι καλλιτεχνικό, κάτι να γίνει. Υπάρχει ένα γραφείο, το οποίο ανοίγει όποτε θέλει να ανοίξει, έχουν κάποιοι κλειδιά με πρόσβαση σε αυτό. Ωστόσο, τα πράγματα δεν λειτουργούν επαρκώς έτσι. Το μόνο γεγονός που μπορεί να πραγματοποιηθεί σε αυτό τον χώρο, το γραφείο είναι ομιλίες που με τις ομιλίες έχει χορτάσει ο κόσμος... Ο κόσμος θέλει δράσεις. Και εγώ η ίδια αν μου ζητήσουν να πάω σε ομιλία δεν θα πάω. Σε κάποια δράση, όμως, θέλω να πάω. Κουραστήκαμε πια. Και επίσης οι κάτοικοι είναι πάρα πολύ κουρασμένοι, στην κυριολεξία κουρασμένοι με την απραξία των ιθυνόντων που δεν κάνουν κάτι για αυτήν την περιοχή, για να την ομορφύνουν. Και δεν κρατούν τον κόσμο της, φυσικά. Γιατί ο άλλος τι θα κάνει όταν το παιδί του πάει πρώτη δημοτικού ή έκτη δημοτικού; Θα φύγει από την περιοχή, θα πάει να μείνει κάπου αλλού για να δώσει τα καλύτερα στο παιδί του. Έτσι είναι και η εξέλιξη, η φυσική εξέλιξη του ανθρώπου.

ΚΚ: Ναι εννοείται, έχεις δίκιο. Εντάξει αυτή ήταν η συνέντευξη. Ωραία, εσύ μπορείς να μου πεις πράγματα.

ΝΚ: Ναι, ρώτα με ό,τι θες. Για ό,τι θες με παίρνεις τηλέφωνο. Μακάρι να μπορούσαμε να κάνουμε και κάτι άλλο, τι να πω... Δεν σου λένε ευχαριστώ με την προσφορά, τίποτα. Και είναι πολύ ψυχοφθόρο, δηλαδή εγώ δεν ξέρω αν μπορείς να με καταλάβεις είμαι τόσο κουρασμένη ψυχολογικά και έχω φορτιστεί πάρα πολύ, ενώ δεν υπάρχει λόγος. Για ποιους; Γιατί;

ΚΚ: Καταλαβαίνω τι εννοείς γιατί αυτή η περίοδος της καραντίνας που δεν ξέραμε που πάνε τα τέσσερα...

ΝΚ: Μα, συνεχίζουν. Συνεχίζουν να μην ξέρουν που πάνε τα τέσσερα. Δεν μπορούν να σου λένε ότι δεν μπορεί να γίνει συγκέντρωση, δεν μπορεί να γίνει μία εκδήλωση και ξαφνικά να σου «σκάνε» εκδηλώσεις από τον δήμο, αλλά να μην μπορείς να κάνεις σαν κοινότητα. Δηλαδή, κάτσε πώς κολλάει αυτό τώρα, τι διαφορά έχει το ένα από το άλλο; Έτσι δεν είναι;

ΚΚ: Κάποια δεν κολλάνε και κάποια κολλάνε, έτσι είναι...

ΝΚ: Ή κολλάνε για άλλον λόγο. Δεν κολλάνε για άλλον λόγο, επειδή μας δουλεύουνε για αυτό. Εισπράττεις αυτήν την κοροϊδία και λες «τώρα τι;». Υποτίθεται ότι εγώ έχω τώρα κάποια λεφτά στην επίβλεψη μου που δεν τα χρησιμοποίησα και τους λέω: «Σήμερα μπορώ να κάνω μία μικρή συναυλία, να έρθουν κάποια παιδιά κλπ.» «Όχι», μου απαντάνε, «δεν μπορείς να τα χρησιμοποιήσεις αυτά τα λεφτά». Ρωτάω «γιατί;». «Γιατί υπολογίστηκαν για αλλού.» Πλάκα μας

κάνετε! Και τι, αφού δεν τα χρησιμοποιήσαμε... Γιατί να μην τα πάρουν κάποια παιδιά, ας πούμε, να κάνουν μία δράση; Μα δεν γίνεται....Ναι, αλλά αν θελήσουν αυτοί, γίνεται. Με αυτό περισσότερο τρελαίνομαι. Δεν ξέρω ρε συ Κ., πολύ απογοητευτικό. Αλήθεια, με πετυχαίνεις και σε μία φάση που βρίσκομαι απόλυτα απογοητευμένη από αυτήν την κατάσταση. Δεν το βλέπω καθόλου θετικά για πρώτη φορά στη ζωή μου, ας πούμε. Ωραία, σε γενικές γραμμές είχα να σου πω αυτά.

ΚΚ: Ευχαριστώ πάρα πολύ Ν. μου.

ΝΚ: Τίποτα, για ό,τι θελήσεις είμαι εδώ.

2) Θ.Π.

ΚΚ:Οι απαντήσεις είναι ανώνυμες, εννοείται οπότε μπορείς να μου πεις ό,τι θέλεις ,εγώ θα τα χρησιμοποιήσω μόνο για την έρευνα. Όνομα,ηλικία, επάγγελμα και δε χρειάζεται να μου πεις που μένεις περίπου μόνο ,δηλαδή την αρχή της οδού ή κοντά στην οδό ταδε.

ΘΠ:Ωραία εντάξει ,ναι.

ΚΚ:Λοιπόν πες μου αρχικά αυτά όνομα ,ηλικία,επάγγελμα και περίπου που μένεις.

ΘΠ:Θ.Π. ,35 χρονών,ιδιώτικος υπάλληλος,μένω στο ύψος ή μάλλον ακριβώς πάνω στη Μοναστηρίου στο ύψος του Νέου Σιδοροδρομικού Σταθμού.

ΚΚ:Τέλεια ,τέλεια.Λοιπόν ποια είναι ακριβώς η σχέση σου με τη Β Δημοτική Κοινότητα?Αν εργάζεσαι, αν μένεις εκεί?Πόσα χρόνια είσαι σε επαφή με αυτήν ?Και ποια μέρη της σου είναι πιο οικεία?Και εδώ θέλω να μου πεις οδούς,περιοχές αυτα.Δηλαδή εννοώ μέρη που τα περπατάς κάθε μέρα ,είσαι σε επαφή συνέχεια τέτοια πράγματα.

ΘΠ:Όλη εδώ την αναγεννήσεως μέχρι το ύψος των ΚΤΕΛ είναι συνηθισμένο μέρος που περπατάω ή τουλάχιστον μέχρι το One Salonica ,που είναι η Γιαννιτών .Αυτά τα σημεία είναι πολύ συνηθισμένα να τα περπατάω.

ΚΚ:Λοιπόν,πες μου πόσα χρόνια είσαι στην περιοχή,γνωρίζω ότι μένεις εκεί.Εργάζεσαι και εκεί πέρα ή όχι?

ΘΠ:Όχι,δεν είναι ο τόπος εργασίας μου.

ΚΚ:Ωραία και πόσα χρόνια μένεις εκεί?

ΘΠ:Μένω 15 χρόνια.

ΚΚ:Ωραία πες μου και ποια μέρη σου είναι περισσότερο οικεία?Κοιτώντας και το χάρτη ίσως μπορεί να σε διευκολύνει.

ΘΠ:Λοιπόν η Γιαννιτών που σίγουρα την περπατάμε μέχρι το One Salonica και όλα αυτα τα στενάκια που λίγο πολύ τα έχουμε περπατήσει πίσω από το σταθμό.Και εκεί Σαφούς που λέει και όλα αυτά τα στενάκια .Και λίγο πολύ μέχρι το ύψος των ΚΤΕΛ να το περπατήσω γιατί έχω και ανθρώπους που μένουν προς τα εκεί .

ΚΚ:Ωραία,τέλεια μου κάνει.Ωραία πες μου και τη δική σου εμπειρία από την περιοχή από τότε που πρωτοέφτασες μέχρι σήμερα.Ποια είναι τα βιωματά σου από την περιοχή γενικά?Άμα άλλαξε κάτι ίσως?

ΘΠ:Ναι για αρχή θεωρώ ότι είναι από τις κλασσικές περιοχές ,που συνήθως όταν τους λες ότι μένεις προς Μοναστήρι ,γένικα Γιαννιτσών λένε ότι είναι από τις επικινδύνες περιοχές.Δε νομίζω ότι είναι τόσο επικίνδυνες όσο τις έχουμε στο μυαλό μας .Σίγουρα έχει και είχε μεγάλο ποσοστό αλλοδαπών.Αυτό δεν είναι τώρα μόνο με το προσφυγικό ,ήταν και από την εποχή που ήρθαν οι Αλβανοί στην Ελλάδα που είχαμε πάρα πολλούς.Δηλαδή είναι μια περιοχή που τους μάζεψε.Συνήθως έχει κάποια επεισόδια που μπορεί να γίνονται,συνήθως μεταξύ των αλλοδαπών είτε παλιότερα μεταξύ των ομάδων ή αλλιώς συμμοριών.Δηλαδή θεωρώ ότι είναι πιο επικίνδυνα όλα αυτά αλλά συνήθως όχι προς τους κατοίκους .Γενικότερα στην πολυκατοικία που ήμουν δεν έχω ακούσει ότι αμαν κάθε μέρα δεν έχουν τι να κάνουν μπαίνουν στα σπίτια.Δεν ξέρω και πόσο βοηθάει το ότι η θεία και η ξαδέρφη μένουν στην περιοχή .

ΚΚ:Φυσικά και βοηθάει .

ΘΠ:Δηλαδή δε φοβάμαι ότι θα με βιάσουν ενώ περπατάω ή να θα με κλέψουν .Οπότε η περιοχή αλλάζει πάρα πολύ ανάλογα με αυτό ,δηλαδή όταν ήρθαν οι Αλβανοί σίγουρα η περιοχή ήταν διαφορετική και τώρα με τους αλλοδαπούς είναι ακόμα πιο διαφορετικά τα πράγματα.Τώρα ας πούμε δηλαδή ,αυτήν την περίοδο η περιοχή παίρνει την όψη τη δική τους ,δε ξέρω αν γκετοποιείται αλλά παίρνει πολύ την όψη τη δική τους .Κάτι μαγαζάκια,σουπερμακετ...Θεωρώ ότι αρκετός κόσμος μένει πια εδώ ,δεν άνοιξε μόνο ένα μαγαζί ,δηλαδή ότι δεν άνοιξε μόνο ένα μαγαζί αλλά ότι μένει και σε αυτήν την περιοχή .

ΚΚ:Ωραία ,μου είπες κάποια πράγματα για την εξέλιξη της περιοχής,άμα έχεις κάποια πράγματα να μου πεις για το πως την είδες να εξελίσσεται με τα χρόνια ,αν είδες κάποια έργα ,αν άλλαξε κάτι?Μου είπες για το κοινωνικό.

ΘΠ:Προσπαθούνε βέβαια να την αλλάξουνε γιατί το One Salonica νομίζω είναι ένα δείγμα προσπάθειας να αναβαθμιστεί η περιοχή.

ΚΚ:Ναι φυσικά.

ΘΠ:Υπάρχει και το ΜΕΤ δε ξέρω αν μετράει που βρίσκεται στην κάτω περιοχή ,που πάλι είναι ένα καλό δείγμα αναβάθμισης.

ΚΚ:Μετράει.

ΘΠ: Και το ξενοδοχείο προς τα ΚΤΕΛ δε θυμάμαι το όνομα του.Πάλι είναι ένα σήμαδι ότι προσπαθούν να αναβαθμίσουν την περιοχή.

ΚΚ:Ναι κατάλαβα ποιο εννοείς.

ΘΠ:Θεωρώ πως και μέσα από το σταθμό εχεί γίνει μια προσπάθεια ,που δεν αφήνουν τους άστεγους να κοιμούνται ,το οτι υπάρχει μία φύλαξη .Ίσως είναι μία προσπάθεια να αναβαθμίσουν ή να την αλλάξουν .Ήταν πολύ χειρότερος ο σταθμός παλιότερα.

ΚΚ:Ωραία,πάμε στην επόμενη ερώτηση .Πες μου για το σύνολο των κοινωνικών σχέσεων που έχεις αναπτύξει στη περιοχή μέχρι σήμερα.Για παράδειγμα με φίλους,μαγαζιά.Γενικά έχεις αναπτύξει σχέσεις μέσα στην κοινότητα?

ΘΠ:Στην πολυκατοικία μετά από κάποιο καιρό τους αναγνωρίζεις ως φυσιογνωμίες.Αλλα δεν σημαίνει ότι περναώ προσωπικό χρόνο μαζί τους .Σε όλα αυτά τα χρόνια που μένω εδώ μόνο με μία οικογένεια που μένει από πάνω έχω αναπτύξει φιλικές σχέσεις τα τελευταία 4 χρόνια.Τώρα σχετικά με τα μαγαζιά ,νομίζω στα πιο μικρά όπως τα μινι μαρκετ σε γνωρίζουν απο φυσιογνωμία και έχεις

κάποια υποτυπώδης φιλική σχέση και στα φαρμακεία που αν ζητήσεις μια χάρη θα σε βοηθήσουν. Δε ξέρω αν βοηθάνε αυτά .

ΚΚ:Ναι με βοηθάνε φυσικά.

ΘΠ:Νομίζω πως μπορείς να αναπτύξεις κάποια σχέση .Μία υποτυπώδης σχέση μέχρι εκεί που κάποιοι άνθρωποι το επιτρέπουν και κάποιοι άλλοι όχι.Για παράδειγμα, τα μινι μαρκετ της γειτονιάς δε σου κάνουν βερεσέ όπβς τα φαρμακεία.

ΚΚ:Οκ ναι καταλαβαίνω.Πως θα χαρακτήριζες την Β Δημοτική Κοινότητα σε σχέση με την υπόλοιπη Θεσσαλονίκη?Τι επίθετα θα επέλεγες για να χαρακτηρίσεις την περιοχή?

ΘΠ:Πολλοί τη χαρακτηρίζουν έντονα αναβαθμισμένη αλλά δεν θεωρώ ότι είναι τόσο υποβαθμισμένη περιοχή.Οκ είναι πιο παραμελημένη σε σχέση με άλλες περιοχές .Βέβαια ανάλογα και με ποια περιοχή θα τη συγκρίνουμε δηλαδή με τη Καλαμαρία ή παρόμοιες περιοχές ναι είναι .Δεν έχω κακή γνώμη γι αυτήν .Σίγουρα είναι πιο παραμελημένη σε σχέση με άλλες περιοχές της Θεσσαλονίκης αλλά έχει ένα καλό επίπεδο.

ΚΚ:Ωραία ποιο είναι το μέρος της περιοχής που προτιμάς περισσότερο και ποιο λιγότερο?Ποιες είναι οι αγαπημένες σου οδοί,γειτονιά ας πούμε?Και θα έλεγες ότι υπάρχουν μέρη της περιοχής σου που έχεις νιώσει ανασφαλής?

ΘΠ:Ανασφαλής όχι .Νομίζω ότι είναι εξίσου επικίνδυνα όπως με το να περπατάς οπουδήποτε στη Θεσσαλονίκη,μία απρόσωπη πόλη .Νομίζω ότι εδώ είναι κυρίως ο φόβος που είναι στο μυαλό μας ότι θα πάθουμε κάτι παρά το ότι θα πάθουμε όντως κάτι .

ΚΚ:Ωραία και ποια είναι τα αγαπημένα σου μέρη να μετακινήσε ?Και ποια εκείνα που δε σου αρέσουν να μετακινήσε καθόλου?

ΘΠ:Η περιοχή δε είναι ότι έχει ένα μέρος να πάω να κάτσω,να αράξω ,να έχω ένα αγαπημένο στέκι ή να περπατήσω μια διαδρομή γιατί μου αρέσει ας πούμε.

ΚΚ:Οκ οκ ,υπάρχει κάποιο κομμάτι της περιοχής που μπορεί να λες ότι δε μπορείς να το περπατήσεις καθόλου?

ΘΠ:Ίσως όσο αφορά ότι νιώθει κάποιος κάποιο φόβο όταν περνάει από κει όπως πίσω από το σταθμό .Αυτό το αίσθημα βέβαια δημιουργείται επειδή φεύγεις και από τα κεντρικά σημεία.

ΚΚ:Οκ ναι.Ποια πιστεύεις ότι είναι τα μεγαλύτερα ατου της περιοχής και ποια τα μεγαλύτερα προβληματά της κατα τη γνώμη σου?

ΘΠ:Ένα μεγάλο ατου είναι ότι την αναβάθμισαν , με το One Salónica ,με το Σταθμό .Βοηθάει ότι πηγαينوέρχονται άνθρωποι στο Σταθμό για τα λεωφορεία και για τα τρένα του.Θα μπορούσε ίσως το σημείο να είναι πιο προσεγμένο γιατί είναι η βιτρίνα της πόλης σου.Θεωρώ εξίσου άσχημη την περιοχή με το κέντρο της Θεσσαλονίκης .Δε θεωρώ ότι είναι πιο άσχημη η περιοχή από το κέντρο της Θεσσαλονίκης.

ΚΚ:Οκ εννοώ αν έχει κάποιο πρόβλημα αυτή η περιοχή.

ΘΠ:Βασικό πρόβλημα είναι ότι θεωρείται από μερικούς ότι η περιοχή γκετοποιείται άσχημα αλλά δε συμβαίνει μόνο τώρα με το μεταναστευτικό αλλά και παλιότερα με τους άλλους μετανάστες ή ξένους.

ΚΚ:Οκ σε ποιο κομμάτι της κοινότητας πχ με όδους να τους αναφέρεις αν μπορείς να τις διακρίνεις,εντοπίζονται οι πλησιότεροι πληθυσμοί της κοινότητας και σε ποιο κομμάτι οι φτωχότεροι?

ΘΠ:Ίσως οι κινέζοι που θεωρούνται επιχειρηματίες προς τα στενά των δικαστηρίων .Υποτίθεται η περιοχή που λέγεται το Μικρό Πεκίνο ,αν έχεις ακούσει ,ίσως εκεί οι άνθρωποι που μένουν εκεί είναι πιο εύποροι.Με την έννοια ότι έχει πιο πολλά μαγαζιά εκεί και ίσως να μένουν εκεί οι ιδιοκτήτες.

ΚΚ:Οκ κάπου που μένουν φτωχοί πληθυσμοί , αν έχεις υπόψη σου?

ΘΠ:Νομίζω ότι όλη περιοχή είναι με φτωχούς ανθρώπους ,που ζουν με το μεροκάματο .Δε νομίζω ότι έχει πλούσιους ανθρώπους γενικά .Νομίζω ότι όσο πας προς τα ΚΤΕΛ χειροτερεύει η κατάσταση .

ΚΚ: Οκ μου το είπες μέχρι κάποιο σημείο σε μία προηγούμενη ερώτηση αλλά θα σε ξαναρωτήσω. Παρατηρείς σε κάποια σημεία έργα αναπλάσεων στην περιοχή? Γίνονται γενικά πράγματα,έργα ,αναβαθμίσεις?Και αν ναι που βρίσκονται οι μεγαλύτερες αντιθέσεις μεταξύ παλιών και νέων κτιρίων ,χώρων?Και ποια είναι η προσωπική σου άποψη για αυτές τις νεές αναβαθμίσεις ,αναπλάσεις?Συμφωνείς με αυτές, δε συμφωνείς?

ΘΠ:Έχουν γίνει κάποιες αναβαθμίσεις της περιοχής .Όπως αυτό μέσα στο σταθμό της περιοχής ,αυτό με το Μετ .Έχει γίνει και κάποια αναβάθμιση με τη αστυνόμευση ,δε ξέρω κατα πόσο βοηθάει βέβαια . Ναι έχουν γίνει κάποιες προσπάθειες αλλά λίγες αν θέλεις να αλλάξεις την περιοχή γιατί υπάρχουν στη Γιαννιτών ακόμη για παράδειγμα ιερόδουλες ,τρανς ή όσο κατεβαίνεις στα στενά εκεί που έχει μπουρδέλα αν θέλει κάποιος να κάνει κάποια ουσιαστική αναβάθμιση. Για να γίνει κάποια ουσιαστική αναβάθμιση ίσως πρέπει να μετακινηθούν κάπως όλα αυτά εκτός Θεσσαλονίκης. Διότι καλώς ή κακώς θεωρείται κέντρο-απόκεντρο , να μεν είσαι απόκεντρο αλλά είσαι και κέντρο γιατί δεν απέχεις και πολύ από το κέντρο. Προσωπική μου άποψη είναι ότι προσπαθούν να γίνουν έργα αλλά όχι με επιτυχία ώστε να μπορέσουν να αλλάξουν ριζικά την εικόνα της περιοχής.

ΚΚ: Ωραία και η τελευταία ερώτηση τι προτάσεις θα μπορούσες να δώσεις εσύ για την βελτίωση όλων των κατοίκων της περιοχής? Δηλαδή κάτι που θα ωφελούσε όλους τους κατοίκους της περιοχής .

ΘΠ:Η όχι τόσο πολύ συσσώρευση μεταναστών σε συγκεκριμένα σημεία θεωρώ ότι θα βοηθούσε .Γιατί πολύς κόσμος αντιδράει στο ότι εδώ έχει συσσώρευση που ταυτόχρονα μπορεί να φέρει ανθρώπους που μπορεί ν κοιμούνται στο δρόμο .Ίσως και η απομάκρυνση τρανς και ιερόδουλων από τη Γιαννιτών νομίζω ότι θα μπορούσε να βοηθήσει. Ίσως και η δημιουργία καφετεριών έτσι ώστε κάποιος να 'ρθει να πιει τον καφέ του γιατί η περιοχή δεν έχει καφετερίες εκτός από το One Salonica που είναι ένα μεγάλο εμπορικό κέντρο. Μετά νομίζω ότι οι περιοχή μπορεί αντίστοιχα να πάσχει και από αισθητική ,να φτιάξουν οι δρόμοι για να φτιάξει η ποιότητα των ανθρώπων .

ΚΚ: Οκ, ωραία αυτό ήταν .

3) Β.Α.

ΚΚ: Μπορείς να μου δώσεις τα προσωπικά σου στοιχεία αρχικά όπως όνομα ,ηλικία ,επάγγελμα.

ΒΑ: Με λένε Β.Α. ,είμαι 29 χρονών ,εκπαιδευτικός στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση της ριδικότητας ΠΕ8 της θέσης Ειδικής Αγωγής .

ΚΚ: Πες μου περίπου που μένεις στην περιοχή, δε χρειάζεται να μου πεις οδό.

BA: Μένω στη δυτική είσοδο της πόλης ,στη περιοχή της Γιαννιτσών στην Πίψου.

KK: Ποια είναι ακριβώς η σχέση σου με τη Β Δημοτική Κοινότητα ;Μένεις εκεί; Εργάζεσαι εκεί; Σου είναι σαν ενδιάμεσο σημείο μετακίνησης; Πόσα χρόνια έχεις ενεργή αλληλεπίδραση με αυτήν; Ποια μέρη της σου είναι περισσότερο οικεία; Αμα μπορείς να μου πεις περιοχές ,οδούς.

BA: Μήπως μπορείς να μου πεις τα όρια της Β Δημοτικής Κοινότητας;

KK: Είναι από τα δικαστήρια ,Βίλλα Πετρίδη μετά είναι Ξηροκρήνη ,οι ράγες οι σιδηροδρομικές των ΚΤΕΛ και μετά κάτω η παραλία .

BA: Ζω εδώ στην περιοχή από πέρυσι και πιο πριν έμενα για ένα μικρό χρονικό διάστημα τα προηγούμενα 4 χρόνια. Κινούμαι συχνά στην περιοχή γιατί εδώ είναι το γυμναστήριο μου ,εδώ είναι η βόλτα με το σκύλο ,το σουπερμάρκετ ,τα ψώνια γενικότερα δηλαδή μέσα στην καθημερινότητα διασχίζω αυτήν την περιοχή. Μπορώ να σου πω και οδούς όπως η χρήση επιψου , Μαρτζάρου ,τη διασχίζω αρκετά συχνά γιατί κάνω βόλτα με το σκύλο μέχρι το One Salonica .Μετά η βόλτα μου με το ποδήλατο ξεκινάει από την Αναγεννήσεως μέχρι τη Α κοινότητά αλλά μέχρι εκεί περνάω από εκεί που υπάρχει ο ποδηλατόδρομος ,που είναι ένα σημαντικό κομμάτι αυτό γιατί και η Β κοινότητα δεν έχει μεγάλο κοινό όσο αφορά το ποδήλατο .Παρόλα αυτά στην οδό Αναγεννήσεως υπάρχει ο ποδηλατοδρόμος που πηγαίνει κατά μήκος της πόλης και της παραλίας και ανεβαίνει και στη Κωσταντίνου Καραμανλή ,Εγνατίας και φτάνει μέχρι την ανατολική έξοδο της πόλης. Πρόσφατα μάλιστα έχει και ανακαίνιση του ποδηλατοδρόμου από το ΑΠΘ μέχρι το Ιπποκράτειο και πέρα.

KK: Τέλεια δεν ήξερα ότι είχε και στην Αναγεννήσεως ποδηλατοδρόμο ,πολύ χρήσιμη πληροφορία .

BA: Ναι δε το γνωρίζει πολύς κόσμος .Είναι και από μια λωρίδα δρόμου που η μογιά έχει ξεβαφτεί .

KK: Ωστόσο ο κόσμος χρησιμοποιεί το ποδηλατοδρόμο ;

BA: Όχι .Κοίταξε έχω δει αρκετούς να κυκλοφορούν με ποδήλατα αλλά δε ξέρω αν γνωρίζουν τον ποδηλατοδρόμο της Αναγεννήσεως που φτάνει μέχρι την Πανεπιστήμιου και μετά πηγαίνει μέχρι τα Λαδάδικα και μετά στην παραλία. Τον χρησιμοποιώ σχεδόν καθημερινά αυτόν τον ποδηλατόδρομο για να κατέβω και στο κέντρο.

KK: Τώρα θέλω να μου πεις την εμπειρία σου με την περιοχή καθ' όλη τη διάρκεια της αλληλεπίδρασης σου με την περιοχή από παλιότερα μέχρι σήμερα. Αν έχει αλλάξει κάτι;

BA: Έχει αλλάξει αρκετά η περιοχή . Όταν ξεκίνησα να μένω περιστασιακά εδώ ήταν και λίγο πριν τη ροή των μεταναστών οπότε στην περιοχή δεν ζούσαν μετανάστες .Αν και τότε την περιοχή δεν τη γυρνούσα με τα πόδια και ίσως έτσι δεν έβλεπα γύρω μου .Σίγουρα το πρώτο πράγμα που έχει αλλάξει και είναι αρκετή αισθητή η διαφορά είναι η παρουσία κάποιου πληθυσμού που δεν υπήρχε τα προηγούμενα χρόνια.

KK: Πως πιστεύεις ότι επηρεάζει την εικόνα της περιοχής αυτό;

BA: Ο κόσμος λίγο φοβόταν την περιοχή ήδη και τώρα πιστεύω ότι έχει προστεθεί και αυτός και αυτός ο λόγος που κάποιος αποφεύγει την περιοχή. Σαν παρατηρητής μπορείς να μη το παρατηρήσεις αλλά σαν κάτοικος μπορείς να δεις ότι έχει αλλάξει η εικόνα .

KK: Οι πρόσφυγες και οι μετανάστες που έχουν έρθει μετά τον προσφυγικό ,φαντάζομαι σε αυτούς αναφέρεσαι ,που κινούνται γενικά; Αρχικά μένουν σε σπίτια ή σε αυτοσχέδια καταλύματα ;

BA: Ναι καταλύματά . Τον τελευταίο καιρό που περπατούσα γύρω από το σπίτι μου, έχω παρατηρήσει μετανάστες που μένουν σε πολυκατοικίες, αλλά υπάρχει και ένα μεγάλο ποσοστό που μένουν σε καμένες παλιές βιομηχανίες και σε κάτι εγκαταλελειμμένα κτήρια και αποθήκες. Και σε κάτι αλλά εγκαταλελειμμένα σπίτια που μένουν .Βέβαια υπάρχουν και κάτι εγκαταλελειμμένα σπίτια που και παλιότερα πήγαινε κόσμος και έκανε κατάληψη εκεί αυτό έχω δει .Συγκεκριμένα στη Μαντζάρου που βρίσκονται τα παλιά Ξυλαδικα και οι αποθήκες που μένουν . Η δεύτερη ,που είναι μόνο περίπου 25 μέτρα, είναι και λίγο περίεργη γιατί όσο βρίσκεσαι στο κέντρο της υπάρχει ένα χαμηλό σπιτάκι που μένει ένα ηλικιωμένο ζευγάρι και μία αποθήκη που μένουν αρκετοί μετανάστες που άλλοι μπαίνουν και άλλοι βγαίνουν συνήθως σαν γκρουπ. Δηλαδή μπορεί να δω κάτι παράξενες κινήσεις τύπου γκρουπ 3 ατόμων μπαίνουν βγαίνουν. Είναι και κάποιες κινήσεις που φαίνονται περίεργες με διαφορετικά αμάξια να κάνουν περιπολίες στην περιοχή αλλά αυτά είναι ιδιωτικά οχήματα δεν είναι αστυνομικά οχήματα. Κάτι που με κάνει να πιστεύω ότι κάποιος έχει πλήρη επίγνωση του τι συμβαίνει εδώ και ίσως να θέλει να προστατέψει την επιχείρηση που έχει στήσει εδώ. Μπορεί αυτή η επιχείρηση να είναι μια απλή περιοχή στέγασης μεταναστών ή κάτι άλλο όπως ξέρουμε εδώ στην περιοχή ,στη Μαντζάρου πέρα από την πορνεία υπάρχει και η διακίνηση διάφορων ουσιών .Κάτι που με κάνει να πιστέψω ότι σχετίζεται με αυτό η επιχείρηση ,ότι κάποιος για αυτό να θέλει να προστατέψει την επιχείρησή του τύπου υπόκοσμος . Έτσι πιστεύω τουλάχιστον δε ξέρω αν όντως αληθεύει.

KK: Κοιτά αν κάτι που μου το πει ένα ή παραπάνω άτομα σημαίνει ότι κάτι συμβαίνει. Οπότε πες μου ότι θέλεις ,ότι πιστεύεις.

BA : Να συμπληρώσω για το τι αλλάζει στην περιοχή. Έχει αλλάξει και κάτι προς το θετικό .Διότι τα τελευταία που ανέφερα θα απωθήσει κάποιον να 'ρθει στην περιοχή και θα φανεί σαν αρνητικό και δε θα προωθήσει την ιδέα της διαμονής εκεί. Ένα θετικό είναι ότι άνοιξε πχ το γυμναστήριο μου εδώ και έτσι έφερε κίνηση . Είναι και μια τολμηρή κίνηση κατά τη γνώμη μου από ένα επιχειρηματία να ανοίξει το γυμναστήριο σε αυτήν την περιοχή γιατί όταν αφήνεις ακριβό εξοπλισμό γυμναστηρίου σε ένα χώρο τόσο ευάλωτο είναι επικίνδυνο. Το γυμναστήριο βρίσκεται στην αρχή της Πίτσου απέναντι ακριβώς από το ένα παλιό κτήριο που εκεί μέσα μένουν μετανάστες .Αυτό το γνωρίζω και από τα πολλά βραδιά που έρχεται η αστυνομία και βλέπω κόσμο να τρέχει και να κυνηγιέται .Επίσης γενικά υπάρχουν και ιδιωτικά σεκιούριτι. Τέλος πάντων το θετικό είναι ότι 2 νέα παιδιά ξεκίνησαν μια νέα επιχείρηση σε μια υποβαθμισμένη περιοχή και το έκαναν γιατί έχουν και ένα δεσμό με τι μέρος . Σιγά σιγά ανοίγουν και αλλά όπως στη Μαντζαρου πάνω και λίγο πριν το One Salonica ένα πολύ καλο εστιατόριο το «Μπριζόλα» και απέναντι ο συνιδιοκτήτης αγόρασε ένα κτήριο το ανακαίνισε για να το κάνει hostel νομίζω. Το ίδιο θα συμβεί και με το παρά διπλανό κτήριο και έτυχε να μιλήσω και με κάποιον άλλον ιδιοκτήτη της περιοχής που ετοιμάζεται να χτίσει πολυκατοικίες. Μπορεί κάτι να κρύβεται από πίσω αλλά τουλάχιστον είναι κάποιου είδους ανάπτυξη με όλες τις επιφυλάξεις μου που μπορεί να προωθήσει τον τόπο σε κάποιον νέο κάτοικο της περιοχής .

KK: Θέλω να μου αναλύσεις το σύνολο των κοινωνικών σχέσεων που έχεις αναπτύξει από τότε που ξεκίνησες να έρχεσαι μέχρι σήμερα. Οποιαδήποτε σχέση αλλά κυρίως κοινωνικές ,τύπου αν επικοινωνείς με τους γείτονες σου.

BA: Συγκεκριμένα στην πολυκατοικία που μένουμε επικοινωνούμε σχεδόν με όλη την πολυκατοικία και εννοώ ότι κάνουμε λίγο παρέα για παράδειγμα να βγάλουμε τα σκυλιά μαζί ή να κάτσουμε για καμία μπίρα στην ταράτσα. Βέβαια όλο αυτό συμβαίνει μέσα στην φυσαλίδα της πολυκατοικίας .Έτσι και εμείς είμαστε μια κοινότητα μέσα σε μια μεγαλύτερη κοινότητα. Παρόλα αυτά και με τη γειτονιά από τη στιγμή που άρχισα να κυκλοφορώ εκεί ξεκίνησα να έχω σχέσεις με καταστηματάρχες για παράδειγμα. Βέβαια και με τους κατοίκους άλλων πολυκατοικιών έχω σχέσεις όπως και με τους κατοίκους πάνω στη Μαντζάρου δε γνωρίζω αν είναι Ρόμα η όχι. Από ένα απλό γεια μέχρι ένα κρασί

ή ένα πιάτο φαγητό να τους πάω γενικά καλές γειτονικές σχέσεις .Γενικότερα και αρκετοί ένοικοι προσπαθούν να αναπτύξουν κοινωνικές σχέσεις με όλους τους κατοίκους της περιοχής όπως και με τους μετανάστες και τα άτομα που εκδίδονται στην περιοχή. Όλο αυτό γίνεται επί της Μαντζάρου γιατί εκεί υπάρχει η μεγαλύτερη κινητικότητα από πεζούς και ξεκίνησε όλο αυτό από μια στιγμή αμηχανίας τύπου όταν περνάς βλέπεις τους ίδιους ανθρώπους να κάθονται έξω είτε αυτοί ανήκουν σε κάποια ξεχωριστή κοινότητα είτε είναι Ρομά .Και μετά από κάποιο σημείο είναι κάπως αμήχανο να περνάς συνέχεια από το ίδιο σημείο και να μη τον χαιρετάς με αυτή τη λογική ξεκίνησε. Εγώ θα χαιρετήσω οποιονδήποτε δω. Για παράδειγμα έχω πετύχει να χαιρετίσω κόσμο που εκδίδεται ή περιμένει να πουλήσει ναρκωτικά. Με ένα απλό νεύμα φεύγει η πιθανή αμηχανία ή φόβος που μπορώ ή εγώ ή κάποιος άλλος να νιώσει. Για παράδειγμα μπορεί να κάνω βόλτα με το σκυλί και επειδή είναι μεγάλο μπορεί κάποιος που θα το δει να φοβηθεί αλλά με ένα νεύμα μου θα ηρεμήσει συνήθως ο άλλος. Γενικά η λογική μου είναι ότι σε αυτήν τη γειτονιά άμα εισαι και συ ο ίδιος ήρεμος και πρόθυμος να γνωρίσεις τον άλλον το ίδιο θα γίνει και από τη μεριά τους .Όσο ασφαλής νιώσεις εσύ τόσο ασφαλής θα νιώσει και ο άλλος.

ΚΚ: Πολύ ωραία απάντηση . Τώρα πες μου πως θα χαρακτηρίζες τη Β Δημοτική κοινότητα σε σχέση με την υπόλοιπη Θεσσαλονίκη .Τι επίθετα θα χρησιμοποιούσες;

ΒΑ: Πρώτα από όλα η περιοχή έχει τη μεταβιομηχανική εικόνα γιατί ενώ παλιά εδώ υπήρχαν βιομηχανίες τώρα πια δεν υπάρχουν πολλές. Και μάλιστα θα σου περιγράψω τι ακριβώς γίνεται κάτω από το σπίτι τώρα. Βλέπω μια κοπέλα με έναν τύπο λίγο περίεργοι και οι δύο ,νομίζω η κοπέλα είναι εκδιδόμενη και αυτός ο μαστροπός και πέρασε ένα περιπολικό και κοίταξαν λίγο επίμονα επειδή είχαν γυρισμένη την πλάτη. Αυτό συνέβη στην οδό Αλιάκμονος που μόλις αντιλήφθηκαν αυτοί οι δύο το περιπολικό αρχίσαν και έκαναν σπασμωδικές κινήσεις και ταραχτήκαν. Βέβαια αυτό συμβαίνει χωρίς και να γίνει κάτι γιατί το περιπολικό απλά πέρασε από κει. Για να συνεχίσω την περιγραφή της περιοχής το posted up είναι ο χαρακτηρισμός που θα έβαζα .

ΚΚ: Ποια είναι η περιοχή που προτιμάς περισσότερο και ποια λιγότερο; Και θα έλεγες ότι υπάρχει περιοχή που σαι κανει να νιώθεις ανασφαλής όταν περνάς από κει;

ΒΑ: Η προτίμηση σε ένα χώρο έχει να κάνει και λίγο με την περιοχή που έχεις συνηθίσει όπως την οδό χρυσού ύψους που κατοικώ κιόλας και σκέφτομαι να συνεχίσω να μένω εδώ όσο περισσότερο μπορώ. Αυτό πιστεύω ότι έχει σχέση με το θέμα συνήθειας και όχι τόσο προτίμησης .Τώρα εκτός από αυτό θα λεγα ότι μ'αρεσει γενικά το τετράγωνο που ζω γιατί το χω κυκλοφορήσει και πιο πολύ. Τώρα σχετικά με την περιοχή σου νιώθω ανασφάλεια δε νιώθω κάπου ανασφαλής ή που προσπαθώ να αποφύγω . Μάλιστα προσπαθώ να γνωρίζω και νέα μέρη ακόμα και στενάκια κυρίως με όχημα αλλά και με τα πόδια. Με το όχημα νιώθεις και περισσότερο ασφάλεια γιατί μπορείς ευκολότερα να ξεφύγεις άμα πάει κάτι να γίνει.

ΚΚ: Ποιες πιστεύεις ότι είναι οι μεγαλύτερες δυνατότητες της περιοχής και ποια τα μεγαλύτερα της προβλήματα;

ΒΑ: Σίγουρα το μεγαλύτερο της πρόβλημα είναι η εγκληματικότητα .Τώρα αυτό είναι μια βελα που περιλαμβάνει διάφορα ζητήματα της περιοχής. Τώρα το μεγαλύτερο ατού της περιοχής είναι ότι επειδή είναι μεταβιομηχανική περιοχή έχουνε ανεργηθεί διάφορες πολυκατοικίες οι οποίες είναι χτισμένες από το 2000 και έπειτα. Αυτό σε μια πόλη όπως η Θεσσαλονίκη από το κέντρο δηλαδή τη Μπότσαρη μέχρι τα δικαστήρια ας πούμε είναι μια περιοχή που η ανέγερση όλη έχει γίνει από το 1960 μέχρι το 1985 περίπου .Οπότε η περιοχή εδώ προσφέρει πιο φρέσκα ,καινούρια σπίτια για να κατοικήσει .Οπότε το μεγαλύτερο ατού της περιοχής είναι η ανοικοδόμηση που έχει γνωρίσει σαν μέρος και ότι προσφέρει αυτό . Επίσης η περιοχή που έχει πράσινο ,πιο πολύ από τι στο κέντρο δηλαδή, όπως η Αλιάκμονας ,η Τύψου ,η Βέρου οι γειτονικές οδοί γύρω γύρω είναι τόσο πυκνές από

βλάστηση και δέντρα που κάνει την εικόνα του πράσινου γύρω όμορφη. Η Μαρτζάρου ειδικά έχει πλατάνια που είναι αρκετά μεγάλα ,γηραιά σίγουρα πάνω από 40 χρόνια ζουν.

ΚΚ: Σε ποιο κομμάτι της κοινότητας θα έλεγες ότι εντοπίζονται οι άνθρωποι με το υψηλότερο εισόδημα και σε ποιο οι άνθρωποι με το χαμηλότερο;

ΒΑ: Από την περιοχή της Ιατρικής Σχολής και μέχρι το One Salonica υπάρχουν σε πυκνό βαθμό οι καινούριες πολυκατοικίες άρα εδώ πιστεύω ότι υπάρχει μια κοινότητα με καλύτερο βιοτικό επίπεδο και καλύτερο εισόδημα. Τώρα από το One Salonica μέχρι τα ΚΤΕΛ εντοπίζω την περιοχή με το κάπως χαμηλότερο εισόδημα. Αν και στην περιοχή από Ιατρική Σχολή μέχρι One Salonica πάλι υπάρχουν πολλά σπίτια που μένουν οικογένειες Ρομά και σε μονοκατοικίες αλλά και σε παλιές πολυκατοικίες που πιστεύω δεν έχουν υψηλά εισοδήματα. Οπότε είναι λίγο διάσπαρτα τα εισοδήματα .

ΚΚ: Οκ εγώ απλά θέλω να ξέρω αν υπάρχουν κάποιες εστίες που συγκεντρώνονται ή δε φαίνεται ακριβώς.

ΒΑ: Ναι δε φαίνεται ακριβώς γιατί για παράδειγμα στον πρώτο όροφο μπορεί να μένει κάποιος που μπορεί να πληρώνει ενοίκιο και ταυτόχρονα στο ίδιο κτήριο να μένει κάποιος που μπορεί να έχει καλύτερο οικονομικό επίπεδο. Παρόλα αυτά μπορεί να δω ακριβά αμάξια είτε εδώ είτε παρακάτω ,δεν υπάρχει ακριβής περιοχή που είναι μαζεμένα.

ΚΚ: Ωραία πιστεύεις ότι υπάρχουν φαινόμενα αναπλάσεων ,μεγάλων ή μικρών έργων, εντατικών ή μη ;Που βρίσκονται οι αντιθέσεις μεταξύ των παλαιότερων και νεότερων κτισμάτων; Τι νομίζεις γενικά για το φαινόμενο των εντατικών αναπλάσεων;

ΒΑ: Πρώτα από όλα το μόνο μεγάλο έργο στην περιοχή είναι το μετρό και η στάση του σταθμού του ΟΣΕ .Πέρα από αυτό αναπλάσεις σε κτήρια δεν έχω παρατηρήσει πέρα από το Hostel απέναντι από το « Μπριζόλα» στο οποίο έχει γίνει μια ολική ανάπλαση από εσωτερικά σε εξωτερικά μέρη του. Ξέρω ότι πριν από λίγο καιρό είχα συνομιλήσει με ένα επιχειρηματία της περιοχής που θα αναλάβει την ανέγερση κτηρίων της περιοχής. Και εγώ ως κάτοικος της περιοχής πλέον έχω δεθεί τόσο πολύ με τον χώρο που θα σκεφτόμουν να αγοράσω ένα σπίτι εδώ. Οπότε ξέρεις ότι η επαφή μου με τον χώρο έχει γίνει τόσο δυνατή που σκέφτομαι τώρα πια τη δια βίου διαμονής μου εδώ. Για αυτό είχα επικοινωνήσει με αυτόν τον τύπο και έμαθα ότι ξεκινάει μια σειρά έργων εδώ.

ΚΚ: Και συ ,θεωρείς ότι είναι καλό να γίνονται ;Ποια είναι η γνώμη σου;

ΒΑ: Κοίτα η ανάπτυξη θα φέρει ανάπτυξη οπότε ότι παει να γίνει στην περιοχή σίγουρα σαν θετικό θα το έβλεπα. Τώρα δε θα έβλεπα σαν θετικό το να υπήρχε ανάπτυξη στο βιομηχανικό τομέα της περιοχής γιατί οι βιομηχανικές μονάδες δε θα έπρεπε να υπάρχουν κοντά στον αστικό περιβάλλον και τις πόλεις .Δηλαδή αρκετή ρύπανση υπάρχει ήδη στο τοπικό περιβάλλον .Αρκετό πρόβλημα δημιουργεί αυτός ο καρκινογόνος πνεύμονας που ονομάζεται πόλη και μία βιομηχανική ανάπλαση της περιοχής μόνο πρόβλημα θα δημιουργούσε σε όλη τη Θεσσαλονίκη όχι μόνο στη Β δημοτική κοινότητα.

ΚΚ: Και η τελευταία ερώτηση ,τι προτάσεις θα μπορούσες να δώσεις εσύ για τη βελτίωση όλων των κατοίκων της περιοχής;

ΒΑ: Στην περιοχή δεν υπάρχει πάρκο ,υπάρχει ένα γήπεδο του μπάσκετ δίπλα από το One Salonica και μια περιοχή με πολύ λίγο γρασίδι μπροστά από το εμπορικό αλλά δεν υπάρχει ούτε ένα παγκάκι. Δεν υπάρχει ένας χώρος συνάθροισης στην περιοχή .Κάποιος άλλος θα έλεγε ότι αυτοί οι χώροι καταπατούνται και από κάποια νεολαία που θέλει να πιει μπύρες ή από κάποιους ναρκομανείς που μπορεί να μαζευτούν εκεί γιατί και αυτό το βλέπαμε να συμβαίνει στα παλιότερα πάρκα. Αλλά ξέρω

πολύ κόσμο που έφυγε από την περιοχή γιατί ήταν άνθρωποι με οικογένεια και παιδιά γιατί δεν είχαν που να πάνε το παιδί τους. Βλέπω κόσμο ας πούμε έξω, παιδάκια παίζουν αλλά στο δρόμο μέσα που περνάνε από δίπλα τους αυτοκίνητα και φορτηγά .Είναι επικίνδυνο. Οπότε σίγουρα κάτι τέτοιο λείπει από την περιοχή και όχι απλά ένα πάρκο αλλά ένας χώρος πραγματικής συνάθροισης των κατοίκων.

ΚΚ: Ευχαριστώ πολύ!

4)Φ.Ν.

ΚΚ: Πες μου όνομα ,ηλικία ,επάγγελμα και που μένεις στην περιοχή ,σε ποιο κομμάτι περίπου .

ΦΝ: Δεν είμαι κάτοικος της περιοχής ,μένω στη Δυτική Θεσσαλονίκη .Μένω στον Εύοσμο .Με λένε Φ. Ν. ,είμαι εικαστικός καλλιτέχνης και εργάζομαι ως εκπαιδευτικός, συμμετείχα όμως και σε ένα πρότζεκτ στα παλιά Σφαγεία.

ΚΚ: Ποια είναι η ακριβώς η σχέση σου με τη Β δημοτική κοινότητα ?Αν εργάστηκες εκεί ,αν έκανες κάποιο project εκεί ,αν έμενες εκεί ή αν έκανες κάποια έρευνα εκεί ;Αν είναι το ενδιαμέσο σημείο κάποιας μετακίνησης σου; Ποσά χρόνια βρίσκεσαι σε ενεργή αλληλεπίδραση με αυτήν ;Ποσά χρόνια αλληλεπιδρούσες με αυτή;

ΦΝ:Η περιοχή αυτή είναι πολύ κοντά στο σπίτι μου .Πολλές φορές είναι και ένα πέρασμα για μένα να πάω προς το κέντρο ή για να πάω για ψώνια στο εμπορικό ή για διάφορα αλλά πράγματα που χρειάζομαι γιατί είναι εμπορική περιοχή .Οπότε την επισκέπτομαι αρκετά συχνά.

ΚΚ: Πόσο συχνά θα έλεγες;

ΦΝ: Ξέρω γω 3 φορές το μήνα σίγουρα περνάω από κει .Έχει ενδιαφέρον η περιοχή για μένα ,σαν περιοχή γιατί είναι πολύ διαφορετική από την υπόλοιπη πόλη .Βέβαια η αλήθεια είναι ότι δεν είναι από τις περιοχές που θα πάω να κάνω βόλτα ,πιο πολύ είναι χρηστικός ο ρόλος της θα έλεγα .Ασχολήθηκα με την περιοχή μέσα από το Labattoir ,την κυκλοφόρησα αρκετά και πρωι και νύχτα .Με ενδιέφερε ως φαινόμενο ,ως στοιχείο για παρατήρηση και η αλήθεια είναι ότι με την ιδιαίτερη φυσιογνωμία που έχει θεωρώ ότι έχει αρκετά ενδιαφέροντα στοιχεία.Βέβαια πρόκειται για και υποβαθμισμένη περιοχή από άποψη πολιτικού επίπεδου των κατοίκων .Λόγω του ότι είναι ένας ενδιαμέσος σταθμός για τους περισσότερους .Είναι μια ιδιόμορφη περιοχή .Έχει πολλούς πρόσφυγες ,πολλούς φτωχούς και ανθρώπους που καταφεύγουν στην εγκληματικότητα για να βιοποριστούν .Υπάρχει εγκληματικότητα θεωρώ .Βέβαια τώρα συγκριτικά με την υπόλοιπη Θεσσαλονίκη δε μπορώ να γνωρίζω απλά θεωρώ ότι αυτή η περιοχή είναι πρόσφορο έδαφος λόγω της έλλειψης πολυκοσμίας .Ειδικά κάποιες ώρες της ημέρας .

ΚΚ: Ποια μέρη της σου είναι περισσότερο οικεία; Άμα μπορείς να μου πεις συγκεκριμένα οδούς πχ; Εννοώ από ποια μέρη πηγαινοέρχεσαι συχνά ,μέρη από τα οποία περνάς συχνά;

ΦΝ: Κοιτά στο εμπορικό πάω και μ'αρέσουν κάποια σημεία που έχουν φτιαχτεί τώρα όπως είναι η γέφυρα που περνάς από κάτω κοντά στο σιδηροδρομικό σταθμό. Περνάω από τα ΚΤΕΛ και θα έλεγα περισσότερο από κει που είναι τα καταστήματα Μοναστηριού ,κυρίως εκεί που πάω για να ψωνίσω .Εκεί είναι πιο οικεία μέρη για μένα.

ΚΚ: Ποια καταστήματα εννοείς ;Τα μεγάλα όπως το Μίντια Μαρκετ ;Η αυτά που είναι πάνω στη Γιαννιτσών ας πούμε ;

ΦΝ: Τα μαγαζιά πάνω στη Γιαννιτσών θα έλεγα .Νομίζω η Γιαννιτσών είναι πιο οικεία για μένα .Δηλαδή έχω πάρει το γιο μου και έχω πάει στο πάρκο εκεί .Ένα καινούργιο που έχει εκεί .

ΚΚ: Καινούριο; Μπορείς να μου πεις σε ποιο ύψος μήπως ;

ΦΝ: Ένα πάρκο δεξιά εκεί που έχει 3-4 χρόνια που έχει δημιουργηθεί ,είναι πολύ καθαρό αν και δεν έχει πολύ σκιά .Έχει επίσης καινούρια παιδική χαρά. Βρίσκεται πριν αρκετά από το One .

ΚΚ:Α οκ είσαι η πρώτη που αναφέρεις καινούριο πάρκο γι αυτό σε ρωτάω τώρα. Πολύ ευχάριστο αυτό. Λοιπόν παρατηρείς κάποια εξέλιξη από παλιά μέχρι σήμερα σ' αυτήν την περιοχή από τότε που άρχισες να μετακινείσαι σ' αυτήν ;

ΦΝ: Δεν έχω παρατηρήσει κάποια αλλαγή .Πιο πολύ οικείο μου έχει γίνει το μέρος από τότε που ήρθα .Γιατί όταν πρωτοπήγα και άρχισα να εργάζομαι μου φαινόταν απόμακρο αλλά καθώς το γύρισα αρκετά αν και δεν έχω πάει παντού ,θα 'θέλα να μάθω και αλλά μέρη της περιοχής .Κάποια μέρη ας πούμε δε τα γνωρίζω μόνο από αυτά που μου λένε οι υπόλοιποι. Θεωρώ ότι δεν έχει κάποια εξέλιξη, κάποια διάφορα είναι ένα ίδιο πράγμα μονίμως .Κάτι πήγε να γίνει με το λαμπαντούαρ αλλά νομίζω είναι το ίδιο πράγμα μονίμως .

ΚΚ: Ποσά χρόνια μετακινείσαι στην περιοχή ;

ΦΝ:Ε περνούσα και παλιότερα γιατί μένω δυτικά και εργαζόμουν στο Δενδροπόταμο σε κάποια φάση το 2013-2014 σε σχολείο ,δημοτικό. Πήγαινα μέχρι εκεί ,στα ΚΤΕΛ .Από τότε που άνοιξε το One Salonica σίγουρα πηγαίνω πιο συχνά. Παλιά ήταν ένα πέρασμα για μένα ,δε σταματούσα καθόλου. Είναι η δυτική είσοδος ή πηγαίνα στο Μύλο πιο παλιά .Πήγαιναν και θέατρο στο Μύλο ,δούλευα και εκεί ένα διάστημα. Οπότε δε μπορώ να πω ότι στο παρελθόν τριγυρνούσα τόσο πολύ στην περιοχή .Αλλά θυμάμαι ότι τα κόκκινα σπίτια δεν ήταν εκεί ,ήταν αλλού ήταν στη Σαπφούς ,εγώ δούλευα εκεί στη Σαπφούς. Πήγαινα δηλαδή καφέδες στα μπουρδέλα . Μετά μετακόμισαν πήγανε από εκεί μεριά .Είναι η γειτονιά μου εδώ περνάω συχνά .

ΚΚ: Αυτές τις πληροφορίες τις χρειάζομαι για στατιστικούς λόγους, για να κάνω ένα μέσον όρο.

ΦΝ:Δεν έχει μεγάλες αλλαγές πέρα από κάποιες αλλαγές όπως η Νομαρχία .Παλιά είχε περισσότερο ψυχή θεωρώ ή η οδός των Σφαγείων ,όλος αυτός ο δρόμος παλιά είχε περισσότερο ζωή .Πλέον δεν έχει τόσο ζωή ,έχουν κλείσει τα καταστήματα όπως η Βιρκα και ο Μύλος .Είχε και μια κάβα τεράστια .Αυτός κ δρόμος πλέον έχει ερημώσει. Αυτός ο κεντρικός δρόμος που πραγματικά είναι ένα πέρασμα. Είχε αρκετή ζωή πλέον με τα χρόνια αυτή είναι η αλλαγή που έχω παρατηρήσει εγώ .Σίγουρα όμως και το One Salonica έχει φέρει περισσότερο κόσμο, παρόλο που δε την έχω ζήσει αυτήν την αλλαγή , είμαι σίγουρη ότι έχει φέρει κόσμο που παλιότερα δεν περνούσε από κει . Αλλά η συγκέντρωση του κόσμου είναι σε σημεία σημεία δεν υπάρχει σε έκταση .Λες και ο κόσμος αποφεύγει την υπόλοιπη περιοχή και πάει μόνο σε σημεία που υπάρχει μια δραστηριότητα.

ΚΚ: Κατάλαβα πολύ χρήσιμο αυτό που μου λες .Πες μου όσο πιο αναλυτικά μπορείς το σύνολο των κοινωνικών σχέσεων που έχεις αναπτύξει στην περιοχή. Αν έχεις κόσμο που γνώρισες εκεί ,στη δουλειά σου ,που μένει εκεί...

ΦΝ: Κοιτά αυτό είναι το δύσκολο κομμάτι γιατί ο κόσμος δε βγαίνει ιδιαίτερα έξω ,δεν υπάρχει η έννοια της «γειτονιάς» που υπάρχει αλλού. Οπότε έχω να σου εμπειρίες μου από ανθρώπους που ζουν εκεί αλλά με κανέναν δεν έχω κρατήσει επαφή. Ας πούμε με την Αννι που μένει εκεί ή με ένα παλικάρι που έχει το πάρκινγκ εκεί ,με τους ανθρώπους στη δουλειά αλλά νομίζω και ο κόσμος που

μένει εκεί δεν είναι προσανατολισμένος να κάνει παρέες στη γειτονιά. Δε ξέρω μπορεί και 'γω απλά να 'μουν περαστική από κει .Αλλά δε μπορώ να πω ότι έχω κρατήσει επαφές με κάποιους από κει ενώ έχω γνωρίσει αρκετό κόσμο εκεί στην περιοχή και ίσως πολλοί από αυτοί να πέρασαν πολύ φευγαλέα από κει στο πλαίσιο της ζωής τους .Εντάξει οι άνθρωποι είναι όπως είμαι εγώ δεν έχουν κάτι το διαφορετικό διαφορετικό απλά από τους λιγοστούς ντόπιους ,κατοίκους που γνώρισα μέσα από τα συμπόσια του λαμπατουαρ δεν έχω πολύ καλή εικόνα. Οι άνθρωποι φαίνεται να είναι χαμηλού κοινωνικού επιπέδου, πάντα μιλάω για τους κατοίκους που γνώρισα. Δεν είναι δηλαδή άνθρωποι με ιδιαίτερη μόρφωση ,έχουν τις προκαταλήψεις τους ,με κλειστό τρόπο σκέψης και λίγο έχουν μπουχτίσει αφού δεν έχουν ποιότητα ζωής εκεί πέρα. Εγώ όταν είχα αρχίσει να έχω πιο έντονη επαφή με την περιοχή άρχισα και έψαχνα σπίτι εκεί. Γιατί υπάρχουν και μέρη που είναι πολύ ιδιαίτερα και εγώ το εκτιμώ αυτό .Αλλά δε νομίζω ότι η περιοχή είναι για να κατοικηθεί , είναι περισσότερο για εμπορική χρήση για να υπάρχει κίνηση. Αυτή είναι πιστεύω η ιδιοσυγκρασία της περιοχής, είναι μια περιοχή που πρέπει να βρίσκεται σε κίνηση.

ΚΚ: Οκ.

ΦΝ:Τελικά το πλάνο για να μετακομίσω εκεί το άφησα λόγω του παιδιού γιατί άκουσα ότι υπάρχουν διάφορα προβλήματα εκεί .Για παράδειγμα ,με τα βαποράκια ,διακίνηση ναρκωτικών στα σχολεία ,τις κύριες που εκδίδονται και τους μετανάστες .Ε δεν είναι περιβάλλον αυτό για παιδί .Δηλαδή θεωρώ ότι το μέρος αυτό δεν είναι για οικογένεια .

ΚΚ :Ναι οκ το 'χω ξανακούσει αυτό. Ε πως θα χαρακτήριζες τη Β Δημοτική κοινότητα σε σχέση με την υπόλοιπη Θεσσαλονίκη; Τι επίθετα θα επέλεγες για να τη χαρακτηρίσεις ;

ΦΝ: Εμένα μου δίνει μια αίσθηση εγκατάλειψης. Παραμελημένη και ξεχασμένη θα την έλεγα.

ΚΚ: Ναι είναι αρκετά λογικό συμπέρασμα. Ποια είναι η περιοχή που προτιμάς λιγότερο στην κοινότητα και ποια περισσότερο ;Θα λεγες ότι υπάρχουν περιοχές που τις έχεις περπατήσει και έχει νιώσει ανασφαλής; Αν θες μπορείς να μιλήσεις με οδούς.

ΦΝ: Λοιπόν κοιτά η Ματζάρου ,η Πήξου είναι πολύ ανασφαλής .Εκεί στα στενά με τις πολυκατοικίες πέρασα τη νύχτα και τρόμαξα είναι λες και όλα είναι καμπουρεμένα ,ένα κενό τοπίο. Ενώ υπάρχουν σπίτια και δεν είναι έτσι οι γειτονιές. Ε δε μπορω να βρω κάποιες οδούς.

ΚΚ: Μπορείς να βοηθηθείς από τους χάρτες που σου στείλα αν θες.

ΦΝ:Ο δρόμος που περνάει μπροστά από το One Salonika , η Γιαννιτών αισθάνομαι αρκετά ασφάλεια και στη Μοναστηρίου επίσης. Τώρα τον δρόμο που περνάει μπροστά από τα διυλιστήρια δε θα τον περπατούσα τη νύχτα ας πούμε. Μια οδός που δεν υπάρχει ασφάλεια είναι η Παλαιού Σταθμού κ γύρω από το One Salonika ,στη Γιαννιτών αισθάνομαι ασφάλεια γιατί έχει κόσμο ,κίνηση. Προχθές για παράδειγμα πήγαμε στο Μπριζόλα και καθίσαμε και φάγαμε και δεν είναι ότι δε την επισκέπτομαι την περιοχή, την επισκέπτομαι.Δηλαδή με το αμάξι τις περνάω τις οδούς απλά όταν περνούσα με το ποδήλατο σκεφτόμουν θα με χτυπήσει κάνα αμάξι.

ΚΚ: Απολύτως λογικό γιαυτό σε πήρα τηλέφωνο γιατί ξέρω ότι έχεις επαφή με την περιοχή και θα μου δώσεις μια διαφορετική οπτική γωνία.

ΦΝ:Πίσω από το One Salonika πιστεύω ότι αρχίζει η δύσκολη περιοχή. Η υπόλοιπη περιοχή έχει ράγες ,εδώ είναι κενή η περιοχή έχει δηλαδή χωράφια. Και από κάτω δεν έχουμε πρόσβαση ο κόσμος ,μέσα στο λιμάνι δε μπορούμε να μπούμε .Στη Μαντζάρου ,Πήξου έχει και περισσότερους περιέργους οπότε γιαυτό είναι πιο ανασφαλής . Κάθονται κάνουν πηγαδάκια και μπίλια .

ΚΚ: Οκ ποιες πιστεύεις ότι είναι οι μεγαλύτερες δυνατότητες της περιοχής και ποια τα μεγαλύτερα προβλήματα;

ΦΝ: Να σε ρωτήσω κάτι όλη αυτή η περιοχή και στη Ξηροκρήνης ανήκει στην περιοχή αυτή;

ΚΚ: Το νότιο κομμάτι της Ξηροκρήνης ανήκει να ως ένα σημείο.

ΦΝ: Και Αγίων Πάντων; Και μέχρι το Βαρδάρη;

ΚΚ: Ο Βαρδάρης είναι και αυτός ως ένα σημείο.

ΦΝ: Ως την Εγνατία πάνω .Κατάλαβα. Μπορείς να μου ξανακάνεις την ερώτηση;

ΚΚ: Οκ ποιες πιστεύεις ότι είναι οι μεγαλύτερες δυνατότητες της περιοχής και ποια τα μεγαλύτερα προβλήματα;

ΦΝ: Νομίζω οι δυνατότητες που έχει η περιοχή σχετίζονται με την εμπορική δραστηριότητα και θεωρώ ότι εξαιτίας αυτής της εγκατάλειψης που επικρατεί υπάρχουν πολλά μεγάλα τμήματα που είναι κενά. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αναπνέει ο χώρος δηλαδή να μην είναι τόσο πυκνοκατοικημένα όσο είναι στο κέντρο και αυτό λειτουργεί ως ένα πολύ μεγάλο πλεονέκτημα για την περιοχή. Εκεί μπορούν να γίνουν πράγματα που δε μπορούν να γίνουν σε άλλες περιοχές της πόλης, αν αξιοποιηθούν σωστά τα λιγότερο πυκνοκατοικημένα μέρη .Αυτές οι κινήσεις μπορεί να γίνουν και αρκετά πρωτοποριακές. Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της περιοχής είναι όλος αυτός ο πληθυσμός που δεν κάνει τίποτα. Όπως οι άνεργοι ή οι μετανάστες που είναι εκεί και λιμαίνουν το χώρο ενώ θα μπορούσαν κάπως να αξιοποιηθούν. Θεωρώ ότι αυτό το ζήτημα είναι καθαρά κρατικό ,δηλαδή το κράτος ,ο δήμος πρέπει να μεριμνήσει γι αυτούς τους ανθρώπους. Οπότε αν υπάρχει το κατάλληλο ενδιαφέρον και οι κατάλληλες κινήσεις από τον δήμο θεωρώ ότι μπορεί να γίνουν πολλά πράγματα. Απλά πρέπει να συμμαζευτεί η κατάσταση αυτή γιατί είναι ανεξέλεγκτη. Πιστεύω ότι άμα γίνει αυτό και μπει λίγο μία τάξη θεωρώ ότι και οι κάτοικοι θα είναι πιο ικανοποιημένοι. Επίσης θεωρώ ότι τα πράγματα θα είναι λίγο πιο συμφιλιωμένα εκεί .Ακόμη ο χαρακτήρας της περιοχής είναι ιδιαίτερος και δε θα πρέπει να αλλοιωθεί είτε λέγεται πορνεία είτε λέγεται αποθήκες. Δηλαδή πρέπει να υπάρξει μια μέριμνα ,όλο αυτό να μπει σε μια τάξη. Θεωρώ ότι μπορούν να γίνουν πολλά πράγματα σε αυτό το χώρο. Απλά πάντα υπάρχει κίνδυνος να υπάρξει κάποια υπερβολή ή αισχροκέρδεια. Για παράδειγμα όπως έγινε στη Βαλαωρίτου . Κάποια στιγμή είχε υπάρξει κάποιο ενδιαφέρον , για κάποιον λόγο είχαν πέσει κάποια χρήματα και κάποιοι μαγαζάτορες ωφεληθήκαν αν γινόταν κάποια αλλαγή. Εγώ θεωρώ ότι αυτό το πέρασμα που περνάει καλύτερεί και μετά πάλι παρακμή δε θεωρώ καλή εξέλιξη. Το θεωρώ πολύ πρόχειρο. Όπως και τα Λαδάδικα τώρα ψιλοπαρακμάζουν .Πρέπει να υπάρχει μια πρόνοια σε αυτήν την περιοχή δηλαδή να μη γίνει ένας πόλος έλξης για λίγο και μετά να αφεθεί. Αυτό θεωρώ ένα κίνδυνο που υπάρχει . Γιατί το να ανέβει η περιοχή δε το θεωρώ δύσκολο απλά το θέμα είναι να γίνει σωστά. Γιατι εν τέλη είναι η είσοδος της πόλης από κει .Δηλαδή είναι μια κακή εικόνα αυτή για κάποιον που έρχεται στα ΚΤΕΛ και περνάει από κει και βλέπει αυτήν την παρακμή.

ΚΚ: Από όσο καταλαβαίνεις εσύ σε ποιο κομμάτι της περιοχής ,κοινότητας βρίσκονται οι πιο πλούσιοι ,αυτοί που έχουν την καλύτερη οικονομική κατάσταση; Και ποιο κομμάτι θα έλεγες ότι εντοπίζονται οι φτωχότεροι;

ΦΝ :Θεωρώ ότι όσο πάμε προς το κέντρο βρίσκονται πιο εύποροι άνθρωποι και όσο πάμε προς τα πίσω πιο φτωχοί . Αυτό το καταλαβαίνεις και από τα ενοίκια .Δηλαδή έχω δει κόσμο που είναι ευκατάστατο κοντά στο Παλιό Σταθμό ,έχει το αμαξάκι του και το σπιτάκι του. Εκεί θεωρώ κοντά στο Σιδηροδρομικό Σταθμό βρίσκονται οι ευπορότεροι σχετικά με την περιοχή πάντα.

ΚΚ: Άλλη μία ερώτηση ,τι προτάσεις θα μου έδινες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της κοινότητας;

ΦΝ: Θεωρώ ότι ο δήμος θα πρέπει να το δει λίγο πιο σοβαρά το θέμα και να υπάρχει μια μελέτη ,να γίνει μια έρευνα και να γίνουν κάποιες σωστές κινήσεις. Δηλαδή να υπάρχει μια πρόνοια από τον δήμο .

ΚΚ: Τι θα μπορούσες να σκεφτείς ότι χρειάζεται άμεσα ;

ΦΝ: Θεωρώ ότι για να γίνει σωστά η δουλειά θα πρέπει να υπάρξει μια χαρτογράφηση του κόσμου ώστε να δούμε πόσοι είναι οι άστεγοι, οι άνεργοι .Ακόμη να δούμε πόσοι έχουν καταστήματα ,πόσες οικογένειες μένουν εκεί. Μετά να δούμε το κομμάτι το κτηριακό ,δηλαδή υπάρχουν κτήρια εκεί που αν δοθούν χρήματα μπορούν να αναστηλωθούν .Κάποια κτήρια που είναι αποθήκες είναι φανταστικά και θα μπορούσαν να γίνουν καταστήματα ,κτήρια πολιτισμού . Έχει στοιχεία η περιοχή που με την κατάλληλη φροντίδα θα μπορούσαν να αναδειχθούν και να υπάρξει μια δραστηριότητα εκεί πέρα. Τότε και κόσμος θα επισκέπτεται περισσότερο το χώρο εκεί είτε για να νοικιάσει και να έχει το χώρο του για εμπορική επιχειρήση είτε για να αγοράσει. Από δω και πέρα θεωρώ ότι αυτή η περιοχή είναι για εμπόρους ,καλλιτέχνες ,για να γίνουν μπαρ ,καφέ όχι για οικογένεια . Ακόμη για να γίνουν δραστηριότητες πολιτισμού ,κάποιες εναλλακτικές πρωτοβουλίες να λάβουν χώρα εκεί όπως να καλλιεργήσουν κάποιες εκτάσεις ή να γίνει κάποιο πάρκο.

ΚΚ: Ευχαριστώ πάρα πολύ.

5) Χ.Β.

ΚΚ: Πες μου όνομα ,ηλικία, επάγγελμα.

ΧΒ: Χ.Β. ,35 χρονών ,πολιτιστική διαχείριση το επάγγελμα μου.

ΚΚ: Ποια ήταν ακριβώς η σχέση σου με τη Β δημοτική κοινότητα; Έμενες εκεί; Εργαζόσουν εκεί; Ήταν ένα μέρος που έκανες απλά έρευνα ή ένας ενδιαμέσος σταθμός σου για να πας κάπου; Πόσα χρόνια βρισκόσουν σε ενεργή αλληλεπίδραση με αυτήν ; Ποια μέρη της σου είναι πιο πολύ οικεία. Άμα μπορείς πες μου οδούς ,περιοχές.

ΧΒ: Αρχικά η σχέση μου με την περιοχή ήταν επαγγελματική. Δούλευα στο Λαμπατουαρ ,στα Παλιά Σφαγεία σε ένα κτήριο στη περιοχή του δήμου από το Φεβρουάριο του 2018 μέχρι το Δεκέμβριο του 2019. Σχεδόν δυο χρόνια. Τα σημεία που μου είναι πιο οικεία είναι το κτήριο στα Παλιά Σφαγεία που ήταν ο χώρος εργασίας μου και η οδός Ουρανού που ήταν παράλληλη με την οδό 26ς Οκτωβρίου που ήταν τα Παλιά σφαγεία .Εκεί πήγαινα σε ένα μπουγατσατζίδικο και έχω βρεθεί εκεί για λόγους έρευνας λόγω της δουλειάς. Άλλο ένα οικείο σημείο της περιοχής είναι το One Salonica γιατί το επισκεπτόμουν συχνά. Τώρα και το Φιξ ,Βίτζα και ο Μύλος μου είναι οικεία έτσι και αλλιώς πολύ πιο πριν ξεκινήσω ν δουλεύω εκεί γιατί πήγαινα εκεί για συναυλίες ή με τους γονείς μου. Ένα άλλο οικείο σημείο το Block 43,Hondon Center.

ΚΚ: Μίλησε μου όσο πιο αναλυτικά μπορείς για την εμπειρία σου με την περιοχή από παλιά μέχρι σήμερα όσο πιο αναλυτικά μπορείς. Δηλαδή πως πιστεύεις ότι έχει αλλάξει από παλιότερα μέχρι σήμερα με βάση τις αναμνήσεις σου;

ΧΒ: Έχει αλλάξει σίγουρα η περιοχή αλλά κυρίως τα τελευταία χρόνια βρίσκεται σε μια φάση μετάβασης .Δηλαδή για ένα διάστημα ήταν απλά μια περιοχή διασκέδασης και μετά ,τα τελευταία 4-5 χρόνια έχουν αρχίσει να ανοίγουν πέρα από κέντρα διασκέδασης και ξενοδοχεία αλλά και το One

Salonica που λειτούργησε ως χώρος κοινωνικής συνάθροισης που έλειπε από την περιοχή. Αλλά νομίζω γενικά η περιοχή έχει αρχίσει να ανεβαίνει ,δεν έχει ανέβει ακόμη αλλά λόγω των μελλοντικών επενδύσεων που θ γίνουν για το μουσείο του Ολοκαυτώματος και το Μητροπολιτικό Πάρκο νομίζω προς τα εκεί πάει . Σε αυτό βοηθάει και ότι τα νοίκια εκεί είναι γενικά φθηνά οπότε πρόσφατα άρχισαν να μετακομίζουν εκεί καινούριος κόσμος και πιστεύω ότι λόγω αυτών των γεγονότων η Β δημοτική κοινότητα βρίσκεται σε μετάβαση ,σε στάση αλλαγής. Τώρα εγώ σε αυτήν την περιοχή θα πήγαινα για το geront μου ή για καμία συναυλία δηλαδή δε θα πήγαινα για κάτι άλλο. Δεν είχα κάποιον άλλον λόγο να πάω .

ΚΚ: Μίλησε μου όσο πιο αναλυτικά μπορείς για το σύνολο των σχέσεων που έχεις αναπτύξει στην περιοχή από παλιά μέχρι σήμερα. Δηλαδή είτε φιλικές είτε εργασιακές σχέσεις είτε με κάποιο μέρος εάν έχεις κάποια σχέση. Αν και αυτό με το Μύλο μου το καλύψες. Μήπως έχεις κάποιους φίλους που πηγαίνεις να δεις πιο συχνά;

ΧΒ: Δυστυχώς όχι δεν έχω φίλους εδώ αν και θα ήθελα γιατί την έχω αγαπήσει αυτήν την περιοχή γιατί έχει μια γοητεία που με τραβούσε από πάντα. Και μιας και δούλευα εκεί δέθηκα και παραπάνω με κάποια σημεία της . Με κόσμο ανέπτυξα τις βασικές σχέσεις πχ με τον υπάλληλο στο μπουγατσατζίδικο κάθε μέρα τα λέγαμε ,με την κύρια Νατάσα Καρρά τη γνωστή που είναι πολύ ενεργή κάτοικος της περιοχής. Ένα άλλο συμβάν είναι όταν ήρθε ένας παππούς με το γιο του και εγγονόα του στα Σφαγεία γιατί παλιότερα ήταν σφαγέας και μας έλεγε την ιστορία του και του τόπου ήταν πολύ συγκινητικό. Τώρα γενικά δεν είχα κάποια άλλη επαφή με τους ανθρώπους εκεί εκτός και αν ήταν μέσα από το project της δουλειάς που ο στόχος ήταν να 'ρθει σε επαφή με τους κατοίκους. Επίσης γενικά οι κάτοικοι στην περιοχή είναι και διάσπαρτοι και είναι πιο δύσκολο να κανείς σχέσεις πρέπει να το κυνηγήσεις δηλαδή.

ΚΚ: Πως θα χαρακτήριζες τη Β δημοτική κοινότητα σε σχέση με την υπόλοιπη Θεσσαλονίκη και τι επίθετα θα χρησιμοποιούσες;

ΧΒ: Έχει ένα μυστήριο η περιοχή κατά τη γνώμη μου ,είναι λίγο ανεξερεύνητη και έχει ιστορία γενικά που δε τη ξέρουν αυτοί που δεν κατοικούν εκεί .Είναι μια περιοχή που είχε μια συγκεκριμένη χρήση όταν φτιάχτηκε , βιομηχανική χρήση και μετά έχασε αυτήν την ταυτότητα .Το πιο χαρακτηριστικό αυτής της περιοχής είναι ότι είναι σε μόνιμη μετάβαση .Κάποτε ακόμα και τώρα είχε ένα στίγμα εγκατάλειψης αλλά είναι μυστηριώδης παρόλα αυτά. Έχει όμορφα ,περίεργα σημεία .Είναι μια παρεξηγημένη περιοχή και λίγο άγνωστη στο μέσο Θεσσαλονικιό . Δηλαδή αν και γω δε δούλευα εκεί δε θα τη γνώριζα τόσο καλά . Και γοητευτική θα την έλεγα και έχει και δυνατότητες ανάπτυξης . Θα μπορούσα να τη φανταστώ σε λίγα χρόνια να γίνει μια γνωστή και δημοφιλή περιοχή . Έχει δυνατότητες αλλαγής προς το καλύτερο.

ΚΚ: Ποιο είναι το κομμάτι της περιοχής που προτιμάς λιγότερο και ποιο περισσότερο ;Θα 'λεγες ότι υπάρχουν περιοχές εκεί που νιώθεις ανασφαλής;

ΧΒ: Εντάξει σίγουρα κάποιες φορές έχω νιώσει. Μια ανασφάλεια είναι ότι υπάρχουν μεγάλα κενά ανάμεσα στα κτήρια .Για παράδειγμα μία φορά που είχα μείνει στο Labattoir και ήταν χειμώνας και σκοτεινιάζε νωρίς λίγο αγριευόμουν γιατί άμα πάθαινα κάτι δε θα με βρει κανείς εδώ . Δεν υπήρχε κάποια πραγματική απειλή απλά δεν είχε κόσμο εκεί γύρω γι αυτό και η ανασφάλεια. Τώρα το αγαπημένο μου σημείο ήταν στο Λαμπατουαρ ,στην 26ης Οκτωβρίου ειδικά όταν τελείωνα τη δουλειά και είχε εκείνο το τέλειο το ηλιοβασίλεμα ήταν πολύ ωραία. Επίσης μου άρεσε και η Μαντζάρου πολύ. Τώρα δε μου πολυάρεσε το One Salonica αλλά το κομμάτι κοντά στο λιμάνι μου άρεσε πάρα πολύ να το περπατάω από πάντα . Και η Γιαννιτσών δεν μου πολυάρεσε απλά δεν είχε κάποιο πρόβλημα ,θέμα.

ΚΚ: Ποιες πιστεύεις ότι είναι οι μεγαλύτερες δυνατότητες της περιοχής και ποια πιστεύεις ότι είναι τα προβλήματά της;

ΧΒ: Θεωρώ ότι αν κάποια σημεία χειριστούν σωστά θα μπορούν να ναι θετικά αλλιώς αρνητικά. Δηλαδή το γεγονός ότι υπάρχουν μεγάλοι χώροι αχρησιμοποίητοι νομίζω είναι αρνητικό για την περιοχή γιατί μπορεί εκεί να γίνονται καταλήψεις ή να μαζεύεται σαβούρα .Δε γίνεται κάτι ουσιαστικό εκεί ενώ θα μπορούσε να υπάρξει ένα πλάνο για εκεί .Για παράδειγμα ο παλιός σταθμός να γίνει πολιτικό πάρκο και όλοι αυτοί που μένουν στην περιοχή διάσπαρτοι θα μπορούσαν να συναντηθούν εκεί και να έχουν ένα τόπο κοινωνικής συνάθροισης. Κάποια κτήρια ,παλιές βιοτεχνίες εκεί που υπάρχουν εκεί θα μπορούσαν να γίνουν γραφεία, στούντιο γιατί έχουν αυτά τα κλασικά στοιχεία παλιών βιομηχανικών περιοχών και θα μπορούσε να προσελκύσει και άλλο κόσμο να μείνει εκεί.

ΚΚ: Σε ποιο κομμάτι της κοινότητάς θα έλεγες ότι ζουν οι πιο πλούσιοι και σε ποιο κομμάτι οι πιο φτωχοί;

ΧΒ: Θα έλεγα ότι οι πιο εύποροι ζουν στις πολυκατοικίες που είναι κοντά στο One Salonica και οι πιο άποροι προς Μαντζάρου στις παλιές πολυκατοικίες. Εκεί που είναι λίγο εγκατάλειψη φάση εκεί μένουν οι μετανάστες νομίζω που δυσκολεύονται πιο πολύ οικονομικά. Επίσης ένα άλλο κομμάτι που είναι στα προβλήματα της προηγούμενης ερώτησης που αν δεν χρησιμοποιηθεί θετικά θα αποδειχθεί αρνητικό είναι ότι υπάρχουν πολλές κοινότητες στην περιοχή, οι Ρομά ,τα στούντιο . Μετά έχει επιχειρήσεις ,οικογένειες δηλαδή συγκεντρώνουν διάφορες κοινωνικές ή μη ομάδες. Φαινομενικά ζουν όλοι μαζί αλλά υπάρχουν κάποιοι που το θεωρούν θετικό σημείο της περιοχής όπως εγώ αλλά και κάποιοι που το θεωρούν αρνητικό και πιστεύουν ότι η περιοχή δεν έχει χαρακτήρα. Αντίθετα εγώ πιστεύω ότι αυτό την κάνει πιο ενδιαφέρουσα και αυτός είναι και ο χαρακτήρας της. Συγκεντρώνει διάφορους πληθυσμούς ,εθνικότητες και κοινωνικές ομάδες και εγώ το θεωρώ θετικό αν βρουν τρόπο να συνυπάρξουν .

ΚΚ: Πιστεύεις ότι παρατηρούνται έργα αναπλάσεων ή μη στην περιοχή ;Και αν ναι που βρίσκονται οι μεγαλύτερες αντιθέσεις μεταξύ των παλαιότερων οικοδομημάτων και των νέων ; Ποια είναι η προσωπική σου άποψη πάνω σε αυτές τις αναπλάσεις;

ΧΒ: Δεν έχω δει κάτι μεγάλο στην περιοχή .Το μόνο μεγάλο που πρόσεξα ήταν ότι ανακαίνισαν το κτήριο των Σφαγείων. Απλά θυμάμαι ότι λίγο πριν κλείσει το πρόγραμμα είχαν κάνει μια πεζοδρόμηση πάνω στο πεζοδρόμιο της 26ης Οκτωβρίου ,που ξεκινάει από το Λαμπαντουαρ ,Παλιά Σφαγεία μέχρι το λιμάνι κοντά στον ελληνικό σταθμό. Είχαν κάνει μια μικρή ανάπλαση ,δηλαδή το σχεδόν ανύπαρκτο πεζοδρόμιο το έφτιαξαν. Μετά παρατήρησα γύρω από τη Νομαρχία μια ανάπλαση που έχουν κάνει μια μικρή πεζοδρόμηση ,προσθήκη πάρκινγκ και αναστήλωση μιας αποθήκης. Δηλαδή μεγάλες αναπλάσεις που μπορούν να γίνουν είναι το Μητροπολιτικό Πάρκο και το μουσείο του Ολοκαυτώματος. Νομίζω ότι όλα τα μεγάλα έργα που θα γινόταν τώρα έχουν «παγώσει» με τη νέα διοίκηση. Δεν έχουν γίνει μεγάλα έργα μέχρι στιγμής.

ΚΚ: Ας πούμε τα μεγάλα οικοδομήματα, ξενοδοχεία που χτίστηκαν το 1990 και λειτουργούν, ποια είναι η άποψη σου για αυτά; Θεωρείς ότι είναι σωστό που χτίστηκαν εκεί πέρα; Ποια είναι η προσωπική σου άποψη, πιστεύεις ότι ωφελούν την περιοχή ή την οικονομική της ανάπτυξη;

ΧΒ: Εγώ προσωπικά δεν είμαι αρνητική με τα ξενοδοχεία δηλαδή τα θεωρώ οκ και για μένα είναι γενναία κίνηση όπως το MET ενώ δεν υπάρχει τίποτα γύρω. Οπότε εγώ το θεωρώ καλό γενικά όπως και το Porto Palace που άνοιξε αργότερα. Θεωρώ ότι προσθέτει στην περιοχή γιατί θεωρώ ότι και αυτοί που άνοιξαν εκεί ξενοδοχεία κάτι είδαν από την περιοχή. Δεν νομίζω ότι άνοιξαν με το σκοπό να την ωραιοποιήσουν ή να παρουσιάσουν κάτι άλλο. Γιατί από την ταράτσα των ξενοδοχείων

βλέπεις όλο το κομμάτι του λιμανιού και τη βιομηχανική περιοχή. Η περιοχή από κει και πέρα έχει ένα ενδιαφέρον βέβαια οικονομικά δε ξέρω κατά πόσο συμβάλλουν στην περιοχή ή κατά πόσο απασχολούν προσωπικό από την περιοχή αλλά για καποιο λόγο φέρνει κόσμο στην περιοχή . Άρα πιο πολύς κόσμος βλέπει την περιοχή . Με αυτό το κομμάτι μέχρι τη δεκαετία των '90s δεν ασχολούταν κανένας . Εγώ δεν έχω πρόβλημα με τα ξενοδοχεία εκεί. Γενικά και τα ΙΕΚ ας πούμε είναι σημαντικά ακόμη και το One Salonica που ήταν ένα κενό και το κάλυψαν.

ΚΚ: Οκ τελευταία ερώτηση ,τι προτάσεις θα μπορούσες να δώσεις εσύ για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των κατοίκων της κοινότητας ; Δεν εννοώ μόνο των οικογενειών γενικά προτάσεις για όλες τις κοινωνικές ομάδες.

ΧΒ: Εγώ νομίζω ότι γενικά πρέπει να επικεντρωθούν στους νομάδες ,μετανάστες, τις εκδιδόμενες, τους πρόσφυγες που χρειάζονται βοήθεια και η ζωή τους είναι πιο δύσκολη. Πρέπει να γίνει έρευνα για το χρειάζονται ,για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν να βρουν ένα τρόπο να τους αφομοιώσεις ομαλά στην κοινότητα όχι με την κακή έννοια γιατί και αυτοί είναι κομμάτι της . Με το να λες ότι πρέπει να φύγουν και να πάνε αλλού δε λύνεται το πρόβλημα. Πρέπει κάποια στιγμή η κοινωνία να προχωρήσει και να καταλάβει ότι είναι κομμάτι της, ότι υπάρχουν διάφορα είδη ατόμων με διάφορες προτιμήσεις και εθνικότητες. Δεν μπορούν απλά να λένε φύγετε είναι τραγικό. Οπότε θεωρώ ότι αυτό που λεγόταν να φύγουν τα στούντιο από εδώ και να πάνε αλλού ,που να πάνε πάλι όπου και να πάνε πάλι θα τους διώξουν. Οπότε όλο αυτό θέλει πολύ δουλειά και να υπάρξει πολύς χρόνος και χρήμα και σχέσεις . Είναι μια γενναία κίνηση για να εκπαιδεύσεις και τους μεν και τους δε ότι η περιοχή τους χωράει όλους ,να ζήσουμε και αρμονικά. Θα μπορούσε ενδεχομένως να υπάρχει ένα πολιτιστικό ή κοινωνικό κέντρο ,ένα μέρος συναντήσης . Είναι μεγάλο πρόβλημα η έλλειψη αυτού. Εντάξει υπάρχει το εμπορικό αλλά δεν μπορούν να πάνε όλοι γιατί πχ οι μετανάστες θα νιώσουν περίεργα γιατί θα σκεφτούν ότι μπορεί να τους κοιτάνε περίεργα. Ενώ αν υπήρχε μια πλατεία ή κάτι παρόμοιο θα μπορούσαν όλοι να πάνε εκεί άνετα και θα είχαν επαφές μεταξύ τους. Οπότε για μένα το πρώτο βήμα για την περιοχή θα ήταν να αποκτήσει ένα κοινό σημείο συνάντησης, αλληλεπίδρασης. Γιατί ο χαρακτήρας της περιοχής εξαρτάται όχι μόνο από τα κτήρια της αλλά και από τους ανθρώπους της . Εκεί θα έβαζα την περισσότερη βαρύτητα γιατί αυτοί είναι και που την κρατάνε ζωντανόί. Σίγουρα η περιοχή θα μπορούσε να βάλει φωτισμό ,πεζοδρόμια γενικά να ήταν πιο περιποιημένη η περιοχή. Γιατί τώρα νιώθω ότι είναι εγκαταλειμμένη . Και το περιβάλλον που βλέπεις κάθε μέρα σου διαμορφώνει τη διάθεση. Για μένα πιο σημαντικό είναι αυτό να δοθεί σημασία στους κατοίκους και στην πιο ομαλή συμβίωση τους.

ΚΚ: Ωραία μου αρκεί αυτό τελειώσαμε. Ευχαριστώ!

Γραπτές συνεντεύξεις

6) Κ.Π.

1. Κ.Π., 40 χρονών, δουλεύω στην Κωλέττη, κοντά στο One Salonika
2. Εδώ και περίπου 2 χρόνια εργαζομαι σε ΜΚΟ που εδρεύει στη Β' Κοινότητα, οπότε το διάστημα αυτό η επαφή μου με την περιοχή είναι συνεχή. Πιο παλιά, επισκεπτόμουν την

περιοχή βγαίνοντας σε κάποιο νυχτερινό κέντρο ή πηγαίνοντας σε κάποια συναυλία. Περισσότερο οικείες μου είναι οι περιοχές της Κωλέττη, η Γιαννιτσών και το One Salonika.

3. Την περιοχή τη γνώριζα παλαιότερα από τα νυχτερινά της κέντρα και χώρους συναυλιών, όπως το Fix ή το Principal. Πλέον, εργάζομαι τις καθημερινές εκεί, οπότε έχω αποκτήσει πιο οικεία και πλήρη εικόνα με τους πληθυσμούς και τους διαφορετικούς χαρακτήρες της περιοχής, οι οποίοι καλύπτουν περισσότερο τις χαμηλότερες και λιγότερο τη μέση αστική τάξη, είτε πρόκειται για ελεύθερους επαγγελματίες, κάτοικους της περιοχής ή κόσμο της πιάτσας που κυκλοφορεί περισσότερο τις νυχτερινές ώρες.
4. Η πόλη έχει αλλάξει αρκετά πρόσωπα με την πάροδο των χρόνων, παλαιότερα ήταν περισσότερο ζωντανή τη νύχτα με τα κέντρα διασκέδασης και συναυλιών, τα οποία δυστυχώς πλέον περιορίζονται σε δύο ή τρία. Πολλές επιχειρήσεις έχουν μεταφέρει και τα γραφεία τους στην περιοχή, οπότε κυκλοφορεί πλέον και κόσμος με πιο επαγγελματικό προφίλ, ενώ με το προσφυγικό κύμα των τελευταίων ετών έχουν καταφτάσει στην περιοχή ομάδες προσφύγων ή μεταναστών, οι οποίες, μη έχοντας χώρους να στεγαστούν και να διαμείνουν, καταλαμβάνουν άδεια, εγκαταλελειμμένα κτίρια ή κατασκηνώνουν σε οικόπεδα παλιών βιοτεχνιών που μένουν αναξιοποίητα στην περιοχή.
5. Νομίζω πως πέρα από τις εργασιακές μου σχέσεις, λόγω της ιδιαιτερότητας του επαγγέλματος μου που συνεπάγεται και τη διαρκή τριβή με την περιοχή, έχω αναπτύξει καλές σχέσεις με τους μαγαζάτορες της περιοχής, μερικούς από τους μόνιμους κάτοικους της περιοχής, καθώς και με κορίτσια που εκδίδονται σε ορισμένες πιάτσες, οι οποίες μου δίνουν το αίσθημα ότι με εμπιστεύονται ότι δεν είμαι άτομο που θα τους κάνω κακό με όσα έχουν δει να συμβαίνουν στην περιοχή, αλλά ότι θέλω να τους βοηθήσω στο βαθμό που μου επιτρέπει και το επάγγελμα μου, το περισσότερο δυνατό.
6. Πολυπολιτισμική, πολύχρωμη, μία κοινότητα των αντιθέσεων. Γενικά υπάρχουν πολλά χαρακτηριστικά της κοινότητας που δείχνουν ότι έχει αναπτυχθεί πολύ λιγότερο -αν όχι καθόλου- σε σύγκριση με τις πιο κεντρικές ή εύπορες περιοχές της πόλης και αυτό πολύ απλά γιατί έχουν διανεμηθεί πολύ μικρότερα κονδύλια από τον δήμο, τα οποία επαρκούν, στην καλύτερη των περιπτώσεων, να καλύψουν τις ανάγκες για τακτική καθαριότητα, αλλά σε καμία περίπτωση για ουσιαστική και ριζική αναβάθμιση με δημόσια έργα και έμπρακτες πρωτοβουλίες στην περιοχή.
7. Η περιοχή που προτιμώ περισσότερο είναι η Κωλέττη και ειδικότερα το One Salonika. Παλαιότερα, η ευρύτερη περιοχή και λίγο πέρα της Κωλέττη και περισσότερο προς τα Σφαγεία δηλαδή ήταν περισσότερο ζωντανή με τα νυχτερινά κέντρα να προσελκύουν κόσμο -αν όχι τις καθημερινές λόγω εργασίας ή άλλων υποχρεώσεων- από το κέντρο ή πιο μακρινές περιοχές της πόλης. Ίσως με κάνει να νιώθω μία μικρή ανασφάλεια η Γιαννιτσών το βράδυ, λόγω ενός περιστατικού όπου ένιωθα τα φώτα ενός αυτοκινήτου διαρκώς πάνω στην πλάτη μου από τη στιγμή που σχόλασα μέχρι να φτάσω στο μέρος που είχα παρκάρει το αυτοκίνητο μου.
8. Οι δυνατότητες της περιοχής είναι πολλές, ωστόσο, οι κινήσεις και τα ανταντακλαστικά των αρχών και του δήμου είναι πολύ αργά. Η περιοχή αυτή ήδη εξυπηρετεί γραφεία επαγγελματικών ομίλων ιδιωτών, πολλές εταιρίες έχουν μεταφέρει την έδρα τους εκεί.
9. Από την εργασιακή εμπειρία μου και την επαφή μου με τον κόσμο της περιοχής καταλαβαίνω ότι η ευπορότερη περιοχή βρίσκεται στα Ξυλάδικα, όπου και κατοικούν αρκετά ευκατάστατοι μόνιμοι κάτοικοι. Εκεί είναι χτισμένα και μερικά νέα και περισσότερο πολυτελή οικοδομήματα, όπου και κατοικούν οι πιο παλιοί Θεσσαλονικείς, οπότε το κλίμα και ο κόσμος που ζει εκεί δεν περιλαμβάνει συνήθως ομάδες μειονοτήτων, υπάρχει μία άλλη αστική τάξη που χαρακτηρίζει τον οικισμό στα Ξυλάδικα. Τους λιγότερο εύπορους πληθυσμούς θα τους έβρισκε κανείς στη Νικηφόρου Ουρανού, στην περιοχή με τα πορνεία, όπου ο αέρας της περιοχής είναι κάπως διαφορετικός εκεί, με τα νοίκια πιο χαμηλά.
10. Στην παρούσα φάση που μιλάμε δεν γίνονται αναπλάσεις στην περιοχή. Περιμένουμε τα τελευταία χρόνια την ανάπλαση και ανέγερση του μουσείου Ολοκαυτώματος, ενώ πρόδηλη η ανάγκη και για τη δημιουργία νέων και την αναβάθμιση των υφιστάμενων σχολικών

μονάδων, ώστε να καλύπτουν όλα τα επίπεδα. Δεν θα μου άρεσέ κάποια πρωτοβουλία από κάποιον ιδιωτικό οργανισμό ή επιχειρηματία για κάποια ξενοδοχειακή μονάδα ή έργο ανάλογης κλίμακας και χωρικής παρέμβασης, το οποίο ουσιαστικά δεν ωφελεί και κανέναν, πέρα από τον ιδιώτη επιχειρηματία και έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την άλλη πλευρά των πληθυσμών και μόνιμων κατοίκων της περιοχής.

11. Η Β' Κοινότητα θα μπορούσε να αναβαθμιστεί σημαντικά με τη δημιουργία περισσότερων πάρκων και πράσινων χώρων, με την αναβάθμιση των σχολικών υποδομών, ώστε να καλύπτονται όλα τα επίπεδα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η λειτουργία νέων και ανανεωμένων χώρων εστίασης, καφέ ή νυχτερινής εξόδου σίγουρα θα λειτουργούσε ευεργετικά, ώστε να μπορεί να κυκλοφορήσει περισσότερο ο μόνιμος κάτοικος της περιοχής, μετά την εργασία ή το σχολείο του, αλλά και να προσελκύσει και επισκέπτες από άλλες περιοχές της πόλης, οι οποίοι θα βοηθήσουν τις μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις να κινηθούν και να ανανεώσουν και το οικονομικό προφίλ της περιοχής.

7) Χ.Κ.

1. Χ.Γ. 22 ετών, barista/μπουφетζής, Βίτσι στην αρχή της κοντά στην εκκλησία των αγίων πάντων.
2. Μένω στην Β' δημοτική κοινότητα αλλά και εργάζομαι. Μένω τα τελευταία περίπου 2 χρόνια και εργάζομαι τον τελευταίο 1,5 χρόνο. Το πιο οικείο μέρος είναι η αρχή της μοναστηρίου όπου είναι και η δουλειά μου κι έπειτα η γιαννιτσών, η αγίων πάντων (οδός).
3. Είναι σίγουρα δικαιολογημένα μια από τις πιο κακόφημες περιοχές της Θεσσαλονίκης. Ευτυχώς ή δυστυχώς χάρη στην δουλειά που κάνω έχω γνωρίσει ένα μέρος της περιοχής στο μεταμεσονύκτιο κομμάτι της, και δεν είναι ευχάριστο. Τις νυχτερινές ώρες ελάχιστοι είναι οι ιθαγενείς που κυκλοφορούν καθώς υπάρχει φόβος προς τους αλλοδαπούς.
4. Η αλήθεια είναι πως η εξέλιξη (είτε θετική είτε αρνητική) τον καιρό που μένω εδώ, είναι απειροελάχιστη. Κυρίως υπάρχει ένα μοτίβο «σκαμπανεβάσματος» όσον αφορά τα κύρια προβλήματα της περιοχής. Χωρίς αυτό να σημαίνει απαραίτητα ότι δίνονται λύσεις στα εκάστοτε προβλήματα.
5. Παρότι η περιοχή θα έλεγε κανείς πως σταματάει να θυμίζει την πόλη της Θεσσαλονίκης και μοιάζει ολοένα και περισσότερο σαν γκέτο, οι άνθρωποι που ζουν και εργάζονται στην περιοχή δεν φαίνεται να έχουν υποστεί κάποια σοβαρή αλλοίωση σχετικά με την κοινωνική αλληλεπίδραση τους. Έχω γνωρίσει γείτονες μου και ανθρώπους στην γειτονιά μου, καταστηματοάρχες κ.α.
6. Υποανάπτυκτη και παραμελημένη. Θεωρώ ότι κανείς δεν δίνει ιδιαίτερη σημασία στα ουσιαστικά προβλήματα της περιοχής (ίσως επειδή σχεδόν κανείς δεν μπορεί να βρει λύσεις) και γι αυτό καταλήγουν να διαιωνίζονται.
7. Δεν νομίζω ότι έχω κάποια ιδιαίτερη προτίμηση μεταξύ των περιοχών, άλλωστε όλες κυμαίνονται στα ίδια υψηλά μήκη ανασφάλειας.
8. Τα προτερήματα της κοινότητας είναι οι μελλοντικές στάσεις του μετρό και σίγουρα ο Σιδηροδρομικός σταθμός. Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της (που ήδη ανέφερα) είναι ο υπερβολικά μεγάλος αριθμός αλλοδαπών που αφενός αυξάνει την εγκληματικότητα της περιοχής και αφετέρου αναγκάζει τους υπόλοιπους κατοίκους να νιώθουν φόβο, μη ασφαλείς και άλλα αρνητικά συναισθήματα.
9. Δεν πιστεύω ότι υπάρχουν εύποροι και άποροι κάτοικοι στην κοινότητα. Είναι γνωστό άλλωστε πως είναι μια από τις πλέον ελάχιστες οικονομικά φθηνές περιοχές της Θεσσ/νίκης.
10. Όχι.
11. Νομίζω πως το κυριότερο είναι η αύξηση ασφάλειας και αστυνομικών

8) Α.Κ.

1. Α.Κ., 36 Ξενοδοχοϋπάλληλος, μένω περίπου στην αρχή της Κατεχάκη.
2. Κατοικώ και εργάζομαι στην Β κοινότητα από το 2012 ως σήμερα. Οι καθημερινές μου ανάγκες περιλαμβάνουν μετακινήσεις σε μεγάλο μέρος της, συνεπώς γνωρίζω καλά την περιοχή τόσο την κατοικημένη όσο και την μη κατοικημένη.
3. Κατά το έτος άφιξης μου στην περιοχή μου ήταν γνώριμη η άσχημη πλευρά που θα συναντούσα, ήμουν όμως ενήμερη για το πλάνο ανάπτυξης της το οποίο είχε ήδη πάρει ρότα. Η εμπειρία μου ως κάτοικο με έκανε ορισμένες φορές να μετανιώσω για την επιλογή μου, τόσο όσο αφορά την αβεβαιότητα για την ασφάλεια την δική μου και της οικογένειάς μου όσο και για την ασφάλεια της ακίνητης και κινητής μου περιουσίας. Έχω υπάρξει θύμα παρενόχλησης στον δρόμο κατά τις βραδινές ώρες και έχω υπάρξει θύμα απόπειρας κλοπής 2 φορές του οχήματός μου. Τα προηγούμενα 3 χρόνια όλη αυτή η κατάσταση είχε μειωθεί αισθητά κάτι που βλέπουμε ξανά σε έξαρση σήμερα.
4. Τα πρώτα έτη η κατάσταση στους δρόμους ήταν ανυπόφορη, η αστυνόμευση ήταν σχεδόν ανύπαρκτη και η ανάπτυξη της περιοχής είχε παύση εξαιτίας της οικονομικής κρίσης. Με την επαναλειτουργία του εμπορικού κέντρου σηματοδοτήθηκε μια νέα εποχή όπου βελτιώθηκαν τα πάντα. Δυστυχώς όμως το τελευταίο εξάμηνο υπάρχει έξαρση της πορνείας και του λαθρεμπορίου ξανά .
5. Έχω αναπτύξει τόσο εμπορικές όσο και φιλικές σχέσεις.
6. Είναι η περιοχή στην οποία πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή από πλευράς των αρμοδίων.
7. Προσωπικά δεν έχω περιοχή υψηλής ή χαμηλής προτίμησης, σίγουρα προτιμώ το σημείο που κατοικώ. Και φυσικά μεγαλύτερη ανασφάλεια υπάρχει στα πιο σκοτεινά δρομάκια.
8. Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η πορνεία και το λαθρεμπόριο, δυνατότητες υπάρχουν άπειρες τόσο από εμπορικής ανάπτυξης όσο και από τουριστικής.
9. Δεν γνωρίζω με ακρίβεια, νομίζω δεν υπάρχει συγκεκριμένη κατανομή.
10. Υπάρχει πλάνο για ανάπλαση, νιώθω πως υπάρχει και διάθεση το μέλλον θα μας δείξει. Σίγουρα η περιοχή έχει μεγάλες ανάγκες.
11. Περισσότερος φωτισμός, συχνότερη αστυνόμευση, γκρέμισμα των παρατημένων κτιρίων, δημιουργία χώρων για παιδιά χώρων άθλησης κέντρων απασχόλησης και εκπαίδευσης παιδιών και ενηλίκων.

9) Θ.Π.

1. Θ.Π., 29, μηχανικός πληροφορικής, δεν μένω στην περιοχή αλλά εργάζομαι στο One Salonica
2. Εργάζομαι για 2 χρόνια σε μαγαζί με θήκες κινητών, επίσης χρησιμεύει ως ενδιάμεσο σημείο μετακίνησης και είμαι οικείος με την οδό Γιαννιτών καθώς ψωνίζω πολλές φορές από τα Κινέζικα μαγαζιά (ρούχα και ηλεκτρονικά είδη) και στα είδη με τα ανταλλακτικά. Επίσης ψωνίζω από το Media Markt στην Οδό Κωλέττη
3. Η εμπειρία μου με την περιοχή είναι ότι είναι μία περιοχή ακραίων αντιθέσεων: από τη μία βλέπεις αρκετά σύγχρονα κτίρια όπου στεγάζονται μεγάλες επιχειρήσεις σαν αυτή που εργάζομαι, και από την άλλη βλέπεις παράγκες όπως στην Οδό Μαντζάρου, όπου παρκάρω πολύ συχνά το αυτοκίνητο μου.
4. Η αλήθεια είναι ότι σε σχέση με παλαιότερα η περιοχή έχει υποβαθμιστεί πάρα πολύ, καθώς παλιότερα (πριν 20 χρόνια) η περιοχή είχε πολλά μαγαζιά με βιομηχανικό εξοπλισμό

και ανταλλακτικά (αυτά τα ξέρω από τον πατέρα και τον θείο μου). Σήμερα έχουν κλείσει τα περισσότερα από αυτά, και κάποιοι από αυτούς τους χώρους έχουν αντικατασταθεί από κινέζικα μαγαζιά.

5. Έχω αναπτύξει σχέσεις μόνο με τους ανθρώπους με τους οποίους συνεργάζομαι, καθώς φοβάμαι τις κοινωνικές συναναστροφές με τους μόνιμους κατοίκους (εννοώντας τους παράτυπους κατοίκους που συναντάμε στους δρόμους πχ.συμμορίες, χρυσαυγίτες, πόρνες, Ρομά)
6. Θα έλεγα ότι η περιοχή αντικατοπτρίζει την εικόνα της υπόλοιπης Θεσσαλονίκης, καθώς όλη η πόλη είναι μία πόλη αντιθέσεων. Όπως όλες οι μεγάλες πόλεις, έτσι και η Θεσσαλονίκη αντικατοπτρίζει τον χειρότερό της εαυτό στα περίχωρά της. Για να καταλάβεις τι εννοώ, στη Θεσσαλονίκη έχει 10 άσχημα κτίρια και ένα καλό σε κάθε δρόμο, και το ίδιο συμβαίνει και στην Β Κοινότητα. Όσο για τα επίθετα που θα χρησιμοποιούσα: Άσχημη, κακοδομημένη, επικίνδυνη, παραμελημένη
7. Η περιοχή που προτιμάω περισσότερο είναι η περιοχή του One Salonika, γιατί έχει πάρκινγκ, είναι προσεγμένη η βλάστηση κλπ, και η περιοχή που προτιμάω λιγότερο είναι η Μαντζάρου, καθώς το βράδυ έχω δει πως εκεί δυστυχώς εκπορνεύονται ανήλικα αγοράκια. Νιώθω ανασφαλής στις περιοχές που έχουν πιάτσες (δηλαδή στη Γιαννιτών το βράδυ, Πίψου, στην εβραϊκή συνοικία λίγο πιο πέρα και στη Μαντζάρου, εκεί που είναι το συνεργείο)
8. Το μεγαλύτερο ατού της περιοχής είναι ότι μπορείς να βρεις εύκολα μεγάλο χώρο για να στεγάσεις την επιχείρησή σου με σχετικά εύκολο πάρκινγκ, και ότι έχεις εύκολη πρόσβαση σε εξοπλισμό καθώς όλα τα σχετικά μαγαζιά είναι εκεί κοντά.
9. Δε γνωρίζω, γιατί δε μένω στην περιοχή.
10. Υποτίθεται θα γινόταν το Μουσείο Ολοκαυτώματος απέναντι από το One Salonika, στην Κωλέττη, αλλά δεν έχει προχωρήσει τίποτα. Όταν ήρθε θυμάμαι ο Νετανιάχου, είχαν στήσει 5 σκηνές και μετά τίποτα. Εκτός από αυτό βέβαια το One Salonika είναι για μένα η μεγαλύτερη ανάπλαση της περιοχής, και τα ξενοδοχεία της περιοχής.
11. Αρχικά, θα πρέπει να ενώσουν καλύτερα την περιοχή της Μοναστηρίου με την περιοχή Γιαννιτών, γιατί η κατάσταση με τους δρόμους είναι άθλια. Θα μπορούσαν να γκρεμίσουν τις παράγκες και να δημιουργήσουν κοινωνικές κατοικίες σε συλ εργατικών κατοικιών, όπου θα μετακινηθούν οι άνθρωποι που έμεναν στις καλύβες. Θα αναβαθμιστεί τουλάχιστον πάρα πολύ η ποιότητα ζωής των φτωχότερων κατοίκων. Επίσης, ο Δήμος να φροντίσει το πράσινο της περιοχής και να προσθέσει πράσινο όπου είναι μόνο τσιμέντο. Ακόμα, εάν κατεδαφιστεί κάποιο κτίριο, να κάνουν τις νέες πολυκατοικίες με πυλωτή μέσα, για να μπορούν να παρκάρουν με ασφάλεια και να μην είναι το αυτοκίνητο πολύ απομακρυσμένο.

10) Α.Τ.

1. Α.Τ. 29 ετών Visual Artist, Film Maker, Φωτογράφος, μένω στην Πίψου 18Α

2. Είμαι κάτοικος της περιοχής γνωστή και ως Νέα Δυτική Είσοδος, κάτω από την κεντρική οδό που τη διαπερνάει, αυτήν της Γιαννιτών τα τελευταία 4 χρόνια. Τα τελευταία δύο χρόνια διεξάγω και έρευνα στα πλαίσια του μεταπτυχιακού μου προγράμματος (Εφαρμοσμένη_Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη) η οποία σχετίζεται άμεσα με την περιοχή. Τα πιο οικεία μέρη θα έλεγα ότι είναι ο δρόμος της Γιαννιτών και της Μοναστηρίου, φυσικά ο δρόμος που κατοικώ (Χρήστου Πίψου) αλλά και οι

τριγύρω δρόμοι (όπως Μάντζαρου). Όμως παρόλα αυτά επειδή έχω μπει στη διαδικασία του περπατήματος στην περιοχή θα πω πως είμαι εξοικειωμένη με όλους τους δρόμους της, αλλά και επειδή πριν 2 χρόνια για 1 έτος δούλεβα επίσης στην περιοχή σε ένα εργαστήριο με χειροποίητα φωτιστικά. Απλά οι παραπάνω δρόμοι είναι οι πιο συχνά επισκεπτόμενοι από εμένα καθώς τους χρησιμοποιώ για να μετακινηθώ (με τα πόδια) από και προς το κέντρο.

3. Μπορώ να πω ότι παλιότερα είχα την ίδια προκατάληψη που έχουν όλοι για την περιοχή. Την επισκεπτόμουν και επί εποχής City Gate καθώς έμενε η αδερφή μου παλαιότερα εδώ για έναν χρόνο και μου φαινόταν αρκετά παρακμιακή και τρομακτική. Πριν από αυτό ήταν σχεδόν απαγορευμένο να πάω γύρω από την περιοχή του Σταθμού με τα πόδια. Άλλαξε όταν αποφάσισαν να ξαναμετακομίσουν η αδερφή μου με τον άντρα της και έτσι ήρθα και εγώ. Κάπως με το ζόρι αλλά εν τελεί παρέμεινα γιατί όπως θα έχεις ακούσει πολλές φορές ήδη είναι κέντρο απόκεντρο και έχει και πολλά θετικά εκτός από τις τρομακτικές ιστορίες που την περιβάλλουν. Όλες οι πόλεις “πρέπει” να έχουν μία τέτοια περιοχή, ένα μαύρο πρόβατο, για να αισθάνονται καλύτερα. Η εγκληματικότητα πάνω κάτω παντού η ίδια είναι στην πόλη. Στο κέντρο ίσως ακόμη χειρότερα. Όσο καλύτερα τη γνωρίζεις και όσο περισσότερο την περπατάς τόσο πιο πολύ την καταλαβαίνεις και την εκτιμάς. Πλέον σίγουρα έχω κάποιους περιορισμούς στην μετακίνηση το βράδυ, κυρίως επειδή δεν έχει ανοικτά καταστήματα μετά τις 11, αλλά κατα τα άλλα θα έλεγα πως η εμπειρία μου από την περιοχή είναι αρκετά θετικά φορτισμένη.

4. Αν το πιάσουμε ιστορικά δεν ήταν πάντα στιγματισμένη ως περιθωριακή, εγκληματική και σκοτεινή. Ήταν ένας πλούσιος τόπος, οικισμός της Εβραϊκής Κοινότητας και ο Παλαιός Σιδηροδρομικός Σταθμός αποτελούσε κέντρο πολιτισμού. Έπειτα στιγματίστηκε βάνουσα από την βίαιη απομάκρυνση των Εβραίων με σκοπό την μετακίνηση τους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης όπως αυτό του Άουσβιτς. Από εκεί και έπειτα αποτελεί αυτόν τον τόπο τον παρακμιακό, τον στιγματισμένο με εγκληματικότητα και πορνεία. Κάτι που ήρθε με την προσπάθεια βιομηχανοποίησης της περιοχής και συντηρείται μέχρι και σήμερα, καθώς δεν έχει μία καθορισμένη ταυτότητα. Η περιοχή είναι κάτι ανάμεσα σε οικιστικός τόπος και εμπορικός/εργατικός. Κάτι που παρόλο που θα μπορούσε να είναι αρκετά σύγχρονη και μοντέρνα την καθιστά εν τελεί υποβαθμισμένη.

5. Παλαιότερα δεν είχα ιδιαίτερες σχέσεις στην περιοχή με ανθρώπους πέρα από την οικογένεια μου που ήταν εδώ. Θεωρούσα ότι όσο πιο διακριτική ήμουν τόσο λιγότερο θα τραβούσα την προσοχή. Πλέον όμως τα τελευταία δύο χρόνια και χάρη στην έρευνα που διεξήγαγα άρχισα να αναπτύσσω σχέσεις και με γείτονες αλλά και με εργαζόμενους στην περιοχή. Και σχέσεις με γείτονες όχι μόνο στην πολυκατοικία μου αλλά και σε άλλες κατοικίες όπως και σχέσεις με άτυπους κατοίκους της περιοχής όπως ρομά σε καταυλισμούς, τις οποίες πιστεύω ότι σε μία άλλη περιοχή θα αποκτούσα πιο δύσκολα.

6. Την Β' Κοινότητα θα τη χαρακτηρίζα οριακά μία δυνητικά μεταμοντέρνα περιοχή με περισσότερες δυνατότητες εκσυγχρονισμού και εξέλιξης από οποιαδήποτε άλλη περιοχή της πόλης, που θα καθιστούσε και την ίδια τη Θεσσαλονίκη πιο εκσυγχρονισμένη και θα της προσέδιδε μία πιο ευρωπαϊκή ταυτότητα αν διαχειρίζονταν σωστά η εξέλιξη της περιοχής και όχι η μεταμόρφωση της και με την αποφυγή του εξευγενισμού της. Είναι ένας ιστορικός τόπος, όμορφος, σκοτεινός και μυστήριος, αλλά ταυτόχρονα φτωχός και ζωντανός. Δεν μπορώ να την αναλύσω πιο πολύ καθώς πιστεύω πως πρέπει να τη βιώσει κάποιος αυτήν την περιοχή για να καταλάβει τη διαφορετικότητα της αλλά και τις δυνατότητες της.

7. Η περιοχές που προτιμάω περισσότερο θα έλεγα πως είναι τρεις. Ο δρόμος που ζω που είναι στο πιο κεντρικό σημείο της περιοχής, το νότιο σημείο της περιοχής που είναι συγκεντρωμένα κάποια ιστορικά βιομηχανικά κτίρια που πλέον χρησιμοποιούνται ως χώροι ψυχαγωγίας και διασκέδασης αλλά και το σημείο ένωσης της περιοχής με το κέντρο που αρμονικά μπλέκονται τα στοιχεία της

περιοχής με αυτά του κέντρου. Η περιοχή που προτιμώ λιγότερο θα έλεγα πως είναι αυτό το κομμάτι της Μοναστηρίου απέναντι από τον σιδηροδρομικό σταθμό, καθώς δυστυχώς για μένα που είμαι γυναίκα είναι αρκετά δύσκολη η διέλευση από εκεί με τα πόδια λόγω της παρουσίας ανδρικού πληθυσμού ανατολίτικης καταγωγής. Η σχέση τους με τις γυναίκες δεν είναι κάτι που μπορώ και θέλω να συνηθίσω όσο ευπρόσδεκτους και αν τους βρίσκω και στην περιοχή και στην πόλη και στη χώρα. Είναι ένα σημείο συγκέντρωσης τέτοιου πληθυσμού που δυσκολεύει τη γυναικεία παρουσία όλες τις ώρες της μέρας. Δεν είναι όμως τόσο τα μέρη που με κάνουν να νιώθω ανασφάλεια καθώς η περιοχή έχει ανοιχτούς χώρους και βλέπεις και ουρανό και θάλασσα, όσο η αλλαγή από τη μέρα στη νύχτα. Όσο σκοτεινιάζει η σεξεργασία εμφανίζεται που δε με ενοχλεί καθόλου, ίσα ίσα αισθάνομαι πολύ καλά που υπάρχουν τα κορίτσια έξω εκείνη την ώρα και η επιλογή του επαγγέλματος τους δε με αφορά όπως δε θα με αφορούσε κανενός άλλου, όμως δυστυχώς οι επισκέπτες όπως θα έχεις ακούσει ενοχλούν από την άποψη ότι σε περνάνε και σε εσένα για σεξεργάτρια. Γενικά το να είσαι γυναίκα στην πόλη είναι δύσκολο, καθώς δεν έχει σχεδιαστεί για εμάς.

8. Οι μεγαλύτερες δυνατότητες για την περιοχή είναι να ανθίσει πολιτισμικά επαναχρησιμοποιώντας ιστορικούς χώρους εκμεταλλεύοντας τους κενούς χώρους που προσφέρει και δημιουργώντας νέα μέρη με νέους ανθρώπους με κέντρο την τέχνη αλλά και την εκπαίδευση. Τα μεγαλύτερα προβλήματα της είναι ο τρόπος που την αντιλαμβάνονται οι “ανώτεροι” και το ότι δεν είναι φιλική προς πεζούς. Η ατημέλητη εμφάνιση της θα μπορούσε εύκολα να αλλάξει χωρίς όμως να ξευγενιστεί. Δε χρειαζόμαστε μία ακόμα τούμπα, χρειαζόμαστε ένα νέο κέντρο.

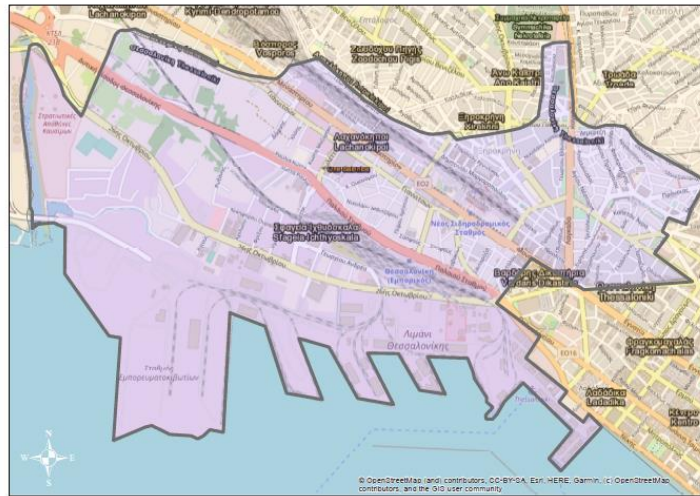
9. Γενικά στην κοινότητα οι εύποροι με τους μη εύπορους είναι μπλεγμένοι και αυτό είναι κάπως και η γοητεία της. Υπάρχουν δρόμοι που ξεχωρίζουν πιο έντονα νεότερες πολυκατοικίες όπως είναι και η Πίψου αλλά κατά κύριο λόγο θα έλεγα πως η πιο εύπορη ας πούμε περιοχή είναι το σημείο που βρίσκεται η China Town (οδοί Σαπφούς, Αισώπου κτλ), κ αυτό περισσότερο γιατί εκεί έχουν απομείνει παλαιότερα σπίτια άρα και παλαιότεροι κάτοικοι, και δεν έχουν αναμειχθεί τόσο με τους άτυπους κατοίκους της περιοχής, καθώς δεν υπάρχουν γκρέμια και κενό χώροι για να φιλοξενηθούν.

10. Εντατικών όχι. Οι αναπλάσεις έχουν σταματήσει από το 2011 θα έλεγα. Η περιοχή έχει κολλήσει στον χρόνο, αναμέσα στο παλιό και στο καινούριο κάτι που πιστεύω πως θα έπρεπε να εκμεταλευούμε ανάλογα και να το αναδείξουμε όχι να γκρεμίσουμε οτιδήποτε παλιό. Θεωρώ ότι οι αντιθέσεις παρατηρούνται παντού αλλά πιο έντονα από την αναγεννήσεως στο ύψος της γιαννιτών και κατά μήκος της μέχρι και το νότιο άκρο της περιοχής την 26ης οκτωβρίου όπου παρατηρούνται μεγάλα σύγχρονα κτίρια επαγγελματικών στεγών ανάμεσα σε ιστορικά και γκρέμια.

11. Η βασική πρόταση που δίνω θα ήταν δημιουργία καλλιτεχνικών event που θα προσκαλέσουν νεότερο κόσμο αλλά και οικογένειες στην περιοχή. Είναι το πρώτο βήμα για να πάμε πιο κοντά σε αυτό που θα ήθελα να δω εγώ στην περιοχή. Από κάποια τουρ σε ιστορικά κτίρια, μέχρι και υπαίθρια καλλιτεχνικά πανηγύρια. Ακόμη και η ενεργοποίηση κλειστών μαγαζιών με pop up μαγαζιά. Θέλει οργάνωση αλλά να ξέρεις και να αγαπάς την περιοχή Καλά.

Συνοδευτικοί χάρτες συνέντευξης

Β' Κοινότητα Θεσσαλονίκης: Οδικό και μεταφορικό δίκτυο

Κλίμακα 1:20,000

Β' Κοινότητα Θεσσαλονίκης- Δορυφορική εικόνα

Κλίμακα 1:28,571.43

